

LETO XXIII. Štev. 203

IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
»LJUDSKA PRAVICA«
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVIC
List izhaja vsak dan razen
petka - Cene 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1946 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO IN IZKA-
JALA KOT 10-DNEVNI DNE-
VNIK - OB OSVOBODITVI
OD 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT DNEV-
NIK - OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI S »BORBO«

OB OBISKU MONGOLSKIH DRŽAVNIKOV V SLOVENIJI

Skupni osnovni cilji

Mongolski gostje ob dveh virih našega razvoja: naših gospodarskih prizadevanj in med spomeniki naše osvoboditve

Mongolski ministrski predsednik v torek popoldne pri našem predsedniku republike

»BEOGRAJSKO SEJMIŠČE NAPRAVI ZELO DOBER VTIS«

Je ob včerajšnjem obisku na Beograjskem sejmu izjavil predsednik Tito

Beograd, 28. avg. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito s soprogo Jovanko se je mudil danes dve uri in pol na velesejmu tehnike in tehničnih pridobitev. V njegovem spremstvu so bili predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić, podpredsednik ZIS Aleksander Ranković, predsednik Zvezne ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinov, predsednik Izvršnega sveta Srbije Miloš Minić s članoma Izvršnega sveta Mihailom Svabičem in Ristom Antonovičem, predsednik OLO Beograda Djurica Jokjić s podpredsednikoma Radenom Bročićem in Jovanom Jančevićem ter direktorica velesejma inž. Olga Divac.

V NAJLEPŠI VELESEJMSKI STAVBI

Predsednik Tito in njegova soproga Jovanka sta prispela na beograjsko sejmišče v odprtem avtomobilu nekaj minut po 8. Potem ko sta ju pozdravila Djurica Jokjić in Olga Divac, sta z ostalimi gosti odšla v razstavne paviljone. Predsednik Tito si je nekaj časa ogledoval stroje krusiške tovarne »14. oktobra«. Na poti proti najlepši velesejmski stavbi, dvorani števil. 1, so prehodili gostje ves del sejmišča po odprtem prostoru, na katerem razstavljajo mnoge naše in tuje tovarne.

Na lepo urejeni širni trati med dvorano števil. 1 in savskim bregom je predsednik Tito sprejel Sveta Milivojevića, direktor tovarne industrije traktorjev in strojev Beograd, ki tu razstavlja traktorje in druge stroje. Predsednik Tito se je zlasti zanimal za traktor tega našega podjetja in za priključne stroje, s katerimi je kompletiran. Direktor tovarne je obvestil predsednika, da bo začela industrija traktorjev in strojev v sodelovanju z nekaterimi drugimi tovarnami do konca leta 1957 v celoti izdelovati traktorje Ferguson.

Med ogledom tega dela sejmišča so številni obiskovalci in razstavljavci navdušeno pozdravljali predsednika Tita in ostale goste.

V dvorani števil. 1 je predsednik Tito sprejel novo ploščkanje navzočih, pomešano z brnenjem strojev, ki so jih novi proizvajalci za to svečano priložnost pogrnili. Predsednik Tito se je najprej ozrl na kupolo, potem pa se je ustavil najprej pri strojničarstvu, nato pa je ogledal izdelke »Prvomajske«, da bi bolje videl njen najnovejši izdelek — univerzalni brus za orodje. Gostje so se potem povzpeli na prvo galerijo te dvorane in

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 29. avgusta
Ponoči se nekaj padavin, jutri izboljšanje do spremenljive oblačnosti. Temperature ponoči med 9 in 12, v primerju 15, najvišje dneve temperature med 17 in 23 stopinj C.
Stanje vremena
Ob severozahodnih vetrovih se pomikajo valovi frontalnih motenj prek alpskih predelov. Za njimi dotokajo hladne zračne mase. Predsednik Tito si je ogledal ruto in rekel, da mu je zelo všeč in da bi bilo treba podobne spomnike pripravljati tudi ob raznih drugih priložnostih, da bi se ljudje spominjali mest ter gospodarskih in drugih prireditev, ki so jih obiskali.

si med drugim ogledali stojnico Maroka, radioindustrije »Nikola Tesla« iz Beograda, »Iskre« iz Kranja in avstrijsko stojnico. Predstavnik industrijske stojnice so izročili predsedniku Titu in njegovi soprogi informativno gradivo o Avstriji v lepih platnicah iz plastične mase.

VABILO PREDSEDNIKU TITU

Na poti v dvorano števil. 2 se je predsednik Tito ustavil v sejmiski tiskarni, v kateri so montirali grafični stroji raznih proizvajalcev. Prav tisti hip so tiskali najnovejšo številko časnika »Sajamski kurir«. Ko je odhajal iz tiskarne, se je predsednik Tito ustavil pred odprto stojnico ladjedelnice — »Tito« in se zanimal za motorne čolne, ki jih izdeluje ta ladjedelnica.

V dvorani števil. 2, ki so si jo gostje potem ogledali, so predstavniki tovarne zdravil »Galenika« naprosili predsednika republike, naj obišče »Galeniko«, kadar bo utegnil. Tito se je nasmehnil in jih pozdravil z roko, potem pa si je ogledal stojnico tovarne barv »Duga«. V tej stojnici so predstavniki tovarne stekla iz Paračina povabili predsednika, naj obišče to tovarno, če pa ne more, naj si ogleda vsaj njeno razstavo v Knez Mihajlovi ulici v Beogradu.

V UPRAVI VELESEJMA

Gostje so si potem ogledali nekatere razstavne prostore tudi v tretji dvorani. Predsednik Tito si je ogledoval razne domače in tuje izdelke skoraj polgrodu uro, potem pa se je mudil eno uro v upravi velesejma. Ko so mu predstavili projektanta sejmišča Milorada Pantovića, mu je predsednik Tito čestital k projektu in rekel, da je njegova ideja zelo lepa in smela.

Predsednik je tudi izjavil, da napravijo poslopja na človeka mogočen vtis, da je razporeditev v njih takšna, da lahko človek v kratkem času mnogo vidi in da je dvorana čudovita. Direktorica velesejma inž. Olga Divac je k temu pripomnila, da je predsednik Tito samo v dvorani števil. 1 prehodil skoraj tri in pol kilometra.

Potem je predsednik Tito na prošnji novinarjev poudaril, da napravi beograjsko sejmišče na človeka zelo dober vtis, da je njegova arhitektura lepa in smela in da bo ta del Beograda mnogo pridobil na lepoti, ko bo odstranjena železniška proga.

DARILO PREDSEDNIKOVIM SOPROGI JOVANKI

Tu so predsednikovi soprogi poklonili svileni ruto s pismenim emblemom in motivi beograjskega sejmišča. Predsednik Tito si je ogledal ruto in rekel, da mu je zelo všeč in da bi bilo treba podobne spomnike pripravljati tudi ob raznih drugih priložnostih, da bi se ljudje spominjali mest ter gospodarskih in drugih prireditev, ki so jih obiskali.

Ljubljana, 28. avg. — Dež je rahlo zalival Ljubljansko kotlino, ko je modri vlak z državniško delegacijo Mongolske ljudske republike davi prispel na ljubljansko postajo. Goste, ki so se pripeljali naravnost iz Beograda, so ob prihodu v naše glavno mesto pozdravili predsednik Ljudske skupščine Miha Marinko, podpredsednik Izvršnega sveta Stane Kavčič in drugi.

Po pregledu častne čete, ki je bila razvrščena ob izhodu s po-

je ogledal ruto in rekel, da mu je zelo všeč in da bi bilo treba podobne spomnike pripravljati tudi ob raznih drugih priložnostih, da bi se ljudje spominjali mest ter gospodarskih in drugih prireditev, ki so jih obiskali.

Bilo je nekaj minut čez 10. Med prijetnim pomenkom so se predsednik Tito, Jovanka Broz in ostali gostje vpisovali v knjigo obiskovalcev velesejma. Potem pa je prišlo še eno presenečenje. Upravnik velesejmske tiskarne je že prihitel s prvimi številkami časnika »Sajamski kurir« in na prvi strani je bilo objavljeno daljše poročilo s slikami o tem obisku velesejma. Predsednik republike si je ogledal časnik ter pohvalil naglo redakcije in kakovost tiska.

Okrog 10.30 je predsednik republike Tito s soprogo Jovanko sedel v odprt avto, odzdravljal zbrani množici na sejmišču in okrog njega in se prek »Mostara« odpeljal domov.

Predsednik Tito je včeraj obiskal tudi novosadski sejem

Novi Sad, 28. avg. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je danes popoldne obiskal mednarodni sejem kmetijstva v Novem Sadu. Pri vходу na sejmišče so njega in visoke državne funkcionarje sprejeli predstavniki Vojvodine. Več tisoč obiskovalcev novosadskega sejma ga je prisrčno pozdravljalo. Podatke o dosežkih uspehah v kmetijstvu Vojvodine je dal predsedniku dekan kmetijske fakultete v Novem Sadu inž. Lazar Stojković. Predsednik Tito si je ogledal vse razstavne paviljone. Posebno se je zanimal za razstavljeno pšenično domačo sorte, ki so jo pridelali na kmetijskem posestvu »Belje«. »Če bi na pol milijona hektarov zemlje dosegli tolikšen donos pšenice, je nam ne bi bilo treba uvajati, je pripomnil. Nadalje je izjavil, da še nobeno leto ni bil zadovoljen z uspehi našega kmetijstva, letos pa je povsem zadovoljen in meni, da je treba tako nadaljevati.

EVROPSKO MOSTVENO SAHOVSKO PRVENSTVO

Jugoslavija premagala SZ

Baden pri Dunaju, 28. avgusta (DPA). — Danes so nadaljevali prekinjene partije VI. oziroma zadnjega kola evropskega mostvenega sahovskega prvenstva. V dvoboju Jugoslavija — SZ so naši šahisti dosegli enega svojih največjih uspehov z zmago 6:4. To je drugi poraz sovjetske reprezentance (doslej so Rusi izgubili edino na olimpiadi z Madžarsko z rezultatom 1,5:2,5). Rakić je premagal Aronjina, medtem ko je bila partija Bertok — Korčnoj končana neodločeno.

Prekinjeni partiji dvoboja CSR — Zahodna Nemčija dr. Filip — Unzicker in Pithart — Rellstab sta bili končani neodločeno, tako da je zmagala CSR s 5,5:4,5 točke. Končni rezultat: Sovjetska zve-

staje, so se mongolski državniki mimo znatne množice ljudi odpeljali po ljubljanskih ulicah, okrašenih z mongolskimi in našimi zastavami, proti Litostroju, kjer jih je že pričakovala spet

Med turbinami in njih ustvarjalci

V dežju, ki ni in ni ponehal, so gostje hiteli od delavnice do delavnice z zanimanjem opazovali zdaj delavce, zdaj komplikirani proizvodno-tehnični proces. »Kakšne so vaše kapacitete v proizvodnji hidroturbine, je sredi mogočnih litostrojnih objektov vprašal predsednik vlade Cedenbal. »Koliko in kam izvažate, ali je vaš izvoz neposreden?« Tako so se vrstila vprašanja, ki so jih stavili člani delegacije, ko se je sredi druge delavnice pokazala mogočna turbina, namenjena v Vuhred. Mongolske reke so namreč vse manjše, saj je dežela tako daleč od vse vlage s Pacifika.

Pregled je mongolskim gostom omogočil, da so si lahko ustvarili bežno sliko te naše tovarne ter njenih kapacitet in proizvodnega procesa. Gostje so se potem ustavili v upravnih prostorih, kjer so razgovori prešli na organizacijska vprašanja.

Ta so bila za delegacijo še prav posebno zanimiva, saj so tudi v Mongoliji v zadnjih desetih letih rasle prve sodobne tovarne. Dežela si prizadeva, da bi se kar najhitreje industrializirala. Izredno je bogata na rudah in njen severni del je pokrit s širnimi gozdnimi kompleksi, ki po lesnem bogastvu prekašajo celo Finsko. Industrializacija pa je kljub rudam in dobri volji počasen proces, še posebej, ker živi precejšen del prebivalstva še vedno v polnomadskem stanju. Glavni problemi so kadri. Predsednik Cedenbal se je zato predvsem zanimal za organizacijsko plat proizvodnega procesa, za vlogo partije in sindikatov v naših tovarnah, za funkcijo, ki jo imajo naši delavski sveti. Ob vsem tem se je razvila razgibana izmenjava misli in pripomb, ki je mongolskim gostom približala notranjo organizacijo naših industrijskih podjetij.

Cedenbal je zadovoljen pritrtil, ko so mu člani delavskega sveta pojasnili, da je prav delavski svet tisti organ delavskega upravljanja, ki daje vsemu to-

Naša delegacija na zasedanju Generalne skupščine OZN

Beograd, 28. avg. (Tanjug). — Naša delegacija na letošnjem zasedanju Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo 17. septembra, bo vodil državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović. Namestnik vodje jugoslovanske delegacije bo državni podsekretar za zunanje zadeve Srdjan Prica.

V delegaciji so tudi naš stalni delegat v OZN veleposlanik dr. Brilej, pooblaščen minister v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Sergije Makijedo in namestnik stalnega delegata o OZN Djuro Ninčič.

Naši atleti prispeli v Atene

Atene, 28. avgusta. — Danes je prispela v Atene jugoslovanska atletska reprezentanca, ki šteje 70 članov: 29 atletinj, 40 atletov, zvezna kapetana, 14 trenerjev, zdravnik, sodnik in dva iz splošnega vodstva. Zvezni kapetan Lenart je izjavil, da je reprezentanca dobro pripravljena in upa, da bomo osvojili prvo mesto na Balkaniadi.

veča skupina ljudi. Pred vhomod jih je pozdravil direktor inž. Guštin, ki jim je v dobre pol ure tudi razkazal glavne objekte naše največje tovarne vodnih turbin.

varniškemu delu svoj poudarek in smer. Delavski svet — parlament tovarne; tako so mu poglasjevali vlogo in pomen tega našega gospodarskega in upravnega organa.

Po ogledu Litostroja in pogovoru, v katerega je posegel tudi

Trije enaki temeljni interesi

Kosila so se udeležili razen gostitelja, predsednika Ljudske skupščine LR Slovenije Miha Marinko in mongolskih gostov podpredsednik Izvršnega sveta Stane Kavčič in še mnogi predstavniki naše vojske, našega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Predsednik Miha Marinko je med kosilom gostom tako nazdravil:

Spoštovani tovariš predsednik, dragi nam prijateljski gostje, tovariši!

Dovolite, da vam v svojem in v imenu vseh prisotnih domačih tovarišev še enkrat izrečem pristržno dobrodoščilo in najtoplejše pozdrave. Mi smo v naši deželi, v Ljubljani, v teh prostorih, imeli v preteklih letih priliko sprejemati in pozdravljati številne ugledne obiske in delegacije iz najrazličnejših dežel Evrope, Azi-

posvem strinjamo. Vladi in ljudstvu Mongolske ljudske republike toplo želimo čimvečji in hitrejši gospodarski napredek in čimvečje uspehe na vseh področjih našega družbenega razvoja.

Dvigam čašo na zdravje vas, tovariš predsednik, vseh naših gostov in za napredek vaše domovine Mongolije.

Zahvala predsednika Cedenbala

Za zdravico se je tovarišu predsedniku Marinku zahvalil vodja mongolske delegacije Jumzagin Cedenbal. Najprej je izrek toplo zahvalo za prisrčni sprejem v Sloveniji, potem pa je poudaril zgovorne dokaze njene-

Mongolski državniški gostje so si včeraj s posebnim zanimanjem ogledali naš Muzej NOB, grafične prikaze naših osvobodilnih bojev, naše orožje in trofeje naših zmag

je in Afrike, pa vendar imamo danes izjemno priliko, da prvičkrat pozdravimo v svoji sredi največje predstavnike daljne nam azijske dežele, Mongolske ljudske republike. Zato je razumljivo, da vaš obisk, s katerim ste nas počastili, sprejemamo s posebnim zanimanjem in velikim zadovoljstvom. To srečanje je za nas tembolj radostno, ker moremo v vaši osebi pozdraviti voditelje revolucionarnega preporoda mongolskega naroda.

Prepričani smo, da so vaši in naši cilji, za katere se mi in vi borimo, v najosnovnejšem končnem pogledu slični — z osvoboditvijo iz podjarmljenja, ekonomskega in duhovnega zatiranja zgraditi pravičnejši družbeni sistem; nenehno razvijati proizvodne sile, ki naj služijo izključno dvigu blaginje in napredka delovnih ljudi. Četudi nas ločijo tolikšne daljave, četudi so vaši in naši izhodni pogoji toliko različni in zato nujno tudi različne oblike in pota razvoja, imamo vendarle nekatere bistvene težnje, ki so nas vodile v revolucionarni preteklosti ter slične interese v sedanjosti in bodočnosti. Med te spada tudi borba za mir, politika aktivnega mirovljubnega sožitja, spoštovanje suverenosti in narodne enakopravnosti.

Z mislimi, izraženimi včeraj z vaše in s strani naših državnih funkcionarjev v Beogradu, se vsi

ga naglega gospodarskega in kulturnega napredka, ki jih je mongolska delegacija med svojim kratkim obiskom v Ljubljani videla. Izrazil je trdno prepričanje, da bo prelepa Slovenija tudi v prihodnje tako naglo in uspešno napredovala, in zaključil zdravico s toplo željo v svojem in v imenu mongolske delegacije za čim lepšo bodočnost naše republike.

Popoldne so se odpeljali na Reko in so si ondi ogledali ladjedelnico »3. maj«, nato pa Opatijo. Jutri bodo preko Karlovca krenili v Zagreb, potem pa se bodo vrnili v Beograd. M. O.

Na Reki

Reka, 28. avg. (Tanjug) Mongolska državniška delegacija je danes popoldne prispela iz Ljubljane na Reko. Pred ladjedelnico »Tretji maj«, ki je bila vsa v zastavah, so goste sprejeli sekretar Izvršnega sveta Hrvatske Jure Ivezic, predsednik OLO Reka Edo Jarda in predstavniki ladjedelnice. Mongolski gostje so si kako uro ogledovali ladjedelnico, nato pa so odpotovali v Opatijo. Prebivalci so jih med potjo toplo pozdravljali. Pred hotelom »Atlantik« so jim pionirji izročili šopke cvetja.

Mongolska delegacija bo jutri zjutraj odpotovala iz Opatije v Zagreb.

NAŠI PREDVOLILNI RAZGOVORI
Predzadnji v Ljubljani
Odgovarja Ciril Fain, predsednik OBLO Ljubljana-Moste

Kaj je bilo najznačilnejše v delu vašega OBLO v minulem obdobju?
»Osnovne naloge našega odbora je bilo urejanje komunalnih, prosvetnih, fizikulturnih in podobnih objektov ter naprav.

Zakaj to?
Naša občina je pretežno industrijska. Industrija ustvarja 71 odstotkov narodnega dohodka. Po ustvarjenem narodnem dohodku smo na tretjem mestu med ljubljanskimi občinami, na drugi strani smo glede komunalnih naprav (kanalizacija, vodovod, elektrika, stanovanja in poslovni prostori) na predzadnjem mestu. Glede športnih prostorov pa celo na zadnjem mestu v okraju. Zaradi tega je bilo tudi nujno angažirati vsa sredstva za ureditev teh najbolj perečih vprašanj. Samo lani smo vložili v taka dela nad 120 milijonov dinarjev lastnih sredstev in sredstev gospodarskih organizacij, letos pa skupno s stanovanjskimi gradnjami nad 200 milijonov.

Kaj nameravate obravnavati na prihodnjih zborih volivcev?
»Na zadnjih zborih volivcev, ko smo sprejemali družbeni plan, so volivci na večini zborov zahtevali, da bi jim posredovali gradivo za zbere že prej, tako da bi prišli na zbere pripravljeni. Zaradi tega pripravljamo za naslednje zbere volivcev gradivo, ki ga bomo objavili v »Močanski kroniki«. To je publikacija, ki bo izhajala po potrebi in informirala volivce o vsem in tudi o problemih, ki naj jih obravnavajo na zborih. V prvi številki bo objavljeno gradivo o komunalni in drugi gospodarski dejavnosti ter o prosveti.

Kako se v vaši občini pripravljate na volitve?
»Priprave na volitve pri nas trajajo že dalj časa. Tako občinske organizacije SZDL in ZK že skoraj dva meseca razpravljajo o volilnih enotah, o številu odbornikov v obeh zborih, o kandidatih itd. Posebej zanimivo na našem območju je, da terenske organizacije SZDL zelo pogumno predlagajo mlajše kandidate. Zanimiv pojav je tudi ta, da razne organizacije, kot n. pr. Društvo upokojencev, postavljajo svoje predloge in zahteve za sodelovanje v bodočem občinskem ljudskem odboru.

Kmetijski razvoj zahteva agronoma neposrednega organizatorja proizvodnje

Iz razgovora s predsednikom fakultetnega sveta in ž. Jožetom Berkopcem

Za uspešen nadaljnji razvoj kmetijstva bomo potrebovali tudi dobre strokovnjake. Zaprtili smo inž. Jožeta Berkopca, predsednika fakultetnega sveta fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo, da nam odgovori na nekatera vprašanja v zvezi z vzgojo kmetijskih strokovnjakov.

V zadnjem času mnogo govorimo, da univerzitetni študij traja predolgo. Agronomsko fakulteta dá vsako leto okrog 25 diplomantov. Naše kmetijstvo bi jih potrebovalo mnogo več, saj pride zdaj po en strokovnjak celo na 8500 ha zemlje. Kaj namerava fakultetni svet ukreniti, da bi skrajšali študij?

Na naši fakulteti, ki slavi letos desetletnico obstoja, je do zdaj diplomiralo 153 agronomov in 26 gozdarjev. Od tega letos 36 agronomov in 8 gozdarjev. Vseh absolventov pa je še 270, od tega 151 agronomov in 119 gozdarjev. V letnem semestru je bilo vpisanih na agronomskem oddelku 145, na gozdarskem 166, na veterinarskem pa 34. Glede na potrebe je število vpisanih študentov premajhno, zlasti na agronomskem oddelku.

V letu 1955/56 so diplomanti končali s povprečno sedmimi leti študija in starosti 28 let na agronomskem oddelku, študij gozdarjev pa je trajal povprečno 6,6 leta.

NE PO ZELJAH POSAMEZNIKOVI: PO POTREBAH DRUŽBE

Glede na perspektivni razvoj našega agrarnega gospodarstva je družba zelo zainteresirana na kvaliteti in profilu visokokvalificiranih kadrov v kmetijstvu. Treba bo izdelati realne programe s stališča družbenih koristi in povečanih družbenih potreb v skladu s pridobitvami sodobne znanosti in tehnike. Vprašanje trajanja študija in uporabnost inženirjev je izrazito družbena zadeva in ne more študij trajati po željah nekaterih posameznikov, kakor tudi ne more biti samo stvar študentov, da prihajajo na predavanja ali ne.

Ob takih nalogah, ki jih postavlja naša družba pred fakulteto, bo potrebna pomoč zlasti glede opreme z modernimi učnimi sredstvi. Če hočemo dobiti visokokvalificiranega kmetijskega strokovnjaka, ki naj dela neposredno v proizvodnji, ali bolje, ki naj v naših razmerah iz zaostale, vaze zaprte drobne kmečke proizvodnje ustvarja pogoje za moderno socialistično proizvodnjo, tako da to hkrati spreminja družbene odnose, je nujno omogočiti študentom, da že med študijem obvladajo vse delovne operacije take proizvodnje. Zato se morajo zlasti praksa in delovne vaje opraviti na moderno organiziranih in s sodobno kmetijsko tehniko opremljenih objektih.

Dosedanji študijski načrti in programi so še odsev drobne kmečke proizvodnje, oziroma so povečini prirejeni ne glede na to, kakšen sistem gospodarjenja in kakšne družbene odnose hočemo ustvariti v kmetijstvu. Te načrte in programe bo treba prilagoditi novim potrebam.

POTREBEN JE AGRONOM SPECIALIST

Agronom, ko pride z univerze, zna vse in nič. Ne bi kazalo morda uvesti specializacij: če ne ožjo, vsaj glede na razonizacijo kmetijstva?

Študij agronomije je kompleksen študij. Obsega več specialnih kmetijskih strok. Razumljivo pa je, da bo razvoj našega kmetijstva zahteval strokovnjaka, ki bo izpolnjeval določene proizvodne programe. Tu bo šlo za novo organizacijo dela bodisi na velikih posestvih ali pa v združeni kooperaciji. Za moderno kolobarjenje, racionalno izkoriščanje zemlje, za povečanje storilnosti, za dodelitev dela, smotno vlaganje denarja, skratka za uvajanje vseh znanstvenih in tehničnih pridobitev v kmetijstvo v posameznih proizvodnih področjih. Vsemu temu ne bo mogel biti kos strokovnjak, vzgojen po starih učnih programih. Razvoj kmetijskih zadrug in njihova preorientacija za dvig kmetijske proizvodnje, zlasti socialistična koope-

racija, so odprla široke potrebe in zahteve po agronomih in sicer po novem tipu agronoma — ne agronoma vseznalca, marveč agronoma neposrednega organizatorja določenih proizvodnih, agronoma tipa obratnega inženirja, torej specialista.

Razvoj in izvajanje rajonizacije kmetijske proizvodnje, ko se bodo določene pokrajine in posamezne zadruge ukvarjale predvsem z neko glavno proizvodno panogo, bosta še bolj poudarjala potrebo po takem tipu agronoma — specialista.

Naj vzamemo samo primer mehanizacije kmetijstva. Računamo, da bomo imeli do leta 1961 v državi okrog 40.000 novih traktorjev. Ob tem nastane vprašanje, kdo naj ravna s temi stroji in drugo mehanizacijo ter organizira njihovo izkoriščanje. Kmetijski

strokovnjaki zelo slabo poznajo, po sedanjem študijskem programu, kmetijsko mehanizacijo. Predvsem je ne znajo takoj učinkovito uporabiti v proizvodnji. Glede na tak razvoj bodo tudi na tem področju potrebni kmetijski strokovnjaki — specialisti. Seveda je vprašanje, koliko je možno take specialiste vzgajati med študijem na univerzi, ali pa bo treba to prepustiti podiplomskemu študiju.

STROKOVNJAKI PREDVSEM V PROIZVODNJI

Se vam zdi, da je sedanje razmerje strokovnjakov po plarnah in na praktičnem terenskem delu pravilno ali bi ga bilo potrebno spremeniti?

Jasno je, da je delovno torišče kmetijskih strokovnjakov na terenu, na družbenih posestvih, v kmetijskih zadrugah in poslovnih zvezah.

Ostajanje kmetijskih strokovnjakov v mestih, v raznih uradih in inštitutih je splošen pojav v vsej državi. Razlogi za to so različni. Deloma je to pripisati neurejenim materialnim pogojem na vasi. Deloma splošnemu odnosu do kmetijskih strokovnjakov, pa tudi smeri in vsebini samega študija. Nimam pri roki podatkov o razvrstitvi kmetijskih strokovnjakov v Sloveniji. Znano pa je, da se agronomi še zmerom raje zaposlijo v naprednejših okrajih in zapuščajo zaostale.

Mnenje o vlogi kmetijskih strokovnjakov se je v zadnjem času precej spremenilo. Znatno se je spremenil in se spreminja tudi odnos do njih. Z njihovo afirmacijo v proizvodnji pa bo ta odnos še ugodnejši.

Strokovnjaki sami ne zmorejo vsega v naporih za povečanje kmetijske proizvodnje, če jim proizvajalci sami ne pomagajo. Kako gledate na izobraževanje kmetovalcev?

Odvč je poudarjati, da je za uspešno modernizacijo kmetijstva nujno potrebna neka splošna kulturna raven in strokovno znanje neposrednih proizvajalcev. Ne glede na to, ali so delavci na družbenih posestvih ali pa kmetje v socialistični kooperaciji z drugo.

Letošnje zvezno nagradno tekmovanje v kmetijstvu je na primer med drugim tudi zelo ugodno vplivalo na strokovno izobraževanje proizvajalcev in vzbudilo v njih željo po znanju. Spoznali so, da ni moč doseči velikih uspehov brez poznavanja sodobnih tehničnih in kemičnih sredstev ter sodobnih načinov proizvodnje. To spoznanje je zelo pomembno, ker se taki proizvajalci ne bodo več vračali k zaostalim metodam in zaostali agrotehnik, marveč bodo stremeli za novim.

Mislím, da bosta naša splošna prosvetna politika in novi šolski sistem morala upoštevati potrebe kmetijskih proizvajalcev in zagotoviti tisto minimalno znanje, ki je danes nujno. Treba bo pri vsem tem vsekakor upoštevati smernice družbenega in gospodarskega razvoja na vasi.

Potrebno je, da bo strokovno izobraževanje proizvajalcev dopolnjevalo tudi z družbeno gospodarskim izobraževanjem, ker je nujno dobre proizvajalce usposobiti tudi za aktivno udeležbo v organih upravljanja — delavskih svetih, kmetijskih zadrugah in zborih proizvajalcev.

DNEVNIK

Na sejah obeh zborov OLO Trbovlje so včeraj razpravljali in sklepali o osnutku odloka o določitvi načel, po katerih bodo predpisali pravila za trgovine s pavšalnim obračunom, o osnutku odloka o odškodnini za razlašena zemljišča v trboveljskem okraju itd. Med drugim so na ločeni seji razpravljali tudi o potrditvi pravil okrajnega sklada za gospodarske kadre. Na skupni seji pa so odborniki poslušali poročilo o ukrepih, ki sta jih uveljavila »Cementarna« in Elektrarna Trbovlje za ureditev dimniških naprav. Imenovali so gospodarsko-financišno komisijo za cepljenje proti otroški paralizi z nalogo, da zbira sredstva od gospodarskih in proračunskih organizacij in imenovali tudi odbor okrajnega vodnega sklada.

Močno neurje s točo v Novi Gorici je včeraj popoldne povzročilo nekaj škode na kmetijskih pridelkih, zlasti na dozorevajočem grozdju in sadju. Neurje je divjalo tudi nad drugimi kraji v Slovenskem Primorju, od koder pa še ni podatkov o škodi.

V Varaždinu se je včeraj začel IV. kongres folkloristov Jugoslavije, ki mu prisostvuje nad sto domačih udeležencev in gostov iz SZ, ZDA, CSR, Italije, Vzhodne Nemčije, Romunije, Avstrije, Madžarske in Belgije. Na kongresu bodo domači in tuji strokovnjaki prebrali 48 referatov o muzikoloških vprašanjih, narodni književnosti, plesu in šegah. Posebej bodo med drugim spregovorili o pojmu folklor, ki ima v raznih deželah različen pomen. Udeleženci kongresa bodo obiskali prireditve plesov, pesmi in narodnih običajev na Ptuškem polju, v Prelogu in Nedeljšču. V Varaždinu bodo organizirali tudi vrsto koncertov.

Na beograjskem sejmu so včeraj sklenili pogodbe v vrednosti nad 24 milijard dinarjev. Jugoslovanska podjetja so sklenila izvozne pogodbe v znesku nad 2 milijona dolarjev kakor tudi izvozne pogodbe ter se posebej dogovorili o uvozu blaga za široko potrošnjo v vrednosti skoraj za milijardo deviznih dinarjev. Kakor je videti, je bil prvi poslovni dan na Beograjskem sejmu zelo ugoden in kaže, da bodo v prihodnjih dveh poslovnih dneh sklenili še mnoge pogodbe, o katerih se zdaj še dogovarjajo.

Okrog 50.000 ton tržnih presežkov sadja in zelenjave imajo v jugovzhodnem delu Srbije, kjer je bila letos zlasti dobra sadna letina. Samo presežke sadja cenijo na 35.000 ton. Zaradi velike ponudbe so cene na trgih iz dneva v dan nižje in kaže, da se bo sadje še nadalje pocenilo. Zaradi pomanjkanja skladiščnega prostora in prevoznih sredstev za trgovska mreža in kmetijske zadruge ne bodo mogle pravočasno odkupiti vseh presežkov.

Dan rudarjev Makedonije so svečano proslavili včeraj v Zletovu, Raduši, Vojanu, Ceru in drugih krajih. Proslava se je pričela s svečano akademijo v rudniku Vojanu pri Kumonovu. V okviru proslave v Zletovu, največjem premogovniku v republiki, so slovesno podelili nagrade najboljšim rudarjem tega kolektiva. V vseh rudarskih centrih so bile številne športne prireditve.

Veliko sirsko sredozemsko luko Latakijo, ki jo je gradilo »litsko podjetje«, so izročili investitorju na podlagi zapisnika, ki so ga včeraj podpisali predstavniki uprave sirske pristaniške družbe ter pomorsko-gradbenega podjetja iz Splita. Zapisnik so podpisali brez najmanjše pripombe, kar je velik uspeh naših strokovnjakov za pomorsko gradbeništvo, ki jim je omogočil, da so začeli v Siriji gradnjo še enega pomorskega objekta. Luko Latakijo so zgradili v štirih in pol letih, šest mesecev pred rokom, določenim s pogodbo. Zato so dobili naš graditelji razen pismenega priznanja tudi denarne nagrade.

Delegacija Birminghama bo v čast Zagrebskega velesejma obiskala Zagreb, kamor bo prispela to nedeljo. Seznanila se bo z delom kulturnih, prosvetnih, komunalnih in zdravstvenih ustanov, zlasti pa z organizacijo velesejma. Delegacija bo tako vrnila obisk ljudskemu odboru Zagreba, katerega predstavniki so bili spomladi v Birminghamu.

Litostroj praznuje

Deset let njegovega dela ob več kot stoletni tradiciji v gradnji vodnih turbin na Slovenskem

Pred desetimi leti, 1. septembra 1917, je začel obratovati prvi proizvodni objekt Litostroja — tedanje »Livarne in tovarne strojev« — livarna sive litine. Tedaj je Litostroj obiskal tudi predsednik Tito in po njem je novo podjetje dobilo svoje ime.

V teh desetih letih se je Litostroj razrzel v velik industrijski kombinat, ne da bi se izneveril bogati in zdaj že več kot stoletni tradiciji na področju svoje proizvodnje. Prav zaradi te tradicije in domačih izkušenj, na katerih Litostroj gradi, bi bilo napačno, če bi to naše podjetje imeli za povsem novo podjetje, čeprav je v novi obliki začelo s proizvodnjo šele pred desetimi leti. Res je namreč, da je Litostroj — še posebej kot naša edina tovarna vodnih turbin — samo dedič in nadaljevalec »turbinskih« tradicij na Slovenskem, ki segajo daleč nazaj v prvo polovico prejšnjega stoletja. Po tej tradiciji pa se Litostroj vključuje tudi v najstarejšo »turbinsko« tradicijo Evrope kot eden izmed povsem enakopravnih členov.

Litostroj je svojo proizvodnjo navezal na našo staro in ugledno tradicijo, ki so jo šele nedavno podrobneje raziskali naši gospodarstvi zgodovinarji. Zato lahko hkrati z desetletnim jubilejem Litostroja upravičeno poudarjamo to več kot stoletno tradicijo v gradnji vodnih turbin, ki je znana v strokovnem svetu tudi izven meja naše domovine.

V desetih letih je Litostroj v polni meri upravičil svoj obstoj na področju turbinske proizvodnje, saj se je v tem kratkem času uveljavil ne le doma, temveč tudi že na tujem. Že v prvih osmih letih je dal jugoslovanski skupnosti strojno opremo za izkoriščanje nad pol milijona konjskih moči iz vodne energije. Za slovensko industrijo pa je še bolj pomembno, da je Litostroj izdelal opremo tudi za prve hidrocentrale na tujem — v Turčiji (kompletne opreme za štiri centrale, izmed katerih je ena že dobavljena, ostale pa se pripravljajo) in Pakistanu, kamor je Litostroj lani in letos odposlal tri Kaplanove turbine po 6500 KM za HE Chichoki Malijan v pokrajini Lahore. Možnosti so še za nove uspehe, prav tako kot v gradnji žerjavov, ki so se n. pr. v Indiji že povsem uveljavili. Tudi z ostalo svojo proizvodnjo si Litostroj počasi a zanesljivo ustvarja pogoje za čimvečji izvoz. Ob jubileju želimo, da bi se dosedanji vzpon uspešno nadaljeval.

V modelarskem oddelku »Litostroja«

Napotila Zveznega izvršnega sveta glede na volitve ljudskih odborov

Beograd, 28. avg. (Tanjug). — V uveljavljanju in uporabi določb splošnega zveznega zakona o ureditvi občin in okrajev, ki se nanašajo na volitve ljudskih odborov, je nastala potreba po podrobnejših predpisih, ki bi na enoten način urejali nekatera vprašanja, kakor priznanje lastnosti proizvajalce delavcev in uslužbenecv določenih ustanov, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo, dalje priznanje volilne pravice začasno nezaposlenim delavcem, ureditev volilne pravice učencev v gospodarstvu itd.

V ta namen je Zvezni izvršni svet 27. avgusta sprejel napotke za izpolnitev posameznih določb splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev. Napotki slone na gledišču, da morajo pri določanju vrste ustanov, ki naj veljajo za gospodarske organizacije, katerih delavci in uslužbenci uživajo lastnost proizvajalcev, veljati zvezni predpisi, izdani za izpolnitev zakona o pravicah in dolžnostih, izvolitvi in odpoklicu zveznih ljudskih poslancev. (Navodila za izpolnitev zakona o pravicah in dolžnostih, izvolitvi in odpoklicu zveznih ljudskih poslancev — »Službeni list FLRJ« št. 29/33 in pojasnila za uporabo posameznih določb tega zakona, »Službeni list FLRJ« št. 41/33.) Takšen ukrep so storili zato, ker so se postavili na stališče, da morajo glede določanja, kdo velja za proizvajalca, veljati ista načela in kriteriji za izvolitve ljudskih odbornikov v zborih proizvajalcev ljudskih odborov, ki veljajo za izvolitve poslancev v zbor proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine.

Z napotki je izrecno določeno, da veljajo za gospodarske organizacije, katerih delavci in uslužbenci imajo lastnost proizvajalcev, tudi komunalne ustanove, ki se ukvarjajo z vzdrževanjem ulic in cest, vzdrževanjem in izkoriščanjem me nega zelenja, z mestno snago, dalje gozdne direkcije in gozdne uprave, kolikor so organizirane kot ustanove s samostojnim finanstranjem in se ukvarjajo pretežno v isto dejavnostjo kakor zrna go-

spodarstva, kakor tudi poslovne zveze kmetijskih zadrug.

Navedeni zvezni predpisi se bodo skladno uporabljali tudi glede uveljavljanja volilne pravice članov kmetijskih zadrug in članov njihovih gospodarskih organizacij, v kateri so bili zadnjič zaposleni, če imajo bivalnišče na sedežu te organizacije, njenega obrata ali druge poslovne enote. Če ni tako, so uradi za posredovanje dela v bivalnišču delavcev in uslužbenecv dolžni, da v petih dneh po razpisu volitev pošljejo ustrezni gospodarski organizaciji, oziroma občinski komisiji za volilne imenike seznam teh delavcev in uslužbenecv, da jih vpíšejo v volilni imenik.

Stoječ na stališču, da učenci v gospodarstvu po teh napotkih niso v delovnem razmerju, nimajo volilne pravice na volitvah v zbere proizvajalcev občinskih ljudskih odborov ne glede na to, ali so izpolnili 18. leto ali ne.

Ti napotki določajo tudi sestavo in način imenovanja občinskih komisij za volilne imenike. Te komisije imajo predsednika in dva člana, ki jih imenuje občinski ljudski odbor. Predsednika imenuje iz vrst članov občinskega ljudskega odbora. En član je sekretar ali drug uslužbenec občinskega ljudskega odbora, drugega člana pa imenuje iz vrst državljanzov. Te komisije prevzamejo funkcije prejšnjih okrajnih komisij za volilne imenike, upoštevajočih z zakonom o volilnih imenikih.

V Beograd bodo 8. septembra prispeli predstavniki kitajskega Rdečega križa direktor Vu Jun Fu, predsednik RK Tiencina Jang Ceng Ja in pomočnik načelnika organizacijskega oddelka RK Sung Ju Cing. Pri nas se bodo mudili štirinajst dni in s tem vrnili obisk naši delegaciji RK, ki se je mudila marca na Kitajskem.

Tudi s Tajsko

bodo naši gospodarski stiki razširjeni

Bangkok, 28. avg. (Tanjug). Tu so bili večeraj zaključeni jugoslovansko-tajski gospodarski razgovori. Obisk jugoslovanske delegacije je slonel na težnji Jugoslavije, da doseže širše gospodarske stike z vsemi deželami ne glede na njihovo državno in družbeno ureditev. Tajska vlada se je strinjala s to koncepcijo.

Prišlo je do obširnega medsebojnega spoznavanja sedanjih in bodočih možnosti trgovinske menjave blaga. Dani so pogoji za njeno znatno razširitev. Hkrati so ugotovili, da ni potrebnih stikov med gospodarskimi organizacijami obeh dežel in je zato bila izražena obojestranska želja, da bi se jugoslovanska podjetja in tajske tvrdke neposredno povezale. Tajska delegacija je predlagala, da bi Jugoslavija sodelovala na mednarodnem velesejmu v Bangkoku, ki bo v decembru.

Obisk jugoslovanske delegacije so tu sprejeli s simpatijami. Pričakovati je, da bo bodoče gospodarsko sodelovanje med obema deželama odlej plodnejše.

Jugoslovanska delegacija je danes odpotovala v Kambodžo, kjer se bo mudila štiri dni.

Hruščev in Bulgamin pojmeta v Sirijo

Damaak, 28. avg. (Reuter). Tu so uradno objavili, da sta predsednik sovjetske vlade Nikolaj Bulgamin in prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev sprejela povabilo, naj pred koncem tega leta obiščeta Sirijo.

UGOTOVITVE ČESKOSLOVAŠKEGA STROKOVNJAKA

Nov razvoj stikov

med našim in čehoslovaškim gospodarstvom

Praga, 28. avg. — V Pragi so se pravkar zaključila pogajanja za novi trgovinski sporazum med Jugoslavijo in CSR o nadaljnjem povečanju trgovine za 10 odstotkov. Pogajanja so potekala v prijateljskem vzdušju. Na njih je prišla do izraza težnja, da bi dosegli ugodni sporazum, saj so široke možnosti za razvoj gospodarskih stikov med obema deželama.

Sindikarno glasilo »Prace« pa je v tej zvezi objavilo razgovor svojega sodelavca z načelnikom oddelka ministrstva za zunanjo trgovino, Jiřijem Petrakom, ki mu je dejal, da se ti stiki ugodno razvijajo. Izvoz iz CSR se je l. 1956 v primerjavi z l. 1954 dvanaestkrat povečal, letos pa še nadalje narašča. CSR izvaža v Jugoslavijo predvsem prometna sredstva, strojne naprave, valjani material, tkanine in podobno. Kar se tiče uvoza iz Jugoslavije, se je od leta 1955 dva in polkrat povečal. Jugoslavija dobavlja Českoslovaški važne surovine in polizdelke, kakor piritive koncentrate, boksit, svinec, razne gradbene potrebščine in podobno, še zmerom pa prevladujejo živila in kmetijski pridelki, zlasti pa meso, vino in presno sadje. Izmjenjava z Jugoslavijo se spreminja, ker je v Jugoslaviji nastala gospodarska podlaga za naraščanje proizvodnje industrijskih izdelkov. Izvoz njenih živil in kmetijskih pridelkov se je zato na eni strani zmanjšal, na drugi pa povečal uvoz predvsem strojev in naprav.

Za CSR je Reka najugodnejše pomorsko pristanišče, zlasti za zveze z Bližnjim in Daljnjim vzhodom. Českoslovaška bo to pristanišče in jugoslovanske ladje uporabljala v še večjem obsegu kakor doslej. Zmeraj več možnosti je tudi za to, da bi omogočili odhiti v Jugoslaviji čim večjemu številu Českoslovaških delovnih ljudi.

Perspektive za gospodarske stike med Jugoslavijo in CSR so zelo

lo dobre. Ze letos se bo trgovinska menjava blaga povečala za nadaljnjih 10 odstotkov. Ze letos se bosta tudi obe deželi pogajali o dolgoročni trgovinski pogodbi. Zanimanje za to je veliko tako v Jugoslaviji kot v CSR. Zagrebškega velesejma si ni moč več zamisliti brez Českoslovaške, kakor je rekel direktor velesejma. Možnosti so velike. Gospodarsko sodelovanje prispeva h krepitvi medsebojnih stikov in mi bi radi k temu čim bolj pripomogli, je zaključil Jiři Petrak.

Eisenhower propagira

sprejem napovedanih zahodnih razorožitvenih predlogov

Washington, 28. avg. (Reuter). Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem, da bi bilo »tragično«, če bi Sovjetska zveza zavrnila predloge zahodnih delegacij o prvi fazi razorožitve, preden bi jih temeljito proučili in preden bi jih izročili ozemju razorožitvenemu odboru OZN. Dejal je, da bi takšno sovjetsko stališče »obsodilo človeštvo na mračno bodočnost, polno neizmernih nevarnosti«. V poročilu, ki ga je objavila Bela hiša po enournem razgovoru med predsednikom Eisenhowerjem in zunanjim ministrom Dullesom, je rečeno, da se delegacije štirih zahodnih držav na konferenci v Londonu zdaj pripravljajo, da sprožijo nov zaokrožen in medsebojno odvisen predlog o prvi fazi razorožitve.

Potem je Eisenhower rekel, da se zavrnitev zahodnih predlogov o prvi fazi razorožitve ujema z obvestilom sovjetske vlade o napredku v izpopolnjevanju sredstev, ki bi lahko povzročila množično uničevanje v kateremkoli delu sveta. Eisenhower je poudaril, da si ZDA nikoli ne bodo nehale prizadevati, da bi našle pota in načine, da rešijo človeštvo nevarnosti ter zagotove trajen in

Moskva, 28. avg. (TASS). »Komunist« je v najnovejši številki objavil izvlečke iz govora prvega sekretarja KPSZ Nikite Hruščeva, ki ju je imel 13. maja na posvetovanju sovjetskih književnikov in na sprejemu, prirejenem za sovjetske umetnike teden dni pozneje. »Komunist« objavlja tudi izvlečke iz govora Hruščeva na nekem sestanku partijskih aktivistov letos julija.

»Komunistična partija,« je izjavil Hruščev, »se ravna po Leninovem nauku, po katerem sta književnost in umetnost sestavni del ljudskih naporov za izgradnjo komunizma. Zato je dejavnosti ljudi peresa, umetnikov, kiparjev, skladateljev in vsih kulturnih delavcev zmerom prisojala največjo važnost.«

Hruščev je govoril tudi o sedanjih reorganizaciji upravljanja industrije in gradbeništva v SZ. Ta zagotavlja sovjetskemu ljudstvu velike gnotne koristi. Nekateri pisatelji pa po objavi tez iz njegovega poročila o tem niso razumeli novega razvoja v življenju dežele. »Prepričan sem,« je pripomnil, »da bo življenje kmalu pokazalo tem tovarišem stopnjo njihove zmote.« Hruščev je izjavil, da je Partija na področju partijskega, državnega in gospodarskega razvoja v zadnjih nekaj letih jasno izpričala, da se opira na nerazdružljivo povezanost teorije in prakse, kar pa so zadnja leta Stalinovega življenja kršili.

Kaže pa, da so nekateri posamezniki zabredli v frakcionastvo, ki docela nasprotuje temeljnim komunističnim Partije in sovjetskega ljudstva. Ti dogmatiki menda pozabljajo, da je bil prvi razlog, zakaj je ljudstvo prevzelo oblast, kar najhitrejši razvoj proizvodnih sil, zboljšanje socialne blaginje in življenjskega standarda. Hruščev je pripomnil, da je najvažnejša naloga, ki čaka socialistične ideologije, da spoznajo in na ustrezen način raztolmačijo bistvo velikih socialističnih preobrazb.

Hruščev je govoril tudi o kritiki kulta osebnosti. Sovražniki socializma so skušali izkoristiti te kritike. Zdaj je slehernemu jasno, da so se ti naklepi izjalovili. Kritike same pa so prodrle globoko v dušo umetnikov in jim dale nove navdihe.

Glavna naloga književnosti in

Grčija zavrnila pobudo za trojno konferenco o Cipru

Atena, 28. avg. (AFP). — Tu so uradno objavili, da je grška vlada zavrnila britanski predlog o sklicanju mednarodne konference, na kateri bi razpravljali o Cipru.

Malaja in jedrska oborožitev

Kuala Lumpur, 28. avg. (Reuter). — Predsednik malajske vlade Tunku Abdul Rahman je izjavil, da ne bodo dovolili, da bi Velika Britanija izkoristila neodvisno Malajo kot oporišče za atomsko orožje. Malajska vlada ne bo nikoli izkoristila svojih vojaških sil v napadalne namene. »Če naj bi atomsko orožje izkoristili v obrambne namene dežel, ki so članice SEATO, potem bi morala biti taka oporišča samo v deželah te organizacije. O tem, ali se bo Malaja pridružila SEATO, pa bo odločila neodvisna Malaja.«

Inačica v »etapah«

toda z Alžirci se ne menijo, kakor jim je to svetovala Generalna skupščina OZN

Pariz, 28. avg. (Tanjug). Francoski predsednik vlade Bourges Maunoury bo danes in jutri voditeljem strank v centru in na desnici pojasnil novo inačico osnutka političnih in upravnih reform v Alžiriji. Že prejšnji teden se je začel z njimi posvetovati o teh reformah. Dosedanji razgovori so pokazali na velika nasprotja med strankami o možnosti, da bi predlagane vladne reforme privedle do

prenehanja sovražnosti in da bi jih podprla večina dežel na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine OZN, ki bo že tretjič obravnavala alžirsko vprašanje.

Nova inačica statuta za Alžirijo določa postopne reforme v štirih letih. V prvi etapi bi bila Alžirija razdeljena na 4 do 7 na pol avtonomnih pokrajin z izvoljenimi zbornicami v katerih bi imela francoska vlada — kakor poudarjajo v Parizu — samo pristojnost razsodnika. Po dveh letih naj bi v Alžiriji izvolili alžirsko ustavodajno zbornico in ustanovili organo izvršilne oblasti, kar bi praktično pomenilo federalno zvezo med Francijo in sedanjimi njenimi pokrajinami v Severni Afriki. Tretja etapa bi bila v pogajanjih izvoljenih alžirskih predstavnikov s Parizom o dokončnem statutu dežele.

Politični krogi menijo, da pomeni novi načrt prvi kompromis po velikih pomislekih proti vladnim načrtom bivšega predsednika vlade Edgara Faura in Jacquesa Soustella kakor tudi vztrajanje prvakov Socialnodemokratske unije Mitterranda in Plevena na ureditvi francosko-alžirskih stikov na federativnih načelih. Ne izključujejo tudi znatnega vpliva vojaških krogov na sestavo osnutka »v etapah« spričo sadov, ki jih je doslej rodila triletna »pacifikacija« Alžirije z vojaško silo.

Sedanje nove kompromisne predloge bodo po vseh znakih sodeč podprle le stranke centra in desnice; že zdaj pa so zadeli na ostre proteste v vrstah desničarske stranke neodvisnih, katerih predstavniki so že jutri zahtevali sestanek s predsednikom vlade.

HUDA NESREČA PERUJSKE PODMORNICE

OLD SEAIBROCK (Connecticut), 28. avg. (AFP). Na peščeni podmorski spini med Connecticutom in otokom Long Islandom vzhodno od New Yorka, je večeraj nasleda podmornica s 57 člani posadke. Vsi posadki, da bi potegnili podmornico s spine, so ostali brezuspešni. Iz podmornice pa so sporočili, da ni bila poškodovana in da ni ranjencev. Reševalna dela se pospešeno nadaljujejo.

umetnosti je mobilizirati ljudstvo, da se bo še bolj zavzelo za pridobitve socializma. »Politika Komunistične Partije, ki se bori za temeljne koristi ljudstva,« je pripomnil Hruščev, »je vir življenjske sile sovjetskega socialističnega in političnega sistema. Bilo bi napak misliti, da lahko človek služi ljudstvu v naših sovjetskih pogojih, ne da bi pri tem aktivno sodeloval v uresničevanju politike Komunistične partije. Zal so nekateri zagovorniki »svobodnega pisanja« med književniki in umetniki, ki bi radi vihotalpili med nas razna dela, kakor je lažno prikazovanje sovjetske družbe. Ti nočejo, da bi jih kritizirali, celo načelno ne.« Hruščev je nazadnje podprl predlog o zvezi književnikov in umetnikov Ruske federacije.

Selwyn Lloyd pride v Beograd

Beograd, 28. avg. (Tanjug). — Na povabilo jugoslovanske vlade bo 4. septembra prispel v Jugoslavijo na obisk britanski zunanji minister Selwyn Lloyd. Pri nas se bo mudil do 8. septembra. Ta obisk bo nova priložnost za razgovore in izmenjavo misli predstavnikov obeh držav.

Obisk britanske mornarice v Splitu

Split, 28. avg. (Tanjug). — V Splitu bo jutri prispel glavni komandant britanskega sredozemskega ladjevja admiral Ralph Edwards na uradni obisk h komandantu naše vojne mornarice, admiralu Matu Jerkoviću. Ralph Edwards bo prispel v splitsko luko na križarki »Birmingham«, ki jo bosta spremljala rušilec »Solebay« ter jahta komandanta sredozemskega ladjevja »Surprise«.

Medtem je v Split že danes prispel britanski veleposlanik v Beogradu John Nicholls s soprogo. Bil je pri podpredsedniku OLO Brni Panzu in predsedniku splitske občine Radu Dumančiću.

Predsednik naše Ljudske skupščine Miha Marinko je gostom v Muzeju NOB sam razložil nekatere dogodke iz naših bojev

Mongolski državnik v razgovoru s našim delavcem v Litostroju

Z VSEH STRANI SVETA

OMAN BRITANSKI BOMBNI TEROR

KAIRO, 28. avg. (Reuter). Predstavniki omanskega imama je sinoči objavili, da britanski reakcijski bombniki še nadalje bombardirajo kraja Berin in Tanuf. Med civilnim prebivalstvom je mnogo žrtev. Vendar pa omanski uporniki ne mislijo kloniti in bodo nadaljevali boj.

EGIPT »BRODOSPAS« ČISTI LUKO V PORT SAIDU

PORT SAID, 28. avg. (AFP). Uprava Sueškega prekopa se je dogovorila z jugoslovanskim podjetjem »Brodospas« iz Splita o odstranitvi ovir v portski luki, ki so se tu nakopile pri čiščenju Sueškega prekopa. Jugoslovansko podjetje je že začelo ta dela, ki bodo trajala kakor tri mesece.

NEPLAČANI DAVKI TUJIH IZKORIŠČEVALCEV

KAIRO, 28. avg. (AFP). Po poročilih kairskih časnikov je egiptovska uprava sueškega prekopa plačala državni blagajni 5,8 milijona funtov na račun neplačanega davka v letih 1952-1956. Ti davki so bili vzrok spora med bivšo sueško družbo in egiptovskimi oblastmi.

TUNIZIJA VABILO MENDES-FRANCEU

LUZERN, 28. avg. (AFP). Predsednik tuniške republike Habib Burgiba je povabil bivšega predsednika francoske vlade Mendesa-Francea, naj obišče Tunizijo. Oba državnika sta zdaj na odhodu v Luzernu v Švici.

ITALIJA AZIJSKA GRIPA

RIM, 28. avg. (AFP). Azijska gripa se je zdaj razširila tudi po Italiji. Za sedaj se je pojavila v 12 pokrajinah, sodijo pa, da se bo razširila še na druge pokrajine. Kakor je izjavil komisar za zdravstvo, epidemija ne bo huda.

ARGENTINA NESREČA V LA PLATI

BUENOS AIRES, 28. avg. (Reuter). Argentinska potniška ladja »Ciudad Baires« je napolnena v bližini Rio de Plate zadel v ameriško ladjo »Mormaxarph« in se tako hučo poškodovala, da se je naglo potopila. Na ladji je bilo okrog 200 ljudi. Več je bilo ranjenih. Ne vedo še, ali je bilo tudi kaj smrtnih žrtev.

ARGENTINA STAVKOVNO GIBANJE

BUENOS AIRES, 28. avg. (AFP). — Po vsej deželi se še nadalje širi gibanje argentinskih uslužbencev in delavcev, ki zahtevajo večje plače in boljše delovne pogoje. Sindikat telefonistov je objavil, da bodo 4. septembra organizirali enodneveno stavko, če ne bodo ugodili zahtevam uslužbencev. Telefonisti in telegrafisti za sebnih podjetij po malem že zapuščajo delo. Tudi argentinski železnice so začeli kratkotrajno stavko.

ZDA ZVIŠANA POMOČ TUJINI

WASHINGTON, 28. avg. (AFP). Ameriški senat je sinoči z 59 proti 23 glasovom sprejel osnutek zakona o pomoči tujini v znesku malone 37 milijarde dolarjev. Senat je razen tega povečal za vojaško pomoč namenjeni znesek od 1,25 na 1,75 milijarde dolarjev.

Tudi pogajanja z Marokom spet zastala

Pariz, 28. avg. (Tanjug). — Ze drugič v zadnjih 20 dneh so francosko-maroka pogajanja o položaju francoskih družb in Francozov v Maroku ter o gospodarski pomoči Francije njenemu bivšemu protektoratu danes v Parizu znova prekinili. O vzrokih te nenadne prekinitve niso objavili nobenega pojasnila. Maroka delegacija jo je zahtevala, da bi dobila nove napotke od vlade v Rabatu.

Francosko-maroka pogajanja so se začela prejšnji četrtek v Parizu in njihov cilj so bili konvencija o položaju Francozov in francoskih podjetij v Maroku, dogovor o konzularnih, pravnih in kulturnih stikih, kakor tudi pogodba o pomoči v znesku 20 milijard frankov, ki naj bi jo dala Francija letos Maroku za popolnitev njegovih skladov za industrijsko izgradnjo in za boj proti brezposelnosti.

SAMO ZARADI DVEH NOGOMETNIH TEKEM?

TUDI ZA ŠPORT

je v Bonnu pristojna — Atlantska zveza

Bonn, konec avgusta. Na nedavnem sestanku z novinarji je predstavnik vlade takole obrazložil novinarjem, zakaj zunanje ministrstvo ni hotelo izdati vizumov za gostovanje madžarskih športnikov v Zahodni Nemčiji: da so športni stiki z deželami Varšavske zveze v pristojnosti Atlantske zveze in da se je treba o njih poprej »prijateljsko posvetovati« s članicami te Zveze. Ze dan pozneje, v soboto so zahodnonemške oblasti z enako obrazložitvijo odrekle vizume nogometni reprezentanci Moskve, ki bi morala gostovati v Hamburgu. Pri tem so tudi uradno objavili, da so ti ukrepi »v skladu z restriktivno prakso nasproti deželam vzhodnega bloka«.

Pomen, ki ga pripisuje bonnska vlada svojim vlogi v uveljavljanju te »restriktivne prakse«, je razviden tudi iz tega, da se je celo zahodnonemškemu ministru Brentanu zdelo potrebno, da je ostro obsodil vse tiste, ki zaradi odklonitve teh vizumov kritizirajo njegovo ministrstvo. Res, da je vse te kritike naprtil le »dobro plačanim funkcionarjem nogometnih klubov, ki mislijo samo na visoke dohodke, ki jih tekme prinašajo«, kar se pa tiče ostalih Nemcev, je izrazil upanje, da bodo v večjem merilu pokazali razumevanje za stališče vlade.

Ti ostali Nemci pa so že marsikaj povedali o tem vladnem stališču. Besedo je med drugim povzel tudi predsednik Socialnodemokratske stranke Erich Ollenhauer, ki je v svojem zadnjem predvolilnem govoru zastavil tole vprašanje: »Mar smo res samo še navadna podružnica Atlantske zveze, v katere pristojnost morajo soditi zdaj celo športni stiki z vzhodnimi deželami.« O samem ravnanju Adenauerjeve vlade pa je dejal, da je »uresničevanje brezumne ideje«. Hkrati je predstavnik Socialistične stranke Fritz Jahne obdolžil vlado, da spušča še eno železno zavoso nasproti vzhodnim deželam, in sicer v trenutku, ko tekmujejo v Angliji pred 10.000 gledalci ruski športniki z angleškimi.

Predsednik hamburške občine Edgar Engelhard, ki je hkrati tudi predsednik športne zveze v Hamburgu, je izjavil, da je zunanje ministrstvo namenoma odlagalo odgovor na njegovo pobudo o »gostovanju sovjetskih športnikov, medtem ko se je on dalje pogajal zanj. Zdaj se po vsem tem, je rekel Engelhard, še pojavljajo take obrazložitve s povsem nepričljivim dokazovanjem.

Neodvisna »Die Welt« je objavila celo uvodnik z naslovom »V lastno mrežo«, v katerem razglša vso stvar za potezo bonnske vlade, ki bo škodila predvsem Zahodni Nemčiji. Brentana prikazuje članek kot šušmarskega nogometša, ki strelja gole v last-

no mrežo, pri tem pa pozablja, da »visi nad Nemci kljub vsemu vztrajnemu prizadevanju v zadnjih letih, da bi obnovili humane odnose z ostalim svetom, še nadalje senca preteklosti, ki bi se prav lahko prej, kakor pa čisto mislijo, povečala in potemnila.«

Pa še tole vprašanje: »Ali je pravilna in državniško modra politika večnega zbadanja velike države, s katero so se mimo vsega začela tudi gospodarska pogajanja in s katero bomo morali imeti še težavnejša pogajanja o ponovni združitvi Nemčije?«

Politični opazovalci v Bonnu pa spričo tega, da so madžarskim in sovjetskim športnikom odrekli vizume, niso bili prav nič presenečeni. Tu pravijo, da se to povsem ujema s politikom, kakršno je Adenauerjeva vlada že vse doslej uveljavljala nasproti vzhodnim deželam ter omenjajo pri tem še bolj kričeče primere iz nedavne preteklosti. Tako so n. pr. zavrnili gostovanja raznih sovjetskih umetnikov in kulturnih delavcev iz SZ ter iz nekaterih drugih vzhodnoevropskih dežel, prepovedali zahodnonemškimi mladincem, da bi se udeležili nedavnega mladinskega svetovnega festivala v Moskvi in še posebej tudi v okviru sedanjih pogajanj med SZ in Zahodno Nemčijo v Moskvi sleherni razgovori o obnovitvi medsebojnih stikov na kulturnem in znanstvenem področju. M. Bajec

Tretji mednarodni vinski sejem

ima in mora imeti strokovnovzgojni pomen za naše vinogradnike in kletarje

Iz razgovora s tovarišem Josipom Levaničem, predsednikom pripravjalnega odbora za organizacijo III. mednarodnega vinskega sejma v Ljubljani

sejem vin ima torej in mora imeti strokovnovzgojni pomen za naše vinarje in kletarje. Na drugi strani pa omogoča ta sejem tudi to, da bodo postala naša vina še bolj znana, kar bo omogočilo njihov zmerom večji izvoz. Vemo namreč, da so bila naša vina do osvoboditve še docela neznanca in so jih prodajali pod tujimi imeni.

○ **Kako tujina ocenjuje sedanjí III. mednarodni vinski sejem v Ljubljani?**

Na prvo mednarodno vinsko razstavo smo tuje razstavljalce težko pripravili. Takšne vrste sejmov prirejajo po svetu namreč precej redko. Na drugo razstavo smo jih pripravili že laže, saj so se zanj prijavili kar sami. Po razstavi leta 1926 je svetovno strokovno časopisje o njej mnogo pisalo. O razstavi se je zelo pohvalno izrazilo tako glede organizacije kakor tudi kakovosti naših vin. Zaradi tega je razumljivo, da so se na sedanjí III. mednarodni sejem vin začeli prijavljati tuji razstavljalci, še preden smo jim poslali vabila. Zdej sredi priprav (razgovor smo imeli 13. avgusta) se je za ta sejem prijavilo že 20 držav s 143 vzorci vin, računamo pa, da bo skupno razstavljalno nad 20 držav z nad 200 vzorci. Razen tega pa so prijavili že 254 vzorcev jugoslovanskih vin.

○ **Katero tuje delegacije so bodo udeležile tega sejma?**

Glede na istočasno 37. plenarno zasedanje Mednarodnega urada za vino s sedežem v Parizu, ki bo tokrat v Ljubljani, se bodo

v našem mestu zbrali res svetovni strokovnjaki za vino iz vseh petih delov sveta. Vse to pa daje našemu tretjemu mednarodnemu sejemu še poseben pomen.

○ **Kako pa je z delom komisije, ki bo ocenjevala vsa razstavljena vina?**

Ta komisija bo ocenjevala vsa razstavljena vina od 28. avgusta do 2. septembra. V komisiji so predstavniki Anglije, Francije, Belgije, Nemčije, Avstrije, Italije, Romunije, ZDA in Jugoslavije.

○ **Kaj menite, tov. Levanič, kakšna mesta bodo zasedla tokrat jugoslovanska vina v tako ostri konkurenciji?**

Na to vprašanje vam seveda ne morem dati konkretnega odgovora, vendar menim, da bo glede na lanske rezultate letošnji uspeh naših vin odličnejši. Vedeti namreč morate, da so naši vinarji in kletarji že postali strokovnjaki velikega formata.

○ **In kaj se, tov. Levanič, še nadejate od letošnjega III. mednarodnega sejma vin?**

Prvič bo to velika propaganda za naša vina, ki bodo tako postala znana po vsem svetu. Preizkusili jih bodo namreč mnogi tuji strokovnjaki — delegati in seveda

tudi trgovinski predstavniki inozemskih vinskih podjetij. Naposled pa bo imel ta sejem tudi svojo komercialno plat glede izvoza naših vin. Naša proizvodnja namreč stalno raste in je nujno, da vina izvažamo. Se včasih je tujina govorila, da so naša vina »divja«, že prejšnji in posebno sedanjí sejem bo to popolnoma ovrgel.

○ **Ima morda pripravjalni odbor v načrtu še kakšne druge prireditve razen sejma?**

Da. Odbor je pripravil več poučnih izletov v vinorodne kraje Slovenije. Na teh izletih bodo udeleženci lahko videli najlepša vinogradniška državná in zadržna posestva, kleti in druge znamenitosti.

○ **In kakšne težave ste imeli z organizacijo tega sejma?**

Teh je bilo dovolj in o njih nerad govorim. Z dobro voljo in s pomočjo generalnega direktorja Gospodarskega razstavišča tov. Kreseta in celotnega kolektiva smo odstranili tudi te. Ob tej priložnosti naj se zahvalim imenovanim tovarišem in vsemu pripravjalnemu odboru za vse, kar so storili, da bo III. mednarodni sejem vin čim bolj uspel. S. K.

Tovariša Levaniča smo našli v laboratoriju podjetja Slovenjvino, ko je pravkar pregledoval in ocenjeval kakovost kupljenih vin. Prosil smo ga, da bi nam kot predsednik pripravjalnega odbora za organizacijo III. mednarodnega vinskega sejma v Ljubljani odgovoril na nekaj vprašanj. Povabil nas je v svojo delovno sobo, polno cepurcev in drugih pripomočkov za analizo vin, rekoč: »Prosim, vprašajte!«

○ **Letošnji mednarodni vinski sejem v Ljubljani je že tretji po vrsti. Tov. Levanič, kakšne izkušnje so dali doseđanjí in v čem je pomen letošnjega sejma?**

Predhodnica našim mednarodnim vinskim sejmom je bila I. jugoslovanska vinska razstava v Ljubljani leta 1924. Tedaj je bilo mnogo naših vin zaradi slabe kakovosti izločenih iz ocenjevanja. Na prvi mednarodni vinski razstavi pa se je že močno dvignila kakovost naših vin. Te razstave se je udeležilo že 7 tujih držav. Na II. mednarodni razstavi leta 1926 smo skupno razstavili že nad 450 vzorcev vin ob udeležbi 14 tujih držav, ki so poslale 127 vzorcev. Ta razstava je bila polna presenečenj. Kljub močni svetovni konkurenciji so tedaj dobila naša vina 24 zlatih, 163 srebrnih in 32 bronastih medalj. Če upoštevamo, da so tuji vzorci dobili skupaj le 24 zlatih, 84 srebrnih in 15 bronastih medalj, je to vsekakor lep uspeh naših vinogradnikov in kletarjev.

Vprašujete za pomen sedanjega sejma. Naj vam na kratko odgovorim. Ta sejem ima namen, da vse tuje države dobera spoznajo kakovost jugoslovanskih vin in da tudi naši vinski strokovnjaki spoznajo kakovost tujih vin. Ta sejem bo omogočil našim vino-

gradnikom in kletarjem, da spoznajo — ne da bi jim bilo treba potovati v tujino — kakovost in nego vin tujih proizvajalcev. Je že tako, da sleherni meni, da je njegovo vino najboljšo... Vsi doseđanjí sejmi in tudi ta bo pokazal, da temu ni vedno tako. Ta

V okviru III. mednarodnega vinskega sejma, ki ga bodo odprli prihodnje dni na Gospodarskem razstavišču, je večera dopolnje v palači Glavne zadrúžne zveze Slovenije začela delati Mednarodna komisija za ocenjevanje vin. Po uvodnih besedah njenega predsednika inž. Zupaniča je bilo poslano v oceno 538 vzorcev vin iz 19 dežel, tako da bo morala komisija oceniti vsak dan 80 do 100 vin. Na sliki: člani komisije ocenjujejo vina.

Še o »zdravilišču v senci«

Zdravilišče zveznega pomena je povsem prepuščeno revni občini v revnem okraju

Kot ste pred dnevi poročali, so Slatina Radenci v prvi vrsti zdravilišče za srce, dasi ki zaradi pomanjkljivega zveznega pravilnika o indikacijah za zdravljenje v naravnih zdraviliščih vrata Radencev zaprta prav za srčne bolnike. Te zdravstvene in gospodarske nesmotrnosti — saj imamo v vsej državi pravzaprav le radensko naravno zdravilišče za srčne bolnike, ki ima razen učinkovitih ogljikovih kopeli tudi dobro urejeno zdravstveno službo in fizikalno terapijo — bi si naše zdravstvo in socialno zavarovanje pač ne smela privoščiti.

Zdravilišče Radenci so naše veliko naravno bogastvo, a izkoriščeni so samo od maja do oktobra, pa še to ne vsako sezono in ne v celoti. V Jugoslaviji, zlasti v Sloveniji in Hrvaški, pa je število kroničnih srčnih bolnikov, ki bi jim zdravljenje v Radencih nedvomno zelo koristilo, tolikšno, da bi morali biti ob smotrnejši zdravstveni politiki Radenci skozi vse leto prezasedeni.

Zdravilišče se je kot zdravstvena ustanova osamosvojilo od

donosne eksploatacije slatine z letošnjim novim letom. Vzdrževalo se je izključno od dohodkov slatinskega podjetja. Po osamosvojitvi se je ta vir presušil in zdravilišče je letos prepuščeno samemu sebi. Vse od zadnjih privatnih investicij pred drugo svetovno vojno vanj ni bilo ničesar investiranega, dohodki slatinskega podjetja pa so predvsem namenjeni organizaciji eksploatacije novih vrelcev.

Ce se ozremo nazaj, moramo priznati, da je družba to izredno naravno bogastvo povsem prepuščila in upravljanje krajevnim činiteljem v Obmurju, ki se sami komaj otepajo zaostalosti in revščine. To, da v Radence skoraj dvajset let ni bilo nič pomembnejšega investiranega, vsak dan bolj kaže posledice. Nekatere zdraviliščne stavbe so dotrajale in zbu časa ne bodo več dolgo kljubovale. Predvsem pa so bili skoraj vsi objekti zidani za toplejšo sezono, brez dvojnih oken itd., kar onemogoča prehod zdravilišča v večjem obsegu na celoletno poslovanje.

Znatno podaljšanje sezone pa je edini pogoj, da bi zdravilišče vsaj v perspektivi lahko zaživeo, kot je treba. Glavni objekt v zdravilišču je »Velika terapija«, v kateri je oddelek za fizikalno zdravljenje ter z zaprtim hodnikom priloženo kopalništvo. Vsaj ta objekt, ki je prav slabo pripravljen za zimske mesece, bi bilo treba usposobiti za zdravljenje skozi vse leto. Predvsem bi bilo treba vanj napeljati centralno kurjavo, kar bi predvidoma terjalo okrog 30 milijonov dinarjev investicij. Razen tega zdravilišče močno pogreša večji dnevni prostor, kjer bi se ob slabem vremenu zbirali bolniki k družabnemu življenju. Z lastnimi stroški teh del ne zdravilišče in občina ne okraj ne bi tako kmalu prinesli. Spričo izrednega pomena, ki ga zdravilišče služi, bi le kazalo tudi pristojnim republikim oziroma zveznim organom in tistim zavodom za socialno zavarovanje, ki jim zdravilišče služi, razmisliti o tem, kako Radence preurediti v učinkovito zdravstveno enoto, ki bi poslovala vse leto.

Se na nekaj je treba opozoriti. Zdravilišče, ki bo poslej odvisno predvsem od lastnih dohodkov, ima pa velike stroške za vzdrževanje in ohranjanje primerne zdraviliškega režima, lahko zaide pod diktat finančnih potreb in mu postanejo dohodki pomembnejši od zdravja. Z vrnitvijo zdravilišča njegovemu temeljnemu namenu — zdravljenju srčnih obolenj in s podaljšanjem sezone zdravljenja pa imajo Radenci vse pogoje, da ohranijo svoj nekdanji zdraviliški renome in ga dvignejo na še višjo raven. —

»Izbor«

časopis za pomoč gospodarskim organizacijam

V naši gospodarski dejavnosti so občutno pogrešali nekoga posredovalca, ki bi s stvarnimi nasveti in izmenjavo izkušenj prispeval k izpopolnjevanju sedanje ravni organizacij v industriji, obrti, trgovini, kmetijstvu itd. Zaradi te vrzeli so nekateri jugoslovanski zavodi in večje gospodarske organizacije sklenili v sodelovanju s časopisno ustanovo »Privreda« iz Zagreba začeti izdajati petnajstdnevni časopis za vprašanja organizacij in storilnosti. Časopis je prevzel nalogo pomagati vodilnemu kadru in organom delavskega samoupravljanja naših socialističnih gospodarskih organizacij predvsem pri urejanju organizacijskih problemov podjetij.

Novi časopis bo imel naslov »Izbor«, prva številka v slovensčini pa bo izšla v začetku letošnjega septembra. Razen v slovenskem, bo časopis izhajal tudi v srbohrvaškem in makedonskem jeziku. Hrvatsko izdajo vodi »Privreda« iz Zagreba, slovensko pa Zavod za organizacijo poslovanja gospodarskih organizacij Ljubljana. Titova c. 33. Letna naročnina za 24 števk znaša 2400 din.

NOVI CARINSKI ZAKON

Do konca tega meseca bodo morali razni državni organi, zbornice, izvozna in uvozna podjetja, Jugoslovanske železnice, pošta, banke itd. dostaviti svoje pripombe o osnutku novega zakona o carinah. Državni sekretariat za finančne zadeve je dobre tri mesece čakal, da bi se zaključile številne razprave o tem vprašanju, da bi zdaj posebna komisija, v kateri so predstavniki Sekretariata, nadalje Uprave carin in Odbora za zunanjo trgovino, sestavila končni predlog in ga poslala v proučitev Zveznemu izvršnemu svetu.

Kako nestrpno so pričakovali novi carinski zakon, lahko pove vsak izvoznik in uvoznik, carinski uslužbenec, predstavnik banke in vsi tisti, ki so na kakršen koli način imeli kakke stike s carino.

Naš sedanjí carinski sistem temelji na carinskem zakonu iz leta 1948, Uredbi o začasní carinski tarifi iz leta 1952, Uredbi o organizaciji in delu Uprave carin iz leta 1953 kot tudi na drugih dodatnih predpisih. Z drugimi besedami, vsi »naknadno sprejeti predpisi so pomenili mnogo več kot pa sam carinski zakon, ki ga je, kakor nekateri pravijo, »pregazil« čas. Novi zakon, ki ga zdaj pripravljajo, bo omogočil določiti carinski postopek pri uvozu in izvozu blaga tako, kakor to dovoljuje naš sedanjí gospodarski razvoj, in naposled bo omogočil tudi sestaviti carinske tarife.

KAJ JE BILO TREBA SPREMENITI?

Razen osnovnega zakona, predpisov in uredb so doslej objavili tudi številna navodila in pojasnila, ki so jih izdali Uprava carin in drugi pristojni državni organi kakor tudi Narodna banka FLRJ o raznih vprašanjih, ki ali sploh niso bila urejena s predpisi ali pa so bila nepopolna ali nejasno urejena.

To se pravi, da je bilo treba spremeniti vse te predpise, urediti carinsko zakonodajo in omogočiti mnogo boljše in učinkovitejšo zagotovitev naših gospodarskih interesov.

Razen tega, da sedanjí carinski zakon ne ustreza več potrebam našega gospodarstva in ekonomske politike, je bilo treba spremeniti tudi nekatere načelne odredbe, na katerih temelji zdaj ta zakon. Sem sodi med drugim odnos podjetij do carin kot tudi ureditev pravic in obveznosti železnice, pošte in brodarstva. Sedanjí zakon tudi ni dovolj natanko določal carinskega postopka, tiste odredbe, ki se nanašajo na to vpra-

šanje, pa niso dovolj sistematične. Zdej bi bilo treba proučiti ne samo carinski postopek v ožjem smislu, marveč tudi carinsko kontrolo nad blagom. Razen tega so bili tudi tarifni predpisi začasnega značaja in so se nanašali samo na neregistrirane uvoznike in privatnike, medtem ko so glede registriranih uvoznikov in

Spremenjeni bodo vsi zastareli predpisi s področja carin — Olajšave, ki bodo nastale z ustanovitvijo carinskih uradov

izvoznikov, se pravi podjetij, uveljavljali sistem koeficientov. Osnutek zakona določa, da bodo sprejeti splošno carinsko tarifo in zagotavlja potrebne pogoje za prehod na sistem rednih carin, to je možnost, da bodo koeficienti izraženi v stopnjah carinske tarife.

UPRAVA CARIN IN NJENE DOLŽNOSTI

Sedanjí carinski zakon sploh ni urejal carinske službe in tudi ne njene organizacije. Zato bosta v osnutku zakona, o katerem zdaj razpravljajo, določena naloga in delovno področje carinske službe, razen tega pa bodo določene tudi načelne odredbe o carinskih organih in njihovi organizaciji.

Ce bo to sprejeto v osnutku zakona, bodo v prihodnje pri upravi carin tudi carinski urad ter carinskokemični laboratoriji za strokovni pregled blaga.

Zanimiva bo vloga carinskih uradov. Vsem carinskim obveznikom in prizadetim ljudem bodo dali poprej na njihovo zahtevo svoja mnenja o uporabi carinske tarife. Tako se ne bo več dogajalo, kot se je doslej številnim nepoučnim podjetjem in privatnikom, da dobijo blago ali paket iz tujine, da pa je tarifa tako visoka, da se jim sploh ne izplača prevzeti to blago. Z drugimi besedami, carinski urad bo seznanjal vse prizadete s predpisi s področja carinskega zakona.

OSTREJŠE KAZNI ZA PREKRŠKE

Nekatera podjetja zunanje trgovine so menila, da so kazni za carinske prekrške precej visoke. Toda kot

so nam povedali v komisiji Državnega sekretariata za finance kakor tudi v Odboru za carine Zunanjetrgovinske zbornice, morajo biti v zakon sprejete tudi ostrejše sankcije, ker bo samo s tem zagotovljeno, da se prekrški ne bodo ponavljali.

Tako je med drugim predvidena ostra kazen za poskus prenosa blaga mimo carine z uporabo ali strojim zaporom do pet let, z denarno kaznijo, ki bo znašala dva do desetkrat več kot carina ali izvozne ali uvozne pristojbine, pa bo kaznovan vsakdo, ki bo mimo carine prenesel ali skušal prenesti blago, nadalje vsakdo, ki bo začasno uvoženo ali začasno izvoženo blago prodal ali pa, kdor bo z lažnim navajanjem dejstev izposloval ali izkoristil kako olajšavo pri uvozu ali izvozu blaga, ki mu ne pripada. Predpisano je tudi, da lahko za carinske prekrške odgovarjajo tudi pravne osebe, s čimer odprade potreba po sedanjí uredbi o kaznovanju pravnih oseb za carinske prekrške. Sprejet je drugi sistem o določanju denarne kazni, tako da bi bila po načrtu višina denarne kazni povsem odvisna od tega, koliko znašajo utajene dajatve. To omogoča stalen in določen kriterij pri odmerjanju denarnih kazni, ker je znesek utajenih dajatev v glavnem eden osnovnih kriterijev za določanje višine prekrška.

Ni dvoma, da pričakujejo od novega carinskega zakona veliko pomoč predvsem gospodarstveniki. Toda v tem osnutku obsega posebno poglavje postopek s potniki. Zlasti so posvetili pozornost temu, da bi bila vsa vprašanja, ki zadevajo koristi in pravice državljanov ali kakršnekoli obveznosti, urejena s samim zakonom.

Doslej je bilo več raznih pripomb glede postopka carinskih organov pri pregledih blaga. Toda v osnutku zakona je izrecno rečeno, da mora potnik, ki prihaja iz inozemstva ali odhaja v inozemstvo, na obmejni carinarnici prijaviti blago, ki ga nosi s seboj, kakor tudi ročno prtljago. Carinarnica ima pravico pregledovati blago, kadar pa upravičeno zasumi, da ima potnik pri sebi skrite stvari, ki jih ni prijavil, ima pravico tudi do osebne preiskave potnika.

Pri tem je izrecno rečeno, da opravljajo osebne preiskave potnikov ljudje istega spola in da morajo pri preiskavi in pregledu prtljage ravnati carinski uslužbenci z največjo obzirnostjo. Postopek s potniki mora biti, kakor določa osnutek tega zakona, hiter in uprava carin lahko predpise v tem smislu tudi poseben postopek o zacinjenju blaga, ki ga imajo potniki pri sebi. N. D.

OKRAJNI ODBOR SZDL V KOPRU O VOLILNIH PRIPRAVAH

Mobilizacija za nadaljnji razvoj socialistične demokracije

Vsaka občina lahko s ponosom pokaže pridobitve do sedanjih socialističnih graditve — Volitve naj bodo manifestacija enotne akcije vseh delovnih ljudi — Več žena in mladine v občinske ljudske odbore

Koper, 28. avg. Na današnji razširjeni seji Okrajnega odbora SZDL, ki jo je vodil predsednik Albert Jakopič, so obširno razpravljali o pripravah na jesenske volitve v občinske ljudske odbore in okrajni ljudski odbor. Po referatu predsednika Alberta Jakopiča in dopolnitvah posameznih odbornikov je okrajni odbor postavil posamezne smernice, po katerih se bo SZDL v koprskem okraju lotila predvolilnih priprav.

Volitve v občinske ljudske odbore in v Okrajni ljudski odbor so za nadaljnji razvoj socialističnih odnosov in za nadaljnji razvoj komunalnega sistema tako pomembne, da jim bodo okrajni odbor ter občinski in vsi občinski odbori SZDL namenili vse svoje sile. SZDL bo že v predvolilni dobi politično mobilizirala vse delovne ljudi tako, da bodo potem volitve le še izraz enotne volje in akcije, izraz pripravljene volje in kar je pripravevalo k temu, da smo premagali še tako občutne težave in prišli v mirni razvoj in graditev komunalnega sistema. V okraju ni občine, v kateri bi delovni ljudje z največjim ponosom ne mogli pokazati na občino pridobitve do sedanjih socialističnih graditve. In politično je povsem pravilno, da v predvolilnem obdobju vse te stvari pokažemo, da bi dali delovnemu človeku priznanje in ga utrdili v občutku, kako pravilna je bila dosežanja pot in kako vidne sadove so rodili dosežani delovni napori.

Sele ob presoji sedanjih pridobitev bo moč jasno postaviti orientacijo za nadaljnje delo, toda ne z volilnimi obljubami, ampak z mobilizacijo delovnih sil, s težnjo po večji proizvodnji, ki edina učinkovito vpliva na dvig življenjske ravni. Dosežani razvoj komunalnega sistema je očitno pokazal, da zahteva v vsaki komuni enotnost akcije, enotnost pogledov na vsa življenjska vprašanja, kajti le tako bo moč pravilno usmerjati razpoložljiva sredstva v pridobitve, ki bodo v blagor vsem občanom. V obalnem področju velja to zlasti za vse tri obalne komune, Koper, Izola in Piran, ki si morajo ustvarjati nove in sodobne pogoje za svoj gospodarsko-industrijski ter turistični razvoj, ki ga ne bo moč doseči vse dotle, dokler korenito ne bodo začeli

odstranjovati svoje podedovane zaostalosti v urbanističnem, stanovanjskem ter sanitarno-higienem oziru.

SZDL bo ne le v obalnih srednjih in industrijskih krajih, ampak tudi na podeželju politično tako pripravila volitve, da bo

v enotni politični akciji volivcem lahko postaviti kandidate. Pri izbiri kandidatov se bo med drugim treba ozirati zlasti na to, da bo poleg v občinskih odborih več mladih ljudi in pa zlasti žena.

Okrajni odbor SZDL je okvirno razpravljati tudi o tehnični plati predvolilnih priprav, o postavljanju kandidatov in o izvedbi samih volitev. Skrbno bo treba zlasti izdelati volilne imenike, kar je važno zlasti za obalno področje okraja, kjer se je v zadnjih letih precej spreminjala struktura prebivalstva. (2)

TEŽAVE OKOLI IZDAJANJA DELOVNIH KNJIZIC V PRIMORJU

Krivicice moramo popraviti

Okrajni Zavod za socialno zavarovanje v Novi Gorici mora za rešitev 4350 spisov v zvezi s priznanjem delovne dobe zaslišati skoraj 20.000 ljudi — Primeri, ko nekateri prejema pokojnino, ne da bi jo zaslužili, drugi pa so zaradi različnih vzrokov prikrajšani pri svojih pravicah

V Primorju je zadeva okrog izdajanja delavskih knjžic iziskanja potrdil o zaposlitvi posebno pereča, ker je bil način zaposlitve pred vojno pri raznih italijanskih zasebnikih sila zamotan. Nekateri delodajalci niso izdajali potrdil; drugi so spet izdajali nepopolna oziroma po svoji volji prikrojena potrdila.

Po osvoboditvi, ko je bil v prvih letih postopek pri izdajanju delavskih knjžic bolj preprost in popustljiv, so nekateri izdajali in »dokazali« delovno dobo, ki je v resnici sploh niso opravili. Žal pa so bili, kot kaže, številnejši tisti, ki so v resnici trdo delali cela desetletja, pa tega niso mogli ali znali dokazati. Tako nekateri zdaj prejema pokojnino, ki je niso zaslužili, drugi pa se zagrenjeni in zgorani s težavo prebijajo skozi življenje.

Sodimo, da je krivicice še zmerom mogoče in treba popraviti. Seveda bo to težavno in zamudno delo.

Ves arhiv in prošnje prizadetih delavcev in uslužbencev je Okrajni zavod za socialno zavarovanje prevzel od okrajne Posredovalnice za delo. Prevzem je bil zamuden, ker so bili spisi neurejeni. Poznejših prilog niso sproti prilagali k spisom in so se tako mnogi važni dokumenti izgubili.

Posredovalnica ni imela točne evidence spisov (mnogo spisov sploh ni bilo evidentiranih), in je bilo zato treba vse na novo oštevilčiti in urediti. Slednjic so gradivo vendarle prevzeli. Vseh zadev je bilo 4350, od tega je bilo 2400 spisov povsem nedotaknjenih, se pravi takih, kakršne so pred leti predložili prosilci. Za rešitev teh spisov bo potrebno zaslišati 9600 prič ter prosilce, se pravi skupaj 12 tisoč oseb.

Dodatno pomoč otrokom padlih borecev

Okrajni odbor ZB NOV v Novi Gorici je prejel od Glavnega odbora oziroma Izvršnega sveta LRS 13,5 milijona dinarjev za pomoč otrokom padlih partizanov odnosno žrtev fašističnega nasilja. Denar bodo razdelili doraščajoči mladini, ki obiskuje razne visoke, strokovne in druge šole ter tistim otrokom, ki se usposablja za razne poklice. Pri tem bo Okrajni odbor Zveze borecev seveda upošteval gnotne in splošne razmere, v katerih se razvijajo in rastejo partizanski otroci.

Pomoči bo deležno od 450 do 500 otrok v vseh dvanajstih občinah. Na mesec bodo prejeli od štiri do osem tisoč dinarjev dodatne pomoči. Ves znesek bodo porabili do februarja prihodnjega leta. M. D.

Za prapor in ureditev grobov padlih borecev

Zveza borecev Velenje bi rada še letos razvila svoj prapor in dokončno uredila nagrobne spomenike padlih borecev. Zato so ji potrebna sredstva. Termoelektrarna Velenje je prispevala 20.000 din. Odbor ZB je predplačil, da bodo tudi druge dokazali razumevanje za tako zbiralo akcijo.

Pozimi skladišče krompirja — poleti prostor za živinske sejme

Ze več let imajo v Naklem redne živinske sejme. Zato je tamkajšnja kmetijska zadruga določila za sejme potreben prostor in ga tudi primerno uredila. Okrajna zadruga zveza v Kranju pa se je že nekaj časa ukvarjala z mislijo, da bi na tem mestu zgradil primeren objekt, v katerem bi lahko bili sejmi tudi ob slabem vremenu. Ker pa so sejmi na Gorenjskem bolj poredkoma, se tako gradnja ne bi obratovala strokovnjaki OZZ so si ogledali nekaj takih zgradb v inozemstvu, vendar so menili, da bi bile pri nas premalo izkoriščene. Zdad pa so napravili načrt za zgraditve kombiniranega skladišča za krompir in hieve. Njihovi načrti so se že začeli uresničevati. Pred dnevi so delavci kranjskega gradbenega podjetja začeli postavljati temelje novemu kombiniranemu skladišču. Predvidevajo, da bo skladišče dograjeno že meseca oktobra in da bo že lahko sprejelo letošnji pridelek krompirja. Po predračunu bo gradnja veljala približno 25 milijonov dinarjev, investira pa jo Okrajna zadruga zveza.

Kombinirano skladišče bo prva tovrstna zgradba v Jugoslaviji in bo v njem prostora za 90 vagonov krompirja. Krompir bo v skladišču od septembra do aprila, ker bodo skladišče uporabljali le za semenski krompir. Čez poletje pa ga bodo lahko preuredili v hieve za živinske sejme. Poleg skladišča gradijo tudi veliko stekleno dvorano, kjer se bodo ob živinskih sejmih zbirali ljudje.

»Na Gorenjskem je fletno, kjer ajda zori...«

Ajda, tipična gorenjska rastlina, zamira — Po perspektivnem načrtu jo nameravajo gojiti samo še na tisoč hektarih — Prehod na druge krmne rastline

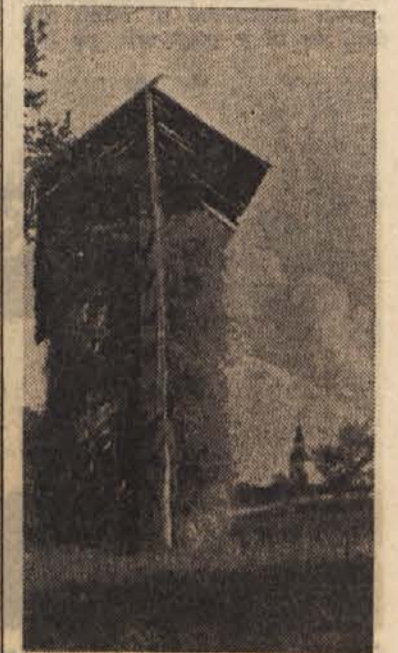
Polja na Gorenjskem so v zgodnji jeseni prekrita s pisano odejo dehteče ajde. Ze od nekaj je bila ajda rastlina, ki je dajala tipiko našemu slovenskemu gorskemu kmetijstvu. Prišla je v narodno pesem, postala nekaj simbol gorenjskih in koroških kmetov. Zlasti na Gorenjskem so jo v minulih desetletjih zasejali na vseh njivah, kjer so opravili žetev in kjer bi sicer mrtva strnišča obležala brez koristi. Zaradi pozne dozorelosti žitarice, ki je pogojna v posebnih klimatskih pogojih, pa je bila setev ajde vedno tvegano početje in pridelek čisto zelo različen.

Pred vojno so na Gorenjskem (mišljeno je sedanjí kranjski okraj) posejali okrog 2400 ha strniščne ajde in okrog 1300 ha ajde kot glavni posevek. Novi perspektivni načrt razvoja kmetijstva v kranjskem okraju pa predvideva samo 1000 ha posevkov, kar predstavlja le še 6 odstotkov od skupnih njivskih površin. Pa tudi ta številka je gibljiva, saj iščejo v kmetijstvu možnosti za gojenje novih krmnih rastlin, ki jih potrebuje naraščajoča živinoreja.

Ajda kot krmna rastlina, a tudi zaradi moke, ki je sicer razmeroma dražja od drugih žitaric, ni posebno donosna. Pri tem pa je treba upoštevati, da morejo kmetje marsikje po končani žetvi izkoristiti njive prav za setev ajde, ker pač ni drugih možnosti. Povprečen pridelek na hektar se giblje med 6 do 8 stotov, v zelo ugodnih letinah pa doseže tudi do 10 stotov, kar je seve odvisno od vremenskih razmer. Letošnji pridelek zaradi nekoliko zgodnje ohladitve ne obeta najboljši. Prav ta negotovost, ki spremlja vsakoletno setev ajde, sodi med vzroke, da ajda odмира. Kljub temu povsem ne bo izumrla, če imamo pred očmi koristi čebelarstva. Ajda je znana po bogatem medenjenu in jo zato čebelarji toplo priporočajo. Bržkone bodo, koristi čebelarstva, ki se na Gorenjskem lepo razvija, zagotovile ajdi obstajajoči prostor.

nek in življenje, čeprav v močno skrajšanem obsegu.

Razumljivo je, da bodo ajdo nadomestile druge rastline, ki so potrebne za rejo živine. Doslej so kmetje gojili v glavnem ajdo in repo, medtem ko skušajo kmetijski strokovnjaki uvesti še druge krmne rastline. Za sedaj o tem

Motiv iz Nakla

še ni dokončnih načrtov, ker so prvi poskusi žele v zametku in je potreben pač daljši čas, da se pokaže pravi uspehi. Na vsak način bodo študije, analize in novi izsledki pospešili gojenje močnejših in donosnejših krmnih rastlin. Ajda pa, ki je nekoč v jeseni preplavaljala gorenjska polja, bo mnogo manj. Začetek njenega naza-dovanja je nakazan že v pesmi, ki pravi o žanjici: »tri dni jo že žanje, tri snopke ima, pa na rokce pogleda, vse žuljave 'ma.« V teh verzih so ponazorjeni tveganje ob setvi in sadovi, ki jih daje ob slabi letini. Novi čas s svojimi potrebami in zahtevami se pač ne more ustavljati ob sicer lepi, a vendarle bolj grenki do sladki idili. -dV.

Od vsepo vsod

Delegati za kongres LMS bodo dobro pripravljani

Na VI kongres Ljudske mladine se pripravljajo vse zasavske mladinske organizacije. Delegati bodo pred kongresom obiskali vse osnovne organizacije in se seznanili z njihovimi težavami. Okrajni komite LMS Trbovlje pa je poslal vsem osnovnim organizacijam pismo, v katerem jim je svetoval nekatere oblike predkongresne dejavnosti.

Skoraj po vseh občinah so občinski komiteji LM govorili o predkongresnem tekmovanju. Med drugim bo predkongresna dejavnost usmerjena v ustanavljanje organizacij po vaseh, kjer le-teh še ni. V podjetjih bo mladina imela posebna posvetovanja. V enomesečnem tekmovanju bo mladina proučevala zgodovino ZK in LM. Stevilno debatnih večerov in tedenskih sestankov se bo znatno zvišalo. Vsaka osnovna organizacija bo

pred kongresom imela vsaj dvoje zborovanj. Tekmovali bodo tudi v pridobivanju novih članov, pozabili pa ne bodo na kulturno-prosvetno in športno dejavnost ter bodo izvedli nekaj športnih tekmovanj.

Dne 12. septembra, ko se bodo delegati Slovenije peljali skozi Zidani most na kongres v Celje, jih bo zaslavna mladina svečano sprejela.

Tekmovanje v trgovinah

Na področju moziške občine tekmujejo od 1. avgusta do 1. oktobra po posebnem točkovnem sistemu vse trgovine. Smoter tega tekmovanja je v tem, da bi trgovine še bolj spodbujali k uspešnejši vsakodnevni skrbi jali k uspešnejši vsakodnevni skrbi za potrošnike. Posebna komisija ObloO bo ocenila po posebnem točkovnem sistemu vsako trgovino, in sicer v tehle »disciplinah«: vidnost in strežba, čistota, estetska podoba osebjia, izbira blaga, zunanje lice trgovine (izlozbeno okna, napisji itd.), razporeditev blaga ter splošen vtis. Za vse to bo trgovina lahko zbrala največ 70 točk. Trgovine so za tekmovanje zvršene po skupinah: živilska, mešana in specializirana. Najboljši trgovina v občini bo ob koncu tekmovanja še v okrajnem merilu.

Kmetje se pripravljajo na jesensko setev

Na pobudo Gozdarsko-kmetijske proizvajalne poslovne zveze v Mozirju in kmetijskih združenj moziške občine so bili pred dnevi pri vseh kmetijskih združenjih v občini sestanki s kmeti zadrugiščki. Sestanki so bili posvečeni pripravam na jesensko setev. Strokovnjaki poslovne zveze so dali na sestankih kmetov navodila o jesenski setvi, o uporabi umetnih gnojil in o pravilni izbiri kakovostnih semen.

Nova sušilnica hmelja

V Parizljah pri Braslovčah je začela obratovati hmeljska sušilnica, ki lahko sprejme na enkrat 100 skatov hmelja. Sušilnico je zgradila KZ Braslovča, pomagal pa ji je Poslovna zveza iz Zalcia.

IZPRED MARIBORSKEGA SODIŠČA

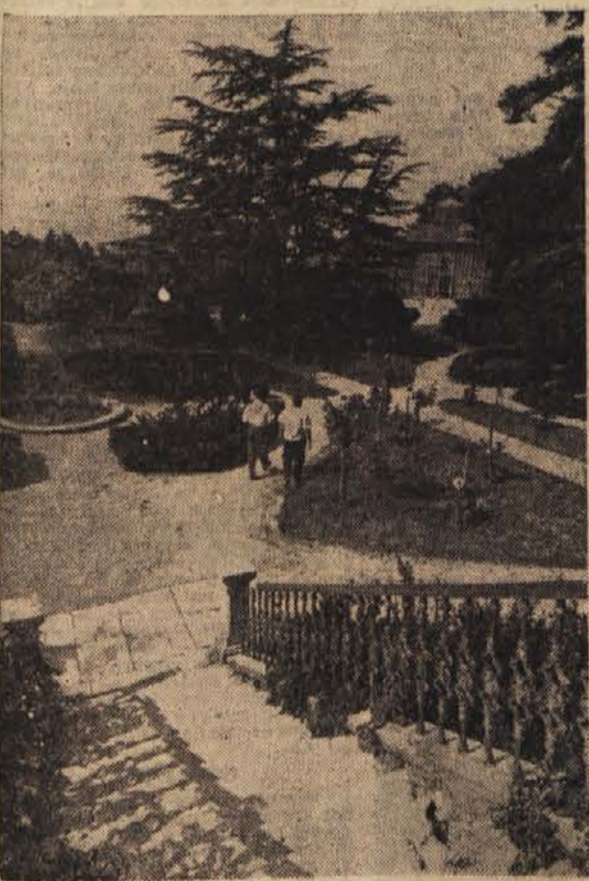
Obljube brez haska

V smislu predpisov morajo delodajalci, ki zaposlujejo gospodarske pomočnike in pomočnice pri kmetijskem delu plačevati višje prispevke kot oni delodajalci, ki zaposlujejo gospodinske pomočnice v svojem gospodinjstvu. Tako so kmetje Adolf Bart, Karolina Fridigar, Avgust Goršek in Ivan Cehner v slovenjskogramskem okraju zaposlovali v zadnjih letih gospodarske pomočnice, ki so opravljale delo v kmetijstvu. Teh svojih pomočnic pa niso prijavljali pravilno. Zato so plačevali prispevek za socialno zavarovanje po nižji lestvici.

V letu 1925 pa je podružnica Zavoda za socialno zavarovanje ugotovila, da so navedeni kmetje plačevali nižje prispevke od zakonito določenih. Uvedene so bile pozvedbe, ki jih je spretno izrabil tedanji uslužbenec podružnice zavoda za socialno zavarovanja v Slovenji Gradcu Ivan Cesar. Obiskal je Barta, Gorška, Fridigarjevo in Cehnarja in jim začel razlagati, da bodo morali plačati Zavodu za socialno zavarovanje za nazaj vsa razlika na premla vplačanih prispevkih. Končno pa jim je obljubil, da bo vse zadevo uredil tako, da jim ne bo treba plačevati razlik. Seveda je ob prizadetih zahteval nagrado. Prizadebi so bili s Cesarjevo ponudbo zadovoljni. Tako je Ivan Cehner premetenemu Cesarju izročil 1000 din, Adolf Bart 8000, Karolina Fridigar 6000 din, Avgust Goršek pa mu je obljubil 9000 din, a mu tega zneska še ni izplačal.

Vse to izterjevanje je Ivan Cesar opravil brez vednosti uprave podružnice. Ko se je nedavno zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Mariboru zaradi goljufije, je svoja dejanja priznal, zagovarjal se je le, da je bil ob priliki nagovarjan kmetov močno vnižen. Sodnik njegovega zagovora seveda ni upošteval in ga je obsodil na štiri mesece zapore. Kmetje bodo morali zavodu poravnati različni med prispevki, sami pa bodo morali še urediti s Cesarjem.

P. A. - Ogarev

Park v Sežani, ki bi ga bilo treba zaradi zanimivih rastlin in drevec dimpelj urediti

Čez Kras na Goriško

(Potni zapiski z vlaka)

Partizanski spomini. Malo, premalo je bilo do sedaj napisane o veliki borbi za svobodo. Tisti, ki vam »pero teče«, kot po domače pravimo, pišite, pišite, pišite... Nikoli ne bo dovolj napisane o narodu, ki se je boril za življenje, obstoj in svobodo!

Ostro zakrpipljejo zavore. Stanjel. Onstran postaje čez dolinico je v senci dveh smrek in gromovja skrli spomenik padlim vojakom iz prve svetovne vojne. Veliko pokopališče je skoro zaraščeno. Na tem kraju sta se konec septembra 1941 sestala eden prvih aktivistov iz Gornje Branice in Bojce Josip Jamnik iz Hrúševice, in se pogovorila o organiziranju ljudstva velikega dela Krasa za osvobodilno borbo. Sestanek je obrodil bogate sadove, saj so kasneje ljudje tega dela Krasa skoro stodoletno sodelovali v borbi proti okupatorju. Na grobovih vojakov iz prve svetovne vojne je vzklija uporna misel in se razrasla v bataljon in kasneje Kraški odred.

Ko se vlak premakne, znova smukne v temo Stanjel-skega predora. Spomini so v temi vse bolj živi. Pred očmi vstaja slika prvih borecev četice Ervina Dougana-Janca, ki se neslišno plazijo proti stražarskemu mestu onstran predora. Italijanski stražar je zaspan in se mu zeha. Ze se dan, ko v predoru zaropota kolesa vlaka. Ker je stražarica le nekaj metrov od proge, se stražar veseli, da bo lahko videl lepe obraze kraških deklet. Vse zaverovan strmi v okna, odkoder mu bele roke mahajo v pozdrav. Aktivistke so dobro opravile nalogo. Partizani so zagledanemu stražarju prav izpred nosa odnesli lahko strojnico... Tisti dan — 1. februarja 1942 — je v to čitico stopil Janko Premrl-Vojko, narodni heroj Primorske.

Vlak brzi po železnem kačipotu v dolino, kjer se prikaže prikupna in bela vasica. Za mojim sedežem sedi že osiveli inozemski turist z mlado hčerko. Ves je navdušen, ko zagleda vasico v dolini.

»Vidiš« pripoveduje hčerki, »kako lepo«. Lepo je v mestu, pa je na dežel še lepše. Kako lepi vinogradi, kako lepa koruza...»

Hčerki, oblečena v rdečo majico, rdeče hlačke z rdečo kapico na glavi je ploskala tej lepoti naših krajev.

Sežana. Lahka in hladna burja se poigrava z velikimi kostanjevimi listi v parku hotela »Triglav«. Listi koruze silko- loče šumljajo in božajo svilnate nitke, ki v gostih sopih visijo s klavov na močnih steblih. Ajda je že zakrila rdečo zemljo, ki jo je plug preoral tako, ko so poželi pšenico in riž. Kraški vinogradi so letos bolj »revni«. Pomladanska pozeba je vzela vnižarji, ki ga drugiče obilno daje rdeča kraška zemlja. Po lahkem dežju se izsušena zemlja odhiva v svežini, ki jo v valovih prinaša lahno pihanje burje. Korenince njivskih kultur, trav, borov, trnja in brinja se pretegujejo v zemlji sproščene tesnega odlepa izsušenih grud. Podzemsko življenje se je zganilo...

Vlak zapiska, zapuha in se premakne. Potniki v kupéjih se o'ajsnji spogledajo. Gremo, je jasno izražena, a nezrečena beseda na vseh obrazih. Predor. Tema. Kolesa močnejše drdrajo po tiru. Znova plane v kupe sončna svetloba. Vlak drda po nastipu, odkoder se odpira razgled na velik del Krasa vse do Stanjela. V daljavi se jasno razločijo obrisi Čavna in Nanosa. Ob pogledu nanje oživijo spomini na partizansko leta: Otlica, Predmeja, Cepovan, Lokve, Trnovski gozd, Vojsko, Cerkljansko, Jelovca... Borbe, hajke, pokreti v tem- ah deževnih no... Oddih, mitingi, ples...

LU HSIN - ZNANILEC KITAJSKJE REVOLUCIJE

V spremni besedi k zbirki novele kitajskega pripovednika, publicista in revolucionarja Lu Hsin pod skupnim naslovom »Resnična zgodba o A. Kjuju« je Egon Tomc zapisal: »... zasul sem v njem daljnega, a zopet tako bližnjega brata našega Cankarja... na istem mestu pa tudi stavke: »... na Kitajskem ni minil niti dan, da bi v pogovorih ne bili

membna osebnost novejšje kitajske zgodovine in kulture. Z vsem svojim življenjem in delom je tesno zrasel v eno z revolucionarnim gibanjem na Kitajskem v letih najbolj teroristične strahovlade. Zelo obsežno publicistično delo, zbrano v šestnajstih knjigah, je temeljni kamen sodobne kitajske literature, tiste literature, ki je tesno povezana z življenjem.

kar literarna zgodovina upravičeno lahko imenuje »oče moderne kitajske književnosti«. V eni izmed novel je zapisal: »Upanje je kakor cesta, ki se pne čez nebo. V začetku ni bilo tam ničesar, kadar pa hodi mnogo ljudi po isti sledi, nastane cesta... To je zapisal umetnik, zapisal je resnico o sebi, o svoji domovini, o človeštvu našega stoletja. Prav

zato Lu Hsin prerašča kitajske meje in se uveljavlja kot pisatelj svetovnega pomena.

V novelah, ki so izšle v slovenščini, vidimo značilni prerez skozi njegovo delo. Kitajska vas in njeni bedni, brezobzirni izkoriščevalci na milost in nemilost »prepuščeni prebivalec, sta osnovna motiva vseh zgodb, zlasti »Resnične zgodbe o A. Kjuju«. Večno nemirno politično dogajanje lebdí nad tem človekom kot divljena sekira, obupan je, na dnu, brez volje. Vse njegovo življenje je en sam križev pot ponižanj. Lu Hsin pripoveduje mirno, malo dramatično ter z rahlim pri-zvokom otožnosti, a z izredno zmožnostjo karakterizacije. Njena vrednost je v tem, da ni izmišljena, temveč pokaže tipične lastnosti kitajskega malega človeka, ki je junak njegovih novel, človeka, kakor je A. Kju, ta ubogi dmnar A. Kju, ki ne zna ničesar storiti, kadar ga tepejo in ponižujejo, se pa vseeno zmerom to-laži z nekakšnimi varljivimi »moralnimi zmagami«. In taki so vsi: nepomembni, malopridni, zgubljeni v svoj ozki svet. Lu Hsin pa ima rad take, kakršni so. Zanje piše, zanje se bori, njim hoče povedati veliko resnico o življenju, o upanju, ki bo postalo cesta, o njih samih. Zato je velik in — njihov.

V. Konjar

Z mednarodne razstave grafike, Jen Han (Kitajska): Ribiško naselje, 1936

vsaj enkrat omenili Lu Hsina, kitajskega Gorkega... Da, Lu Hsin je največji in najizrazitejši glasnik velike kitajske revolucije, je Evropi do nedavnega sicer malo znana, a zato nič manj po-

z dobo in njenimi revolucionarnimi stremiljenji. Ob vsej dolgoletni ilegalni politični dejavnosti je čisto umetniško ustvarjanje imelo zgolj vlogo nujnega dopolnjevalca, ni se pa moglo razviti z ozirom na obseg. Skromnih 120 strani izbora osmih novel, ki nam jih je izdala Državna založba Slovenije v prevodu Mire Miheličeve — žal, po ruskem in angleškem prevodu — pomeni že velik del in vse bistveno, kar je novelističnega izpisalo Lu Hsinovo pero. Toda vse, kar je ustvaril, je močno, je umetnost. Ves je kitajski v svoji pripovedi in obemnem ves — moderen. Njegov lirico obarvani realizem ni nikjer izumetničen, ker je popoln odsev njegovega duševnega doživljanja. Predvsem je ta novelistič-ki odsev revne in tlačene mladosti, ki jo je živel, ki jo je gledal vsokrog sebe in je dala primarni vzgon njegovi pisateljski ter revolucionarni dejavnosti. Posebno težko je prizadel pisatelja reakcionarni razvoj političnega življenja na Kitajskem po meščanski revoluciji 1911. leta, ki je vrgla cesarsko dinastijo, a privedla na oblast ljudi, ki so postali novi krvosedi kitajskega ljudstva. Razočaranje se izrazi pri Lu Hsinu v izrazitem svetobolju, tolikanj značilnem za sodobno japonsko književnost, ki se je z njo dodobra seznanil. In vendar je spet vzpel, prerasel samega sebe in postal s svojim delom to,

IZ KINEMATOGRAFSKIH DVORAN

Upor na ladji »Caine«

Roman, ki ga imamo prevedene-ga tudi pri nas, je prinesel Hermanu Wouku med ostalimi, pečinoma dolarskimi priznanji, tudi znano Pullitzerjevo nagrado. Velik uspeh je narekoval njegovo odsko in filmsko adaptacijo kot je to pač navada v Ameriki. Veliki oblikovalec filmske besede, režiser Edward Dmytryk ni po-nem izpolnil naših prevelikih pričakovanj. Fabula o njegovem filmu o »Uporu na Caine« je zreducirana v napeto vojno re-poratažo, ki jo nad tostrinim žanrskim poprečjem doiga le iz-redno zanimiv problem; človek — pojaška disciplina. Obilje za-najnih efektov, ki jih nudi podoba vojne in še zlasti vojne na morju, more negationo oplatiati na glo-bljjo psihološko obdelavo posame-znih karakterjev. Tem nevarnim čerem se avtorji filma niso uspeli preveč spretno umikati in film neredko plove v plitkejših vodah koncesij manj zahtevnemu gledalcu. Iz obširnega romana je scenarist izbral ose prizore, ki jih filmska kamera lahko efektivno beleži. Pri tem pa sta si prišla v nasprotje preočitni namen podati čimveč in skromneje odmer-jeni celuloidni trak. Tempo je v

ekspoziciji filma relativno poča-sen, proti koncu pa se dogodki odvijajo s pretirano naglico, ki gre čisto na škodo večje razum-ljivosti gledalcem, ki romana ne poznajo. Tako je osrednji, čeprav zaključni prizor sojenja brez dooma premalo poudarjen. Hk-rati pa tudi nedomiselnost, statično posnet. Vloga advokata Green-walda je preveč zanemarjena, da bi tudi tako kvalitetni igralec kot je Jose Fener mogel donolj jasno prikazati pravičen razplet in epilog usod ljudi z U. S. S. Caine in moralno obsodbo prane-ga krpca dogodkov na njenem kro-vu poročnika Keeferja, ki je vsaj tak bojazljivec kot njegov kapitan, in so mu nenormalne raz-mere v odnosih med ljudmi le nov vir napetih situacij za nje-gov veliki vojni roman bogat obet, da bo dolarjev več, čimveč bo tudi sočlonekone nesreče v njem.

Nezopazen spomin si je s fil-mom zaslužil nedavno umrlí Humphrey Bogart, zares umetnik najočnejega formata, ki je s psi-hološko posem detaljirano vlogo komandanta ustvaril nedvomno eno svojih najboljših filmskih stvaritev.

Nekaj novosti NUK

- Le Rhône. Paris 1907. (Richesses de France 31.) (F59/1907)
- Schmidinger H.: Patriarch und Landesherr. Die weltliche Herrschaft der Patriarchen von Aquileja bis zum Ende der Staufer. Graz & Köln 1954. (Publikationen des Österreichischen Kulturinstituts in Rom. I. Abt. 1.) (12051-1)
- Schöner H.: Julische Alpen. Die wichtigsten und schönsten Bergfahrten im Nörderrheinischen. München 1956. (127465)
- Seuffert B. & G. Kogler: Die ältesten steirischen Landtagsakten 1398—1519. T. I. Graz (1953). Quellen zur Verfassung und Verwaltungsgeschichte der Steiermark. 3 T. 1.) (11962-3)
- Shepard A. O.: Ceramics for the archaeologist. Washington 1956. (134788)
- Supervielle J.: L'escalier. Paris 1956. (F50/1957)
- Théâtre de France — Spectacles. T. 7. Paris 1956. (F 7/1957)
- Wals K.: Frühe Epik Westeuropas und die Vorgeschichte des Nibelungenliedes. Bd. I. Tübingen 1955. (Beilhefte zur Zeitschrift für romanische Philologie. 55.) (51066-65)
- Weisheit W.: Die Geländeklimate der Niederrheinischen Bucht und ihrer Rahmenlandschaften. Kallmünz Regensburg 1955. (Münchner Geographische Hefte. 8.) (132055-8)
- Wellek R. & A. Warren: Theory of literature. New York (1926/27)
- Wittmann B.: Europas Götterchlan-gen. Wien (1944). (127646)

Pojlakom pomeni Varšava vsekakor več kot drugim prestolnica njihove države. Varšava, to ni vse, kar se vidi, to ni le mesto ob Visti s parki, ulicami, palačami, gledališči in ministri, rubevinami in na novo zgrajenim parlamentom, ne, to je mnogo več. Prestolnica je nekak simbol, rekel bi najlepše, najzanimivejše in hkrati vse najbolj realno, stvarno, četudi ne vedno sočno danesnje Poljske v malem je ta Varšava. Doživlja tega milijonskega mesta ostaja zato v zavesti popotnika kot eno tistih, ki jih tudi dolgoletna vsakodnevna skrb in malenkosti ne zapre in ne zatemi. Zato, ker Varšava ni le običajno mesto, ker je mnogo več.

»Vse ljudstvo gradi svojo prestolnico« — ta večletna parola je v veliki meri osvarjena. Porušeno mesto, kjer so po herojski vstaji leta 1944 zjale in obsolele samo ruševine, ruševine in spet ruševine, je v letih po vojni mukoma in z neprecenljivimi žrtvami ter odvodnimi po-časi dobivalo nazaj svoje nekdanje poteze, svoj prejšnji obraz. Vse ljudstvo je sodelovalo pri obnovi, ki je ni in se ne bo tako kmalu končala. Toda vse to, kar stoji, kar spet živi in diha svoje novo življenje, je mogočno, obudova-nja vredno. Mrtvim herojem se postavlja mor-da nič manjši heroji-grohotelj veličasten spomenik — novo mesto, novo prestolnico, mrtvim, sebi in vsemu svetu v ponos, a tudi v opomin ter svarilo pred novimi vojami.

Fred mano je dvoje slik varšavskega Sta-rega mesta. Na eni pogled na razvaline leta 1945, na drugi deset let kasneje, ko namsto ruševin bleste v soncu nove hiše, natanko take, kakršne so stale nekod, z enakimi fasadami, ena-kiimi okrasji, ornamentii, vhodi, ostrešji, le z modernizirano notranjostjo. Tak je skoraj ves del tako imenovanega starega mesta, najlepši del Varšave, taka je znamenita arhitektonska skladna in izredno učinkovita s zelo tožnim imenom.

Noví svet. Človeku se ob bežni misli, koliko je vse to stalo naporov, žrtv, dela in denarja, zvrži v glavi. Žrtve za prestolnico in za ob-novitve njenih do tal porušenih zgodovinskih in kulturnih spomenikov je bila ogromna, fan-tastična. Danes, ko to gledaš, je preprosto ne-moreš je še, da se prikloniš pred tem heroiz-mom, prikloniš v znak spoštovanja, ja uživaš in občuduješ.

Tako delajo ne samo tuji, ampak tudi do-mačini. Občudujejo svoje prestolnice romarji iz vseh krajev Poljske, ki se povzpno v trideseto nadstropje ogromne »Palače kulture in znanosti Jožefa Stalina«, občuduje kolega, ki z malo ironije govori, da se podarjenemu konju ne gleda na zobe in misli pri tem na Palačo kulture dar Sovjetske zveze. Poljakom občuduje sifonar na čisti in tradicionalno obvezna prodajalca prav tako obveznih roč. drobnja in stišnjena ob rob pločnika. Varšava, vstaja in obnava je hkrati tudi bogata tema za litera-turo in film. Zadnje čase jo s pridom uporab-ljajo. Toda zdí se mi, da tega ni mogoče iz-raziti na tako prepričeliv način ne z besedo ne s sliko, da bi komurkoli lahko posredo-val vse razsežnosti, globine in prestrahljivo moč doživljanja obnovljene Varšave. Treba je vedeti, občutiti s lastnimi očmi, pametjo in srcem.

SPOTI PO POLJSKI Herojsko mesto - Varšava

Po tem doživljanju razume marsikaj. Gledal sem s Palače kulture na obširno ravni-no pod seboj, na veličestvo. Povod se ajiajo črne vrtnice ruševin, sledovi pokatnega razjedanja so še tako vidni. Stare rane se ne bodo tako kmalu zaceljele, ne te na cestah, a še manj one v srcih in zavesti ljudi. Tragični dogodki iz leta 1944, herojska vstaja z brezupnim kon-cem, to bo živezo z Varšavo in s Poljsko na-prel. A v tem je poleg veličine tudi marsikaj grenkega in neodpušljivega.

NE ZAMERI, MICKIEWICZ

Ce hočeš v nekaj dnevih obiskati vse varšavske muzeje, ti kajpak kmalu poide sapa. Nemogoče je tudi vsaj le poskiliti okoli vrata vseh teh dvinjalviskih stalnih razstavnih do-mov. Priljubljen si izbiraš na srečo; odločiš se razen glavnega narodnega muzeja z dvorana-mi umetnosti starega veka, srednjeveške, poljske, občje, ruske in sodobne umetnosti za muzej Mickiewicza.

Drugačna odločitev bi bila nemogoča. To sem vedel že pred, potrdila pa mi je to kasneje tudi vzorna ureditev muzeja, okolica tega kulturnega spomenika, čudoviti glavni trg v Star-em mestu, kjer je vsaka stavba znamenitost zase, prepričala ljubizen do tega genlja poljskega naroda, o kateri pričajo številni spome-niki, vedno nove izdaje njegovih del in upri-zarjanje »Dziadov« v gledališčih.

Po dokaj ozki ulici, kjer obnavljajo kate-dralo sv. Jana in lepaki na vratih prošje mlodarov za izgraditev cerkve, za nove na-prave, za posamezne kapelice itd., prideš, ne da bi slutil, na širok, odprt prostor, zazidan z vseh strani s čudovitimi novimi stavbami. Odpre se ti glavni trg Starega mesta, lep, nov in ponosen. Vse do najmanjših podrobnosti, do kipev in ornamentov je obnovljeno po sta-rih načrtih. Na tem koncu je muzej Adama Mickiewicza.

Muzej hrani bogato in obširno gradivo, nudi dober vpogled v delo in življenje velikega pesnika. Prikazano gradivo od zemljevidov nje-gove Litve in rojstnega Nowoprodka (v Šve-dski zvezi), kjer ki jih je v mladosti prebiral, rekopisov, pisem, mnenj o sodobnikih, knjige izdaj pesmi, fotografij, osebnih predmetov portretov sodobnikov do številnih prevodov te uglasbitve Mickiewiczevih del, je na moč sgo-vorno. Prikazuje kaj kot enega največjih ev-ropejskih duhov, ki je raven velikonom, kot so Puškin, Lermontov, Goethe. Da je res tako, go-vore tudi polne velike omare, natrane s knjigami in prevodi njegovih pesmi in pesnitve. Prevodi v vse svetovne jezike.

O teh prevodih tole: neprijetno je gledati dela velikega pesnika v vseh jezikih, zasle-dotovati hoditi Pana Tadeusza ali Konrada Val-lenroda v tem ali onem jeziku, ko veš, da slovenskega prevoda ni med temi knjigami. Najdes italijanski, ruski, nemški, angleški, fran-coški, ukrajinski, španski, švedski, židovski, kitajski in tudi hrvaški prevod za slovenskim je-zik. V tem je poleg veličine tudi marsikaj grenkega in neodpušljivega.

VARŠAVSKA LEPA HELENA

»Lepa Helena« je dolgo razburja, vabi, privla-čuje in navdušuje Varšavce. Leta, po vojni prvič, od arede maja, ko je doživela premiero v operi. Odziv občinstva je nenavadno ve-lik. Pred tem so se toliko, bog ve čemu, navdu-ševali le nad Beckettovim »Cakanjem na Go-dota«, o katerem se zdaj govore kot o vstiku lanske gledališke sezone.

Z Godotom nima Lepa Helena vsekakor nobene zveze, če odmislišmo dejstvo, da so tudi znanje vstopnice razprodane že nekaj dni vna-prej. To pa je tudi vse. Lepa Helena je nam-reč tiste vrste spektakljiva drama, ki si ji prvič opereta. Da ne bo razočaranje tolikšno, recimo: rehabilitirana opereta.

Kaj torej privlači Varšavce v neveliko dvo-rano varšavske operete? Predvsem n'ena aktu-alnost. To se nemara čudno sliši, znaní, če vemo, da je opereto Lepa Helena napisal Offenbach leta 1864 na libreto Ludvika Haleva in Henrika Meilhaca ob priliki pariške sve-tovne razstave. Libretoista sta se namreč poslu-šila grške mitologije in z njo karikirala oseb-nosti in razmere drugega cesarstva, napravila sta torej aktualno satiro. In tako je Lepa He-lena ostala do danes. Puščice so ostale, menja-je »samo cilje«.

Tradiciji aktualiziranja Lepe Helene se tudi to pot, v novi uprizoritvi leta 1957 niso od-rekli. Kakor leta 1919 in pred to vojno 1929, ko je z dovptji in puščicami Lepa Helena zabavala in kritizirala tedanje vsakokratne razmere, tako ni ostala brez žela tudi sedaj. Reči je treba, da ji je ta čas izredno naklonjen, saj je nemalo stvari, ki so primeren in hvaležen cilj napadov in jih je v novem razumu satire in humorja v novih okoliščinah tudi mogoče zbušiti brez večjih pomislekov.

KNJIŽNA POLICA

STARA LJUBLJANA

Mestni muzej v Ljubljani je izdal kulturno zgodovinski oris dr. Josipa Mala »Stara Ljubljana in njeni ljudje«. Knjiga, ki jo je izdala Državna založba Slovenije in jo je opremil arhitekt Jože Plečnik, spada v serijo tistih del, ki naj bi bile nekakšne monogra-fije za posamezne panoge zgo-dovinskega razvoja glavnega me-sta Slovenije. Pred časom je že izšel prvi zvezek »Zgodovine Ljub-ljane«, ki bo obsegala tri knjige. V serijo monografij o Ljubljani pa spada tudi delo prof. dr. Milka Kosa »Srednjeveška Ljubljana« s topografskim opisom mesta in okolice. — Dr. Josip Mal je v svoji knjigi napisal prikaz kulturne zgodovine Ljubljane za srednji in novi vek ter ga zaklju-čil s koncem 18. stoletja. V svo-jem delu, ki je bogato ilustrirano in ima resumé v nemščini, govori o življenju v Ljubljani, o delu in navadah starih Ljub-ljančanov, o boleznih in zdravju, igri in zabavi, o obrtnikih, pro-metu in cestah, o hišah in nji-hovi opremiti itd. Na koncu je podano mestno imenoslovje, s čimer je zaključena podoba živ-ljenjskega in kulturno-zgodovin-skega okolja meščanov stare Ljubljane.

ANDRÉ MALRAUX: UPANJE

Pri Državni založbi Slovenije je izšel v prevodu Janeza Gradiš-nika roman znanega francoskega pisatelja Andréja Malrauxa »Upa-nje«. S tem romanom, ki kaže vse značilnosti Malrauxovega pisanja, je avtor uresničil svojo vizijo o bratstvu med ljudmi. Ta roman brez glavnega junaka ima v sebi neki poet in notranjo silo, ki žari iz vsega dogajanja in iz razprav-ljanja. Pred nami je en sam člo-vek, ki doživlja resničnost držav-ljanske vojske v Španiji. Avtor je imenoval svoje delo »Upanje«, čeprav gre za obupen odpor proti premočnemu sovražniku. Ki bo naposled zmagal, saj je knjiga posvečena Malrauxovim tovari-šem iz bitke za Teruel. To upa-nje je nekaj globlje. Avtorjeve osebe v tem boju uresničujejo svojo človeško usodo. V nenehni in neposredni bližini smrti živijo globlje in odkrivajo se jim ne-znane podobe stvarnosti ali njih samih. Ker je roman napisan ta-ko, da terja od bralcev precej do-bro poznanje dogajanja med špansko državljansko vojno in pred njo, je knjigi dodan kratek pregled te voje.

OSMA KNJIGA STRITARJEVEGA ZBRANEGA DELA

Kot 54. knjiga znane zbirke slovenskih klasikov, ki jo pod na-slovom »Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev« izdaja Državna založba Slovenije v Ljubljani, je te dni izšla osma knjiga Stritarjevega Zbranega dela, ki obsega mladinske spise »Pod lipom«, »Jagode« in »Zimski večeri«, pesmi, pripovedne spise, igrokaze, basni in povestice. Naj-globlji vir Stritarjevega pisanja

za mladino so bili njegovi spomi-ni na domače kraje in na kmečko življenje. Tudi v teh svojih poznih knjigah je Stritar po-stavil klasične vzorce mladinske-ga slovstva in je zlasti vplival s svojim čistim domačim jez-i-kom, ki ga ni zmogel nobe-den od njegovih sodobnikov in učen-cev. Dragoceni so nekateri Stri-tarjevi Spomini, kjer se je v po-slaviljačem se pisatelju tu in tam vnela živa umetniška iskra. Stritarjevo tesno sožitje z nara-vo je odprlo njegov pogled v živalsko življenje in v svojih basnih je znal zadeti tisto bistve-no — življenjsko modrost in bridki humor. Knjigo, ki nadalje dopolnjuje Stritarjev literarni profil, je uredil profesor France Koblar ter ji tudi napisal obšir-ne opombe.

SVET TIŠINE

V zbirki »Nova ljudska knjižnica«, ki jo izdaja Cankarjeva založba, je del programa posvečen razen lipo-slovnim delom tudi poljudno znanstvenim, potpisnim in memoarskim

Drago Tršar: Baletka, 1954

spisom. Prva iz te literarne zvrsti, ki si med našimi bralci pridobiva vedno več priljubljenosti, je knjiga »Svet tišine«, v kateri francoska raziskovalca Cousteau in Dumas na zanimiv način popisujeta skrivnost pod-morskega sveta. V knjigi, ki se bere kakor napet roman, nam avtorja pri-povedujeta, kako se podvodni svet ribolov lahko razvije v znanstveno raziskovanje morskega dna, živalskega in rastlinskega sveta ter tako la-hko postane posebna zvrst naravoslov-nega raziskovanja. »Svet tišine« nas neveljavno pouči o najrazličnejših teh-ničnih pripomočkih potapljanja, o ču-dovitih življenju rib, o dramatičnih borbah z morskimi pošastmi, o nosdi potopljenih ladij starega in moder-nega sveta. Številni fotografiji, po-štetki krase knjigo, ki jo je pre-vedla Mara Puntar.

IZ ŽIVLJENJA SESALCEV

Založba »Mladinska knjiga« je iz-dala v svoji knjižnici »Pirada in ljudje« delo Miroslava Zela »Iz živ-ljenja sesalcev«. Nova knjiga nam pripoveduje o življenju sesalcev, ki so bili za človeka že od nekdaj ve-likega pomena. Lov in življenjeja sta prvemu človeku omogočila vsakdanje življenje in našel vzpon na poti na-predka. Sesalci nam pomenijo še dan-es vsakdanjo hrano, obutev in druge potrebne stvari vsakdanjega življenja. Še danes, ko živimo v dobi tehniko, nam dajejo toplokrvni stirmočki raz-en glavne hrane in obutev v težko pre-hodnih področjih tudi edino prevozno sredstvo. Avtor zanimivo pripoveduje o nastanku in razvoju sesalcev kot živalske vrste, nato pa obravnava sesalce po njihovem načinu življenja, najprej tiste na zemlji, sesalce pod zemljo, nad zemljo (opice in pol-opice), v zraku, v vodi itd., nato pa govori še o njihovi starosti, obramba-zimskem spanju, selitvah, družinskem in socialnem življenju, o njihovi igra-zupljivosti itd. Na koncu je po-glavje ki govori o odnosu človeka do štirinožcev. Knjigo je ilustriral Zlatko Zel.

GEOLOGIJA

Geološki zavod v Ljubljani je iz-dal tretjo knjigo svojih razprav in poročil, v katerih s strokovnimi član-ki sodelujejo slovenski geologi. Knji-ga, ki je izšla pri Državni založbi Slo-venije z dokajšnjo zamudo, saj nosi letnico 1955, obravnava delo sloven-skih geologov za leto 1954 in 1955. Na uvodnem mestu je poročilo o delu geološkega zavoda v Ljubljani za leto 1954, iz katerega je razvidno, da je zavodovo delo v tem letu napredovalo zlasti v rudarsko-geološki in geodetno-geološki smeri. Zbornik obsega večje stavke razprav, k. majo razen tega povzetek v nemščini ali angleš-čini. Knjiga je opremljena z mnogi-mi geološkimi kartami. Zaključuje jo poročilo o delu ljubljanskega Geološkega društva.

OBJAVE UNIVERZE

Osma številka »Objav Univerze v Ljubljani«, ki jih izdaja rektorat uni-verz, prinaša poročila o imenovanju in sodelovanju slovenskega študenta o imenovanjih, nato pa sledijo biografski in bibliografski podatki o kandi-datih za univerzitetne učitelje in znanstvene sodelavce.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

STONE
SELISKAR

POLŽEK POČASNE

Polžek Počasne je bil krasotec svojega rodu. Njegova hišica je bila izredno lepa in rumeno prosta, on sam pa je bil od sile domišljav, ker je imel velike roge, kakršnih noben drug polž ne. Bil je tudi strašno radoveden in ko je lazil po gozdu, se mu je zdelo, da gre vse to prepočasi.

»Tako nikamor ne pridem, a svet je velik!« si je mislil. »Ne rečejo mi zaman Počasne, saj tu di človeku, ki počasi krevsa po svetu, pravijo, da je počasen ko polž, a to žali polževo čast.«

Polžek Počasne je zavistno gledal urno vervečko ali pa martinčka, kako se urno obračata po svetu in pričel je razmišljati, kaj storiti, da bi si hitreje ogledal svet in kako bi v hitrosti prekosil vse druge polže.

»Hišica je pretežka!« si je domislil. »Ali vlačič veverica svoje gnezdo seboj? Ali martinček svoj luknjo? Ali hišica svoj brlog? Kdo je še videl koga svoje stanovanje na plečih s seboj nositi?«

Zlezel je iz svoje hišice, za- nčljivo jo je pogledal in vesel, da se je iznebil, dejal:

»Zdravo, bajtica, zdaj sem lahak kakor piček in uren kakor sapčal!«

Pogumno in veselo jo je mahnil po svetu. Ceprav je lezel še

je zakrivala praprot in polžek Počasne je veselo vzkliknil:

»Nič več ne vidim svoje hišice, sem že v drugi deželi!«

Prišel je lesti na drevo, da bi se razgledal po širnem svetu. Tedaj je v vejah nekaj zasumelo. Pritetela je žolna, zagledala gola polžka in šavnjila s kljunom po njem. Polžek Počasne se je ustrašil, da mu je srček obstal od strahu in tako strašno ga je zabolelo, da je omedlel in padel z drevesa v goščavo. Ko je prišel spet do sape, je počasi, počasi pokazal roge in se žalosten oziral okoli sebe in si je mislil.

»Če bi imel hišico na sebi, se to ne bi zgodilo. Skril bi se v hišico in bil bi na varnem!«

Toda strah ga je kmalu popustil. Spet je postal predrzen in spet se je podal na pot.

»Kaj bi z bajto, samo v napoto mi je!« si je dopovedoval.

In tako je zašel v bližino velikega mravljišča. Velika črna mravlja je zlezla nanj in ga je vščipnila v glavo.

»Au!« je zastokal polžek Počasne in se je zvil od bolečine. Zakotalil se je po travi in s težavo se je otrešel mravlje. Ves trd od strahu se je zavlekel pod skalo in zavzdihnil:

»Če bi imel hišico na sebi, se to ne bi zgodilo. Skril bi se v hišico in nobena mravlja bi me ne mogla do živoga.«

Tudi to pot ga je strah kmalu popustil. Spet je postal junaški in znova se je podal na pot.

»Kaj bi z bajto, samo v napoto bi mi bila!« si je dopovedoval.

Lazil je po skali in ker je našel slastno rdečo jagodo, si jo je privoščil.

»Eh, kako lepo se da živeti brez nerodne hišice!« si je mislil

In najraje bi zavriskal, a polži tega ne znajo. Ko se je tako obliževal, je pod njim nekaj zasumelo in ko se je ozrl, se mu je od groze stemnilo pred očmi. Grda, strašna kača se je pričela dvigati proti njemu. Od strahu je zdrknil po skali v globočino in sama sreča je bila, da je padel v

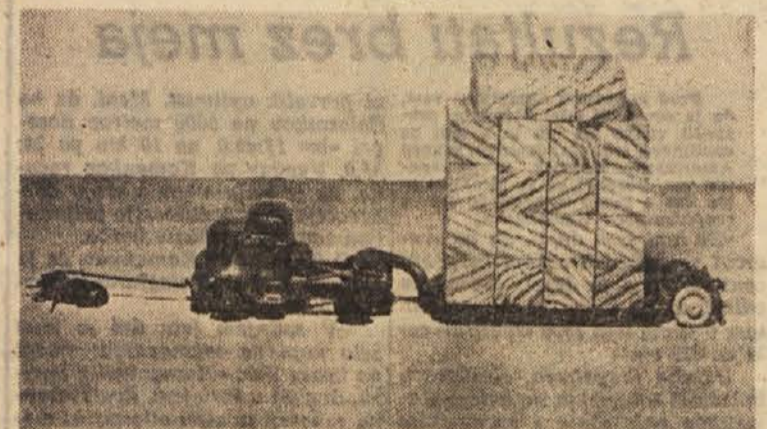
»Ljuba moja hišica, kje si, kje si?« je zastokal polžek in od bolečin toliko, da ni poginil.

Jastreb pa više in više. Nasproti mu je priletel drug jastreb in tako sta se oba jastreba stepla za polža. Boj je bil tako srdit, da je prvi jastreb spustil polža iz krempljev, da bi jih lahko zasadi v telo svojega nasprotnika. Polžek je padel, padal in k sreči je padel na mehki mah ne daleč proč od svoje hišice, ki jo je bil zavrgel. Ves trd od strahu, hudo ranjen od krempljev se je, kolikor so mu dale moči, zavlekel spet nazaj v svojo hišico. Potegnil je glavo v hišico, se zasinil, da je

NEKAJ O STENOGRAFIJI

Vsakomur je znano, da je stenografija okrajšana pisava, ki z njo izurjen stenograf lahko sedi skoraj vsakega govornika. Bi kdo mislil, da je ta pisava iznajdba modernega, mehaniziranega življenja, pa ni tako, saj so neke vrste stenografijo poznali že stari Grki in Rimljani. Prvi znani stenograf je bil Ksenofont, ki je s posebnimi znaki »lovil« govore slovitega grškega modrijana Sokrata.

HROŠČ-KORENJAK

Po navadi pravimo, da je že kar močan tisti človek, ki dvigne in nese tako težko breme, kot sam tehta. V naravi pa imamo majhne živali, ki so v primerjavi s svojo velikostjo pravi korenjaki; tako na primer pelje tale hrošček na sitki breme, ki je 90-krat težje od njega samega. Če bi bil človek tako močan, bi lahko peljal 6,5 tone težki tovor

globoko jamo, kjer ga kača ni opazila. Zlezel je pod korenino in se ni upal dihati. Kar slabo mu je postalo, tako se je bil ustrašil.

»Če bi imel hišico na sebi, se to ne bi zgodilo. Skril bi se v hišico in nobena kača bi se mi ne bilo treba bati.«

Toda polžka Počasna tudi to ni spametovalo. Brž ko ga je strah popustil, si je dejal:

»Iz gozda jo bom mahnil! Na travniku ni takih pošasti. Kot bi mignil, bom brez nerodne bajte na jasl.«

Travnik je bil pokosen, sonce je neusmiljeno peklo in polžek se je pričel dušiti od vročine. Nenadoma je nekaj zaprbutalo v zraku in že ga je pograbil jastreb s kremplji in ga odnesel pod nebo.

bila hišica zaprta in zdaj, ko je bil na varnem, je zavzdihnil iz vsega srca:

»Oh ti moja zlata hišica! Nikamor več ne pojdem brez tebe!«

KRIŽANKA »KUZEK«

Vodoravno:

1. Psiček;
4. obdobje;
5. tuj izraz za redkost;
6. nemški predlog;
7. spremljevalec ognja;
9. veznik;
10. čutni organ.

Navpično:

1. Glinasti izdelki;
2. kemična prvina;
3. sij;
7. pritrilnica;
8. vrsta zemlje.

TRI PESMI

MOJCA VPRASUJE

Stric, zakaj ne maraš ti punčke in plaka in aviona? Zakaj imaš le take knjige, ki so brez slik in tisto kislo pipo namesto lizike, stric?

Stric, ne vem zakaj nikdar ne pobožam, ne mucke, ne Murčka? zakaj nimaš takih kitk, kakor jaz, stric?

Stric, zakaj ne maraš medvedka in pozka ne pozis po parku in nočes loviti metulja, ki leta po travi? Saj ni nič hud.

MRAVLJE ZIBLJEJO

Aja tutaja, sestrica Maja že sladko spi.

Zibelka trava se polgrava o petru, šumi; meseček v logu o širokem se krogu z zvezdicami vrtili. Listje šepeče, zarja trepeče, o polju nikogar več ni.

POLŽKI ZIDAJO...

Polžki zidajo bajte bele brez vrat in lin in dimnikov in soban.

Polžki zidajo bajte bele osak dan dokler ne leže nočka čez plan.

Polžki zidajo bajte bele pred starim gobanom za hrasti; tam se bodo o hiške skrili, da jim ji ne bodo mogli malčki ukrasiti.

PISMI IZ DOLIČA

Dragi tovariš urednik! Ali se še spomniš, ko sem Ti pisal spis o filmu »Dolina miru« in sem Ti v tem pismu napisal nekaj grenkih o tem, da k nam v Dolič, ki smo bogu za hrbotom prihajajo filmi, ko že drugi nanje pozabiti. Ti si to pismo objavil in jaz sem izrezal svoj spis iz »Ljudske pravice« in ga poslal »Vesni« v Ljubljano, ki razdeljuje filme. Ceprav mi je očka, ki je v Doliču operater, rekel, da iz te moke ne bo kruha, smo čez nekaj dni od »Vesni« že prejeli obvestilo, da dobimo film »Dolina miru«. Zato je očka rekel, da imam jaz pri »Vesni« protekcijo in bom moral od sedaj naprej naročevati jaz film za Dolič. Zato bom za drugo leto res jaz naročil filme pri »Vesni« in bova z očkom prišla v Ljubljano. Ob tej priliki bi tudi Tebe rad prišel obiskat, da mi pokažeš, kako se tiskajo časopisi v tiskarni. Piši, kje naj Te poiščem.

»Vesni« se zahvaljujem, da so uslišali mojo prošnjo in nam poslali film, Tebe, tovariš urednik pa prosim, pošli en izvod tudi »Vesni«, kjer bo natisnjeno moje pismo. To v znak hvaležnosti. — Prilagam Ti tudi pismo moje sestrice Cvetke. Lepo Te pozdravlja

Hribar Albin, u. 4. r. osnovne šole v Doliču

Dragi urednik! Tudi jaz sem gledala film »Dolina miru«. Jaz tudi imam punčko. Pazila bom, da ji sodev pes ne bo odrgal glave. — Moja punčka nima ene noge. Utrgala ji jo je mama, ko je z njo udarila po glavi Albina. V kino rada hodim. Najrajši gledam takšne filme, kjer plešejo, igrajo, pojejo in telovadijo. Te pozdravlja

Hribar Metka, 1. r. osn. šole v Doliču

Opomba urednika: Dragi Albin! Za obe pismi najlepša hvala. Vse bom tako uredil kakor želiš. Če me pa hočeš poiskati v Ljubljani, vprašaj samo v uredništvu »Ljudske pravice«, pa Ti bodo povedali, kje me lahko srečaš. Lepe pozdrave obema — urednik.

IZGUBLJENA MLADOST

Kje je gozd, kje dolina, moja draga domovina, povprašujem koprneče, iščem kraje svoje sreče.

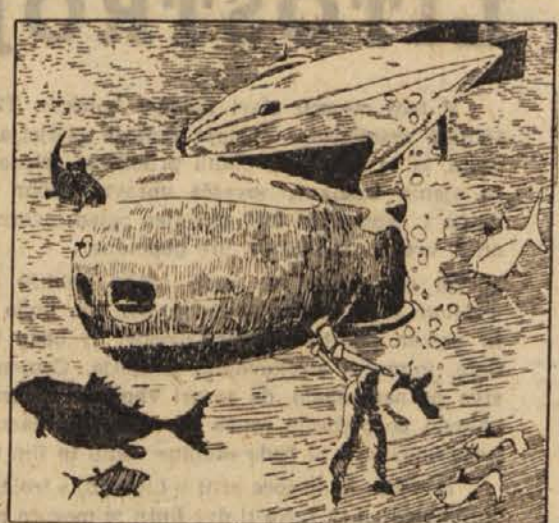
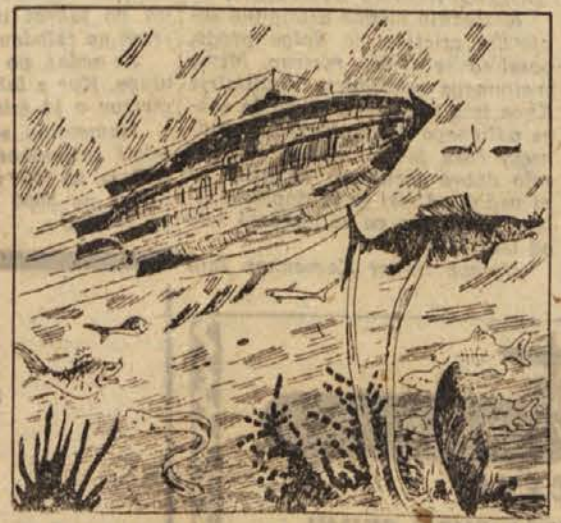
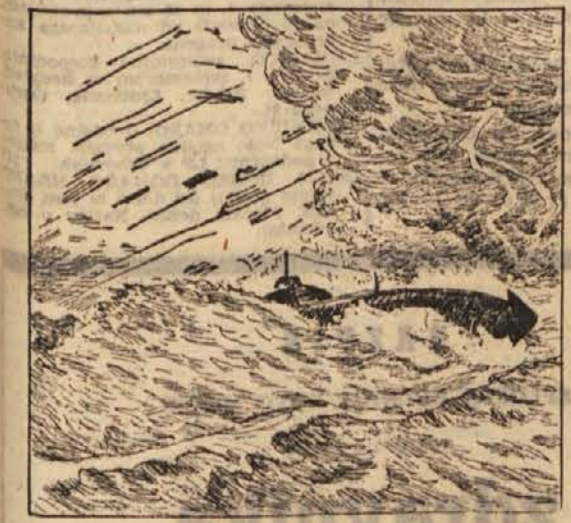
O, da vem, kje je dežela, kjer mladost mi je cvetela, mrzlo pustil bi tujino, pohitel bi v domovino, spet bi srečen bil, vesel.

V sanjah le še zrem livade, kjer sem živel dneve mlade. V sanjah spet doma prebivam, da mo sreče spet uživam in izgubljeno mladost.

Pelc Boris, 3. razred gimnazije, Majšperk, Breg 9

Modrijan v morskih globlinah

Riše in piše
Vladimir Pirnat, dijak VII. r. gimn.,
Ljubljana

5. Obala se je komaj dobro skrila, že so se pojavili na obzorju grozeči oblaki. Grmenje in bliski so napovedovali nevihto. Pa Modrijan se je le smehljaj. Ko so valovi začeli premetavati podmornico, je prijel za vzvod. Podmornica se je potopila. Obdal jo je naenkrat svet čudovitih oblik in večne tišine.

6. Modrijan je pogledal skozi lino, v kateri je več centimetrov debelo steklo branilo vodi, da bi vdrila v notranjost. Modrijan je imel pred očmi nenavaden prizor. Ribe vsch vrst in barv so se v procesljah sprehajale med neznanako lepim gozdom koral. Njegovo pozornost pa je pritegnil nase skrivnostn dogodek.

7. Za kupom koral je namreč zagledal temno senco, ki je bila podobna človeškemu telesu. Obrnil je podmornico proti sumljivemu senci. Opazil je, da je res človek. Vihar je neznanca najbrž razbil čoln in gđaj drsi v globine morja v gotovo smrt. Njegova sreča je bila v tem, da ga je zagledal Modrijan.

8. Modrijan je skočil v svoje posebno podvodno vozilo »Bolha« in se z njim odleplil od podmornice. Hitro je priskočil nesrečnemu na pomoč. Z jeklenimi rokami, ki so bile pritrjene na »Bolhi«, je spravil neznanca v prostor, kjer je imel zrak pod pritiskom. In tako ga je rešil. S pogumom in svojimi pripravami.

DRŽAVNO PRVENSTVO V PLOVANJU

Nov državni rekord na 200 m metuljček

Boris Volčanšek je dosegel odlični rezultat 2:32,9

Split, 28. avgusta. — Danes, tretji dan državnega prvenstva v plavanju v splitskem bazenu Zvončac, je Boris Volčanšek, član zagrebške mladosti, dosegel nov državni rekord na progi 200 m metuljček z odličnim časom 2:32,9, pa tudi nekateri drugi rezultati v davišnjih predtekmovaljih so bili boljši kot včerajšnji.

Boris Volčanšek je že sinoči v štafeti 4x100 mešanico, ki je dosegla nov državni rekord, preplaval svojo progo — v metuljčku v času 1:04,2. Trener državne reprezentance, Ante Senjanović, je ob tem izjavil: Evo, nov državni rekord na 200 m metuljček! Senjanovičeve besede je Volčanšek davi tudi uresničil. Prvih 100 metrov je zaplaval v 1:08,5, pri 170 m je imel krizo, ki pa je trajala le nekaj trenutkov. Za eno sekundo in tri desetinke pred doseganjem rekorderjem Kambijem iz Splita je Volčanšek udaril ob zid. Volčanšek pa drevi ne bo skušal znova porušiti rekorda, marveč se bo boril le za prvo mesto. Lahko se zgodi, da bo njegov klubski kolega Stevan Jelanič drugi, saj je v predtekmovalju dosegel 2:35,2 in se bo tako moral Kambij boriti za tretje mesto.

Na 400 m finale sta najnujnejša kandidata Brinovec in Jeger, vendar ima slednji več možnosti, ker je videti mladi rekorder že precej utrujen.

NAMIZNOTENISKI DVOBOJ Jesenice : Essen 5:2

Sinoči so jeseniški namiznoteniški igralci odigrali prijateljski dvoboj z igralci PG iz Essena. Neizenačeno domače igralce je niso moge uspešno zoperstaviti bolj homogeni eldipi gostinji in so podlegli s 5:3. Pri domačih je prijeto presenetila R. Strietova, ki je premagala vse tri nasprotnice. Pri moških so domačini zanesljivo zmagali s 5:2. Lepo in koristno igro sta zaigrala zlasti Vidmar in Stana. Tako in podobna srečanja so za domače koristna, kajti s tem se neposredno pripravljajo na bližnje prvoligaško moštveno prvenstvo Jugoslavije, za katero so se letošnjo pomlad kvalificirali.

Edo Čuden - 81,2 km

Društvo Ljudske tehnike Grosuplje je v organizaciji Avtomoto društva »Zdravko Vrhunec« organiziralo gorske hitrostne avto-moto dirke na progi Grosuplje-Lipljene na progi dolgi 7000 m. Dirke se je udeležilo 17 tekmovalcev. Dirke so bile v šestih kategorijah.

Brzojavke

● DUISBURG, 28. avg. (DPS). Na kongresu mednarodne veslaške federacije so sklenili, da bo prihodnje evropsko prvenstvo avgusta meseca 1958 v Varšavi. Veslaška proga v tem mestu je na jezeru Malta. Organizacijo prvenstva v letu 1959 pa so zaupali Franciji.

● SARAJEVO, 28. avg. Nogometnaš sarajevskega Železničarja bodo od 9. do 16. septembra gostovali v Poljski. Odigrali bodo tri tekme na turnirju, ki bo ob dnevu poljskih železnic.

● ZAGREB, 28. avg. — V Zagrebu je v prijateljskem nogometnem srečanju Lokomotiva porazila Budućnost s 3:1 (5:9). Lokomotiva je navdušila zlasti v prvem polčasu s pravočasno ekshibicijo.

● ZAGREB, 28. avgusta (Tanjug). — Prijateljsko kegljsko srečanje med Grmočico in romunskim moštvom Progressul se je končalo z zmago domačih s 4815:4536. Najboljši posameznik je bil Smoljanović z 908 podrtimi keglji.

● NEAPELJ, 28. avgusta (Reuter). — V Neaplju se je večeraj začelo prvenstvo Evrope v jadrnanju na vodi v kategoriji jadrnic Fine. V prvem startu je zmagal Francoz Harinkouck v času 1:28,35 pred Dancom Schwarzen in Belgijcem Nelsson. Četrtri je bil Jugoslovčan Tonko Pačević v času 1:27,21.

● OSLO, 28. avgusta (Reuter). — Atletska reprezentanca Poljske je v Oslu premagala Norveško s 127:82. Boljši rezultati drugega dne: disk: Platkovski (P) 54,45, troskok: Maherzik (P) 15,46, 110 m ovirke: Olsen (Norv) 14,4, 1500 m: Lundh (N) 3:31,6.

● ZAGREB, 28. avgusta. Namiznoteniški igralci zagrebškega Elektrostroja so premagali ankerski teniški klub z rezultatom 6:3.

Ogled LITOSTROJA

V tem mesecu slavi delovni kolektiv TZ LITOSTROJ desetletnico obstoja svojega podjetja. Da bi vsem, ki se zanimajo, nudili priložnost ogleda tovarne in njenih izdelkov, obvešča upravni odbor podjetja, da bo 1. septembra 1957 dovoljen ogled tovarne v času od 9. ure zjutraj do 17. ure popoldne. Vsi obiskovalci se bodo lahko поблиže seznanili z delom tega našega podjetja, ker jim bodo funkcijo in namen posameznih proizvodov, ki bodo ta čas v delu, tolmačili strokovnjaki podjetja. Cenjeno občinstvo pa naprosamo, da se pri vstopu v tovarno in na obhodu po podjetju ravna po navodilih članov delovnega kolektiva, ki bodo skupine vodili in jim tolmačili. Iz mesta je mogoče priti v Litostroj s trolejbusnimi linijama št. 5 in 7. Na ti dve liniji je mogoče prestopati z vseh ostalih avtobusnih in trolejbusnih linij na Ajdovščini, pri kavarni Evropa. Vljudno vabljeni!

3785

Rezultati drugega dne: 100 m prosto: Jeger (Mladost Zgb) 0:58,8, Volčanšek (MI) 0:59,0, Škanata (Partizan, Bgd) 0:59,8, 100 m hrbno ženske: Stapić (Mornar, Split) 1:21,1, Pilić (Jadrnan, Split) 1:22,3, Varga (Jad. Split) 1:23,0, 200 m prsno ženske: Jeričević (Korčula) 3:00,5, Matekalo (Partizan) 3:05,4, Vijač (Proleter, Zrenjanin) 3:06,4, 4x100 m mešana moški: Mladost (Zgb) 4:36,8, Jadran (Split) 4:39,6, Partizan (Bgd) 4:41,0, 4x100 m prosto ženske: Mornar 4:59,4, Jadran (Split) 5:06,4, Jadran (Hercegovci) 5:09,0.

Po drugem dnevu tekmovalja je moštveni plasma naslednji: Mornar 77, Mladost 60,5, Jadran 53,5, Triglav (Kranj) 36, Partizan 27, Jug 21, »Ljubljana« 16, Primorje 15, itd.

ŠAHISTI OB OBALI

Okrajna šahovska zveza Koper bo priredila od 23. do 28. septembra letos že četrtič svoj tradicionalni portoroški šahovski festival. V okviru programa festivala bo mednarodni moštveni šahovski turnir, turnir moštvo in moštvojski kandidati in turnir šahist. Na moštvenem turnirju lahko tekmujejo štirinastiska moštva šahovskih in drugih organizacij za nagrade iz sklada v višini 400.000 dinarjev. Na turnirju moštvo in moštvojski kandidati, na katerega so se do danes prijavili Ivkov, Janošević, Bertok, Vasiljevič, Štupica in poljski mojster Branicki, bo prva nagrada motorno kolo »Cobria« — tovarna Tomos Koper. Mima tega bodo razdeljene za najboljšo šahovsko in poljsko organizacijo za nagrade iz sklada 140.000 dinarjev. Na turnirju šahist, za katerega je veliko zanimanje zlasti med šahistkami iz Vojvodine in Srbije, je prva nagrada sesalec za prah znanke »Ermis«, tovarna »Ermis« Smarje-Koper. Za vse prireditve je med šahisti doma in na tujem dokajšnje zanimanje. Dosej je zagotovljena udeležba šahistov in šahistk iz Poljske, Madžarske, Avstrije in Zahodne Nemčije. Glede na priprave lahko pričakujemo, da bo letošnji festival še bolj organiziran kot trije dosedajši. Nedvomno si je Portorož že močno utri sloves šahovskega letovišča v septembru.

Šahovsko prvenstvo slepih

Globoko, 28. avgusta. — Sedmo kolo šahovskega prvenstva slepih Jugoslavije se je končalo takole: Janković-Mehidić remi, Baretić-Djuričić 0:1, Jančič-Mirković 0:1, Osmanović-Cabarkapa 0:1, Ilić-Negovanović 0:1, Peša-Grabovac 1:2, Pintarić-Ovenšija 1:0. Po sedmem kolu vodita Mehidić in Cabarkapa, ki imata po 5,5 točke, Baretić, Poša, Janković, Mirković imajo po 5 točk, Djuričić pa 4,5 točke. Edini neporaženi po sedmem kolu je samo še Mehidić. Janežič.

Šahisti za »Celje 1957«

V okviru prireditve »Celje 1957« bo Celjski šahovski klub priredil v nedeljo 1. septembra v Celju brzturnir petčlanskih moštvo šahovskih in drugih družbenih organizacij. Moštva, ki bodo po moči razdeljena v tri skupine, se bodo borila za pokal in nagrade v vrednosti 41.000. Za tekmovalce se je doslej prijavilo 16 moštvo iz vseh izoblasti Slovenije in Hrvaške. Brzturnir, ki se bo začel ob 9.30, bo odigran v celjskem šahovskem domu.

Teniška mrzlica v Mariboru

Maribor, 28. avgusta. — Davi so se v lepem teniškem parku v Ljudskem parku začele borbe za posamezniki. Prijavili so se pri članicah pa 32 igralci. Moških in mešanih dvojic je prijavljenih po 24.

Zasedba je torej zelo lepa, bila pa bi lahko še bolj številna, če se klubi ne bi borili z velikimi finančnimi težavami. Danes vreme prirediteljem ni bilo naklonjeno. Dež je prekinil prve nastope, vendar so že bila odigrana nekatera srečanja prvga kolo članske konkurence. Mladi Germovšek se ni mogel uspešno uprati rutini starega Berganta in je izgubil s 6:0, 6:1. Branikova Šipek in talentirani Ferencak sta pokazala lepo igrjo, ki se je končala z zmago Šipeka z 6:1, 6:3. Preseneča poraz mladinskega prvaka Slovenije Černigoja proti oženjenemu Korbarju (oba Branik) s 6:3, 6:2. Z lepo igro je ugodno iznenadil simpatični vrak Makedonijev Samolov, ki je zmagal nad mnogobojnim mladincem Branika Mesaričem s 6:4, 6:1. Pašič iz Tuzle je s 6:1, 6:1 premagal Karlovačana Lukečiča. Predsednik Branika Koser ni našel orožja za ostre udarce klubskega tovarnika Sattlerja in je izlonoil z 2:6, 1:6. Prva šestnajstotica te konkurence bo nastopila v tekmovalju s šestnajstotico igralcev državne jakostne lestvice. V prvem in drugem kolu izpadli tekmovalci pa bodo odigrali še tolažilni turnir. Jutri bodo stopili v akcijo tudi vsi državni reprezentanti. Državni vrhak Plečević, Panajotović, Nikolić, Keretić, Jovanović, Rizvanbegović, Tomljenović in odlična mlada Splitčanka, junaka tekmovalja za Galea kup Lelić in Pilić, tudi članice z enajstkratno državno prvakinjo inž. Crnadakovo na čelu bodo posegli v borbo.

Ženski - najboljši prek Rokavskega preliva

Ni se še poleglo zanimanje za dramatično plavalno tekmo prek Rokavskega preliva, v kateri je zmagala olimpijska zmagovalka na 100 m prosto v Londonu 1948, leta Greta Anderson, že prihajajo novice o novih poskusih. Medtem ko je Andersonova plavalna ob francoske obale do Dovera, pa je oficir britanske plovice Gerald Forsberg preplaval kanal od Dovera do Calaisa. Forsberg je plaval odlično in je s časom 13 ur, 33 minut izboljšal čas Andersonove, ki je potrebovala 13 ur in 53 minut.

V nedeljo pa so poskusili ponoviti uspeh še trije plavalci in sicer s francoske obale proti Doveru. To so bili Paragvajec Ruiz, Brazilček Abelio Cuoto in Francoz Georges Purrele. Noben ni držal do kraja. Prvega so izveliki iz vode po desetih, drugega po enajstih, tretjega pa po dvanajstih urah plavanja. V zvezi uspehu britanskega oficirja Forsberga pa je ostala junakinja letošnjega plavanja preko Rokavskega preliva je Amerikanica danskega porekla Greta Anderson, ki je hkrati premagala vse moške. Naj se povrnemo k temu dramatičnemu plavalju preko La Mancha.

Poročali smo že, da je z Greta startalo na francoski obali pri Calaisu še 6 plavalci in 17 plavalcev. Od tega jih je 12 odstopilo, štirje pa so morali prenehati plavati, ker so bili pred nastopom mraka oddaljeni od angleške obale za več kot 6 km. Moški so se to pot slabo izkazali. Anglež Kewray je bil edini, ki je dosegel angleško obalo, toda cel dne in pol uri za Andersonovo. Ob tistem času so bili v vodi še trije moške in ena ženska. Anglež Tar in Grainger ter Mehician Ramon Briseno, Ocanu in Angležinja Rosemary George. To je tista četvrtica, ki je morala v čolne, ker je bila preveč oddaljena od obale. Treba je upoštevati, da je bilo vreme zelo slabo, morje nemirno, tokovi pa močnejši kot običajno. Zato je uspeh Andersonove toliko večji. Ob takem vremenu pa ni mogla zrušiti absolutnega rekorda, ki ga ima Egiptčan Rehim — 19:49,0, niti ženskega rekorda, ki ga ima Angležinja Brenda Fisher. Le-ta je bila to pot druga, tako da je

moral Wray kot najboljši tekmovalce prepustiti tudi drugo mesto ženski.

2000 šterlingov nagrade za zmagovalca je ob takšnih naporih zelo malo. Že pri startu je bilo vreme tako slabo, da so se kmalu povzpeli v spremeljevalni čolne Paragvajec Ruiz in Irena Leland. Po dveh urah plavanja sta odnehala tudi Brazilček De Silva in Indijec Roy. Vreme je bilo tedaj še slabše. Sredi poti so bili v ospredju zmagovalca, Wray in Portugalec Jose De Silva. Le-ta je bil v tok odnesel daleč nizdol in ko so ga okoli 14. ure potegnili v čoln je bilo tamkaj že tri najst plavalcev. (Startali so ob 4.10 zjutraj.) Na čelu sta ostala Greta in Wray. Danska plavalca se je sredi 24. kilometra (zračne črte) dolge poti odtrgala od angleža in v nepostojivim tempom — na hrstu je plavalca le nekaj minut — prva dosegla angleško obalo. Ostali plavalci so pripravali k obali 5 kilometrov bolj severno od mesta, kjer je dosegla obalo Andersonova. Tako močni bo bili tokovi. Andersonova je po plavanju izjavila, da ni pričakovala zmage tudi nad plavalci.

ni prevelik optimist. Meni, da bo Bolotnikov na 5000 metrov dosegel »le« 13:45,0, na 10 km pa 28:35,0. Vendar pa Kamenkov računa, da je Bolotnikov s svojo borbostjo in vzdržljivostjo pripravljen tudi na najhujše borbe. O Kucu pravi Kamenkov, da je njegovo trenutno stagniranje normalen pojav. »V zadnjem letu dni je imel zelo naporna tekmovalja: zmagal na krosu lista »Humanite« v Parizu, dvoboj s Piriejem, dva svetovna rekorda in zlati olimpijski medalji. Njegov »motor« se mora odpočit!« Sovjetski trener je z začudenjem demantiral razne vesti, da bi moral biti Kuc operiran zaradi rane na želodcu, nato pa je dodal, da ta izvrstni dolgoprogša ni sodeloval na svetovnih mladinskih športnih igrah, ker se po odmoru pripravila za dvoboj z Veliko Britanijo 23. in 24. avgusta. Le-tu bo imel Kuc hud boj s Piriejem, Chatavajjem in Ibbotsonom. Kamenkov je prepričan v dvojni zmago svojega učenca. Še več, malenkost mu je bilo izjaviti, da bo leta 1960 v Rimu Kuc zmagal navzlic soojim 34. letom — kolikor jih bo takrat imel — in navzlic »rani na želodcu«... Ze sedaj, po nekaj dnevih treninga, Kuc z lahkoto preteče 5000 metrov v 14 minutah. Kamenkov sodi, da bo moral tekač prihodnosti doseči te rezultate: na 1500 m 3:40,0, na 3000 m 7:55,0, na 5000 m 13:35,0, na 10 km pa 27:50,0!

Rezultati brez meja

Fred nedavnim objavljena vest, da je sovjetski atlet Stepanov preskočil višino 216 cm in s tem za centimeter izboljšal svetovni rekord Amerikanca Dumasa, je presenetila vse, posebej pa še strokovnjake. Vse — razen trenerja sovjetske reprezentance Kamenkova. »Ze lani sem dejal, da bo svetovni rekord v kratkem času 220 centimetrov,« je dejal. »Sedaj pa trdim, da ga bodo do olimpijskih iger v Rimu leta 1960 izboljšali celo na 228 cm!«

Uspehe Stepanova, Kaškarova in ostalih sovjetskih skalalcev Kamenkov pojasnjuje s specifičnim slogom skalanja, ki ga v evropskih deželah ne poznajo. V sovjetski zvezi so ga začeli uporabljati leta 1925. Ze takrat je neki Zorov iz mesta Tombovski skalal 180 centimetrov, kar je bilo za tiste čase izvrsten rezultat. Od leta 1925 so ta slog že znatno izboljšali, tako da ga je sedaj moč formalizirati kot eno izmed specifičnih variant trebušnega stoga — strades. Osebnia višina ruskih rekorderjev (Stepanov je visok 183 cm) zagotavlja, da mora biti njihova tehnika več kot dovršena, saj je bila letev kar 33 cm nad Stepanovičjevo glavo.

DOLGOPROGAS STEVILKA 2 Naslednje močne discipline sovjetske atletike so dolge proge, posebno še 10.000 metrov. Mimo svetovnega rekorderja Vladimirja Kuca ima Sovjetska zveza še enega odličnega dolgoprogša: v zadnjem času je Bolotnikov dosegel zelo dobre rezultate. Ta atlet pa ni zelo mlad, saj je že dopolnil 27. leto, z atletiko pa se ukvarja šele od leta 1954. Njegov trener Kamenkov zato

so se v lepem teniškem parku v letošnje državno prvenstvo v tenisu vsi najboljši igralci iz vse države. Pri članicah pa 32 igralci. Moških in mešanih dvojic je prijavljenih po 24.

so se v lepem teniškem parku v letošnje državno prvenstvo v tenisu vsi najboljši igralci iz vse države. Pri članicah pa 32 igralci. Moških in mešanih dvojic je prijavljenih po 24.

so se v lepem teniškem parku v letošnje državno prvenstvo v tenisu vsi najboljši igralci iz vse države. Pri članicah pa 32 igralci. Moških in mešanih dvojic je prijavljenih po 24.

TRENING TEKMI NOGOMETNE REPREZENTANCE Prijetna osvežitev — Vukelić

Beograd, 28. avgusta. — Nogometni reprezentanci Jugoslavije A in B, ki se pripravljata za srečanja proti Romuniji v kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo (29. septembra) in proti Avstriji (15. septembra), sta imeli danes trening tekmi proti moštvo BSK in Raskovki. V prvi tekmi je Radnički premagal B reprezentanco s 4:3 (2:2). V drugem srečanju pa je A reprezentanca premagala BSK s 4:2 (2:0). Strelci: Ognjanov v 3., Pašić v 25., Antić v 50. in 63., Ognjanov v 68. in Vukelić v 74. V prvem srečanju je beograjski Radnički proti B reprezentanci igral zelo živahno in organizirano in je predstavljal boljše moštvo na igrišču, čeprav je v drugem polčasu igral z nekaterimi rezervnimi igralci. Zvezni kapetan Tirnanić ni menjal moštva B reprezentance ves čas tekme. Igrali so: Krivokuća (CZ), Škikić (Dinamo), Nikolić (Vojvodina), Sankeć (Dinamo), Milutinović mlajši, Kalođerović (oba Partizan), Rebac (Radnički) — Nikološki (Vardar), Conić (Dinamo), Mujčić (Velež) in Krstić I. (Vojvodina). V 65. minuti je Krivokuća zamenjal Irović iz Dinama. Gol so dosegli v 18. Mujčić, v 30. Prijančević, v 32. R. Ognjanović, Nikološki v 39., Petaković v 57., Conić v 68. in Bebić (R) v 80. minutah.

A reprezentanca je igrala v postavi: Beara, Crnković, Radović, Muhić, Spajić, Bošković, Rajković, Ognjanov, Vukelić, Zebec, Pašić. Tudi druga tekma ni bila na polni kakovosti, ravnj, gol pa so po dolgi uspehni potezi posameznih igralcev. Edina prijetna osvežitev je mladi srednji napadalec Vukelić.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Četrtek, 29. avgusta 1957, lekarna Melje, Moljska cesta 2. Petek, 30. avgusta 1957, lekarna »Planinka«, Glavni trg 30.

KINO UNION: Franc. barvni film: »Veliki manevri« PARTIZAN: Italijanski film: »Ulica« UDARNIK: Jugoslovanski film: »Tula zemlja«.

Rodile so: Ana Bezjak, 27 let, poljedelka, Skoke — Sonjo; Marija Baumann, 28 let, gospodinja, Rače — Stanislava; Jožefa Brus, 21 let, gospodinja, Strihovec — Marijana; Antonija Grosič, 40 let, gospodinja, Janževa gora — Franca; Marija Kos, 39 let, predica — Danila; Jelka Leskovan, 29 let, učiteljica — Darjela; Matilda, Drevenšek, 29 let, gospodinja, — Miroslava; Angela Sattler, 43 let, nameščenka — Silvestro; Marija Brumec, 31 let, delavka, Jelence — Milica; Ljudmila Dolenc, 35 let, presukalka, — Marijo; Ivanka Gert, 31 let, gospodinja — deklina; Cveta Hanžič, 18 let, uslužbenka — Nino; Ljudmila Kranjc, 29 let, gospodinja — Franca; Inge Sarler, 29 let, uslužbenka — Božidar; Marija Zerjav, 27 let, gospodinja, Grušena — Darinko.

IZ MURSKÉ SOBOTÉ

»PARK«: ameriški film »Zelim te«. V glavni vlogi Greer Garson in Robert Mitchum. Predstava ob 20.

CELJSKE VESTI

»METROPOL«: Italijanski film »Hči polka«. V glavni vlogi Antonella Luaidi in Michel Auclair.

»UNION«: ameriški barvni film »Čaj za dva«. V glavni vlogi Doris Day. »LETNI KINO«: angleški barvni film »Važno se je imenovati Ernest«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Italijanski film »Kruh, ljubezen in fantazija«. V glavni vlogi Gina Lollobrigida in Vittorio De Sica.

VESTI (7 PROJEKTI)

»DELAVSKE DOM«: ruski barvni film »Mehikanec«.

VESTI IZ KRANJA

»STORŽIČ«: ameriški barvni film »Dimni signal«. V glavni vlogi Franca Andrews in Piper Laurie. Predstavi ob 18 in 20. Danes zadnjikrat. »LETNI KINO«: ameriški barvni film »Gola džungla«. V gl. vlogi Charlton Heston in Eleanor Parker. Predstava ob 20.

Z BLEDA

Ameriški film »Balada o črnem zlatu«. V glavni vlogi Gary Cooper, Barbara Stanwyck, Anthony Quinn in Ruth Roman. Predstavi ob 18 in 20.30.

Vesti iz Jesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. France Nose, Gospodarska cesta.

»RADIO«: francoski film »Lizbonske noči«. V glavni vlogi Françoise Arnoul, Daniel Gelin in Trevor Howard. Predstavi ob 18 in 20. V petek isti spored — zadnjikrat!

ORORNI OGLASI

FRANC VIDOVIC, delavec iz Apat 144, pošta Lovrenca, Dravsko polje, obžalujem vse, kar sem dne 6. avg. 1957 v Kidričevem žilivnega govorila Ivanu Kiriču, mlinciču iz Kidričevega 5, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od nadaljnega kazenskega progona.

KUHARIC, samostojno gospodinjstvo, št. 1, septembrom za Beograd, Kraljevi, Bebler, Ljubljana, Gorupova 21.

KUHINJSKO OMARO, dvedelno iz telega lesa, ugodno prodam. Naslov v podružnici LP v Trbovljah. IZ ISCEM DOBRO DOMAČO HRANO (samo kosilo) pri dobri in tisti družini. Plačam dobro. Naslov v ogledodelku.

FABRIKA AVIONA UTVA PANČEVO razstavlja na BEOGRAJSKEM SEJMU tehnike in tehničnih pridobitev v dvorani L. na razstavnem prostoru 1141 najnovije modele šolske in pisarniške opreme

RAZPIS SPLOŠNA BOLNICA NOVO MESTO razpisuje mesto zdravnika specializanta iz interne medicine Nastop službe takoj!

DNEVNE NOVICE

NOCNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

na nužne obiske na bolniškem domu od 20. do 7. ure zjutraj, ob nedeljah in praznikih ves dan.

Zdravstveni dom Center: dr. Kozak-Bizjak Vlasta, tel. 31-135, Poljanski nasip 12. V odsotnosti zdravnika klicati telefon LM 30-200.

Zdravstveni dom Bežigrad: dr. Naglas Marijan, Lavričeva 5a, tel. 31-285. V odsotnosti zdravnika klicati telefon LM 30-800.

Zdravstveni dom Siska: dr. Pečovnik Božo, Cernetova ul. 31, tel. 22-831 ali 22-881.

Zdravstveni dom Rudnik: dr. Sirca Anton, Privoz 5, tel. 22-742. V odsotnosti zdravnika klicati telefon LM 20-590. V soboto dežurna služba že od 18 dalje.

Zdravstveni dom Moste: v dneh 26., 27., 28. in 30. avgusta 1957 dr. Debevec Rado, Ljubljana, ZD, Krekova ulica 5, tel. LM 30-300.

Čez dan opravljajo obiske bolnikov na domu vsi zdravniki ZD Moste.

GOSPODINJEI PRIJETNO PRESENEČENJE

ISOL

GIŠTILO ZA KOVINE IN STEKLO

GLEDALIŠCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA

Sobota, 31. avg. ob 20. Sotokles: -Kralj Oldipus-. Gostovanje Drame SNG v Kopru v okviru »Primorskih prireditvev«.

Nedelja, 1. sept. ob 20. Sotokles: -Kralj Oldipus-. Gostovanje Drame SNG v Piranu v okviru »Primorskih prireditvev«.

Drama SNG vabi vse statiste, ki sodelujejo pri Sotoklejevem »Kralju Oldipu«, da se udeležijo vaje, ki bo v petek, 30. avgusta ob 19. uri v Drami.

S prvimi predstavami v letošnji predsezoni bo Drama SNG gostovala izven Ljubljane, in sicer dne 27. avgusta 1957 ob 20 z Moliérovo »Solo za moža« in »Izsiljeno ženitvilo« v okviru prireditvev »Celje 1957« v Celjskem gledališču, v dneh 31. avgusta in 1. septembra pa v Kopru in Piranu s Sotoklejevimi »Kraljem Oldipom«. Gostovanje v Kopru in Piranu je organizirano v okviru »Primorskih prireditvev«. Obe predstavi bosta na prostem.

Upava za ceste OLO Celje sporoča, da bo cesta št. III-157 od Podstrde do Bistrice ob Sotli zaprta, za ves promet zaradi popravila mostu od 23. avgusta 1957 do preklica. Preusmeritev prometa bo po cesti Kozje-Prelastovo.

»ULTRAGIN« - sport krema je prvovrstna mastna krema. Tudi tvoja koža potrebuje hranilne snovi, ki jih vsebuje »ULTRAGIN« - sport krema.

»FLEX« dobiš pri trgovcu, kjer kupuješ za svoje gospodinjstvo. Zatevaj »FLEX«, če hočeš kvaliteto. Idealno čisti mastne madeže.

SOLSTVO

Vpisovanje v Glasbeno šola za harmoniko in kitaro pri Svetu Svobodi v Ljubljani, bo od 2. do 10. septembra vsak dan od 10. do 12. in od 18. do 18. ure na Cankarjevi cesti 5/III. Začetek pouka bo 15. septembra.

Nišja glasbena šola Moste sporoča: Sprejemni izpiti za novo prijavitelne učence bodo v sredo in četrtek 4. in 5. septembra od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Vpisovanje novih in starih učencev bo v petek in soboto 6. in 7. septembra od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Podrobnosti so razvidne na šolski razglasni deski.

SOLE ZA UMETNO OBRT

Vpisovanje dijakov v 1.-5. letnik bo dne 16. septembra 1957 od 8.-12. ure. Redni pouk se prične dne 17. septembra 1957 ob 8. uri. Kasnejši sprejemni izpiti ne bo.

DOM TEHNIŠKE SREDNJE SOLE V LJUBLJANI

Sprejem gojencev prvih letnikov bo v ponedeljek, dne 2. septembra 1957, drugih in tretjih letnikov v torek, dne 3. septembra 1957, četrth letnikov in gojencev moštroskih oddelkov pa v sredo, dne 4. septembra 1957, vsakokrat od 8. do 14. ure.

V Dom sprejemno dijake prvih letnikov TSS in moštroskih oddelkov, ki so bili o tem pisмено obveščeni ter dijake, ki so že lani stanovali v Domu in za letošnje niso bili odlojeni.

Vsak gojencev mora prineseti: nujno, jesensko obleko in perilo, pribor za osebno higieno ter vrečke za kruh, umivalni in čistilni pribor ter umazano perilo. Prav tako naj prinese vsaj gojencev copate, posrdilo staršev ali ustanove, ki ga podpisira, da bo redno plačevala oskrbovalnost za mesec vnaprej ter zdravstveno knjižico.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ SEZONA 1957/58

Repertoarni načrt, iz katerega bomo črpali deset del za sezono 1957/58

Slovenska dela:

Emil Frelih: Vrnili se je (za proslavo 40-letnice oktobrske revolucije)

Branko Hofman: Zivljenje zmaga Alojz Remec: Magda - Eventualna noviteta

Srbohrvatska dela:

A. Marodič: Operacija Altmark

Makedonska dela:

Kole Čašule: Veje v vetru (prvič v Sloveniji)

Cehoslovaška dela:

Josef Toman: Slovenska nebesa (prvič v Jugoslaviji, eventualna uprizoritev na prostem)

Svetovna klasika:

Goldoni: Sluga dveh gospodov (za proslavo 250-letnice Goldonijevega rojstva)

Shakespeare: (eno izmed komedij) - Kar hočete - Komedija zmešnjav - Ukročena trgoglavka

Moderna svetovna dramatika:

Axelrod: Sedem let skomin Harrison: Molčeca usta Klambud: Praznik cvetočih češenj John Steinbeck: Divji plamen (prvič v Jugoslaviji)

Lorca: Mariana Pineda Patrik: Plinska luč (prvič v Jugoslaviji)

Shelley: Izprijenka (prvič v Jugoslaviji)

Verneuil: Potovanje v Benetke

Mladinska dramatika:

S. Mladen: Skok, Cmok in Bistroot Iz prejšnjih sezon bomo ponovili:

J. Lutovski: Dežurna služba F. Roger: Trije fantje in eno dekle V. Eftimiu: Clovek, ki je videl smrt A. Hopwood: Skandal

Vsak abonent bo videl deset del. Razpisani je abonma za red predmestni, red sredo, red četrtek, red sobota in red mladinski (trije).

Izven abonmaja bomo skušali nastudirati še: »Večer večer«, eksperimentalna predstava v krogu in večje predstavo na prostem.

Prijave za abonma 1957/58 sprejemamo do 5. septembra 1957. Lanskim abonmentom pa so rezervirani sedeži do 1. septembra 1957, po 1. septembru sedeže oddamo.

Rezervacija abonmaja dnevno pri blagajni gledališča od 10. do 12. ure.

Španska PLOŠČAD

Sobarica mu je izročila brzojavko. Pogledal je na uro in se nasmehnil: šest minut pred sedmo Naglo je šlo, je ugotovil.

»Delajte stop poročilo čimprej stop Brawley že na delu.«

To je bilo vse, pa je najbrž kar zadostovalo, zakaj Parker se je zadovoljno nasmehnil. Porinil je stol bliže k ognju in se poglobil v knjigo z usnjenimi platnicami, ki jo je bil nekaj ur prej vzel v Gillesovi knjižnici.

John Parker je stopal po Kraljičini cesti. Namenjen je bil v Wyfordovo papirnico.

Vstopil je in vprašal po šefu. Mlad prodajalec ga je pogledal postrani, kakor da ga ocenjuje, ali bi mogel biti kak prodajalec brez dela in bi se ponujal za nižjo plačo. Pa se je brž pomiril, izginil skozi vrata v ozadju in se takoj spet vrnil. Čez nekaj trenutkov je stal Parker pred trgovcem, čokatom možakarjem svezih lic.

Trgovčev obraz je preletela senca, ko je prebral obiskovalčev vizitko. Navsezadnje nima nihče rad opravka s policijo. Iz odgovora na svoja predvidna vprašanja je Parker razbral, da je Wyford že dolga leta oskrboval Gillespieja z vsemi papiromi potrebščinami. Tudi pisemski papir mu je pošiljal, prav takšnega imajo v trgovini spet na zalogi.

»Da, gospod Giles je bil včeraj popoldne v trgovini, takole okrog pol petih.« Wyford ga osebno ni videl, ker je bil prav takrat na čaju gori v stanovanju. Gillespie se je nenadoma spomnil, da je pozabil napisati pismo. Mladi prodajalec mu je dal papir in ovitek, nato pa je Giles sedel za Wyfordovo pisalno mizo in z njegovim peresom napisal nekaj kratkega. S tem peresom, da, prav s tem! Seveda je to pero komisarju na razpolago! Parker je načelal z njim nekaj vrstic na papir in vse skupaj spravil v ovitek, ki ga je imel v zeleni mapli. Hvala lepa, stisk roke, na svidenje, Parker je v tvojih opravil. Stopil je v avtomob in se odpravil na policijsko postajo. Podčastnik Bride se je delal, kakor da obiskovalca ne pozna, očitno je tako ravnal po naročilu svojega predstojnika, inspektorja Collinsa. Sedemnajst minut je trajalo preden je Parkerja pospremil stražnik v urad, kjer je sedel Collins za pisalno mizo in ob Parkerjevem vstopu niti ni dvignil oči z aktov.

»Dobro jutro, inspektor,« je Parker prijazno začel. »Kakor vidim, imate pravkar v precepu zadevo Gillespie.«

»Res je, precej reči se je nabralo, tako da smo zdaj blizu rešitve.«

Parker ga je z zanimanjem pogledal, ta pa je nadaljeval:

»Ker se to tudi vas tiče, nič ne prikrivam. Imamo dokaze, da je bil Royston Gillespie v Sudleybottu prav tisti večer, ko je njegovega očeta doletela tako nenadna smrt.«

Komisar iz Scotland Yarda je bil v resnici presenečen. Mrzlično je preudarjal, kako bi iz-

vabil iz Collinsa še kaj več. Začel je kar s hvalo: »Glej no, inspektor, vam pa gre delo hitro od rok. Če se ne motim, imate za bregom še kaj več. Prav nič se ne bi čudil, če bi že...«

In je utihnil, ker je inspektorjev obraz vidno potemnel. »Ne razumem vas prav, Parker.«

»No, no, inspektor, nikar ne bodite preskromni! Saj že vidim, da veste, kje bo treba po-prijeti!«

Inspektor Collins se je odkaljšal. Gale od Yarda torej priznava svoje sposobnosti, ga je prešinilo. »Veseli me, da imate o meni, hm, o nas tako dobro mnenje. Parker! Seveda že imam približno predstavo; seveda ni popolna, ker manjka še to in ono.«

Pogledal je Parkerja, temu pa se je zdelo najbolj prav, da pogleda v tla. In je vprašal: »Po vaši teoriji je torej bil Giles...«

»Umorjen!«

»To vsekakor, toda kdo ga je?«

»Sin, mladi Royston,« je odgovoril inspektor Collins.

»Kaj pa pisma?« je hotel vedeti Parker.

»Pisma so ponarejena!«

»Niso, inspektor,« je odgovoril Parker tako mirno, kakor bi govoril o vremenu.

Collins je stisnil obrvi. »Kaj naj to pomeni?« je negotovo vprašal. Parker pa je namenoma počakal z odgovorom:

»Res je, tudi po mojem mnenju je bil Giles Gillespie umorjen, pravzaprav zadavljen...«

»Zadavljen?!« Collinsa je kar vrglo s stola, ustnice so mu drgetale.

»Da, zadavljen,« je ponovil Parker. »Veste, da ga ni sin.«

RADIO LJUBLJANA

DNEVNI SPORED ZA CETRETEK, DNE 29. VIII. 1957

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci - 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 7.10 Zabavni zvoki - vmes ob 7.30-7.40 Mladim poslušalcem od področnih - 8.05 Igrata pihalni godbi JLA - 8.35 Drobne orkestralne skladbe - 9.00 Utrinki iz literature - 9.20 Plošča v ploščo - 10.10 Dopoldanski koncert - 11.00 Dobar dan, otroci! - 11.15 Pesmi za naše male - 11.30 Danilo Svara: Odlo-mek iz opere »France Prešeren« - slovo od mladosti - 12.00 Zabavni koncert - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Aram Hacaturjan: Maskerada, suita - 13.15 Četrtri ure z ansamblom narodnih pesni in plesov »Kolo« - 13.30 Orkestralni odlomki iz oper in baletov - 14.20 Sportna reportaža - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Radijski roman - 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji - 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku - 18.00 Zvone Kršnjak: Več skrbi bolnim borem - 18.15 Stanjlo Rajčič: Koncert za celo in orkester - 18.45 Radijska univerza - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Četrtrto večer domačih pesni in napevov - 20.50 Teden-ski notranje-politični pregled - 21.30 Drobci iz sodobne slovske proze - 22.15 Moderna plesna glasba - 23.00 do 23.15 in 23.30-24.00 Oddaja za tu-jino.

II PROGRAM

za četrtek, dne 29. avgusta 1957 14.00 Operetna in lahka glasba - 15.00 Napoved časa, poročila in vremen-ska napoved - 15.15 Ljubljanska kronika in obvestila - 15.25-16.00 Richard Strauss: Tako je govoril Za-rathustra, simfonijski pesnitev - 22.15 do 23.00 Operni koncert.

DNEVNI SPORED ZA PETEK, DNE 30. VIII. 1957

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pisan glasbeni spored) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - vmes ob 7.30-7.45 Cicibanom - dober dan! (Gustav Strniša: Ura s kukavico.

III PROGRAM

8.00-11.00 oddaja na valu 202,1 m in 89,9 mHz 8.05 Jutrarnji divertimento - G. Rossini: Seviljski brivec, uvertura - F. v. Suppe: Jutro, poidan in večer na Dunaju - A. Hacaturjan: Lez-ginka - C. Saint-Seens: Labod - G. Fucini: Arja Collina iz »La Bohe-me« - F. Beermann: Scherzo-Hummel: Rondo favori - Mendelssohn: Scher-zo v e-molu - V. Herbert: Pan Ame-ricana - Lars-Larson: Pastoralna suita - 9.00 Utrinki iz literature - Pupul Džajakar: Rami in tuja do-brota - 9.20 Matija Tome: »Stara pravda« (odlomki s koncerta Akade-m-skega pevskega zbora p. v. Radovana Gobca) - 10.10 V zabavnem ritmu - 11.00 Dopoldanski operni spored (Odlomki iz oper »Lucia di Lammer-moor«, »Cavalleria rusticana«, »Boris Godunov« in »Mignon«) - 11.45 Mla-dinska povest - A. Dumas: Crni tul-ipaan - 12.00 Malj koncert solistične glasbe - J. Brahms-Paganini: Va-riacije op. 35 - E. Chausson: Po-eme op. 23 - F. Chopin: Etuda v a-molu - 12.30 Kmetijski nasveti - Olga Kežman: Pomanjkljivosti v pre-metu s semenskim blagom - 12.40 Igra Vaški kvintet, pojeta Božo in Miško - 13.15 Za vsakogar nekaj (spored zabavne glasbe) - 14.20 Za-nimivosti iz znanosti in tehnike - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 14.50 Pesmi sloven-skih avtorjev poje tenorist Miroslav Brajnik, pri klavirju Marjan Vodo-pivec - 15.55 Moštroski koncertnega odra - 22. Oddaja: Rudolf Serkin, Johann Sebastian Bach: Kromatična fantazija in fuga, Johannes Brahms: Koncert za klavir in orkester št. 2 - 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku - 18.00 Družinski po-govori - Vladimir Cvetko: Boizeen v družini - 18.10 Slovenske narodne pesni pojeta vokalni kvintet »Anton Neffat« in ženski mariborski ko-morni zbor pod vodstvom Raika Ši-koška - 18.40 Iz naših kolektivov - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Reinhold Gliere: Bronasti jezdec, ba-letna suita (Prva izvedba v Radiu Ljubljana) - 20.45 Tedenski zunanje-politični pregled - 21.00 Igra orkester George Melachrino - 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih - 23.15 Bal-kanske igre v Atenah (reportaža) - 23.25 Igramo za ples - 23.00-23.15 in 23.30-24.00 Oddaja za tujino (Prenos iz Zagreba)

II. program

za petek, dne 30. VIII. 1957 14.00 Od arje do arje - 15.00 Na-poved časa, poročila in vremen-ska napoved - 15.10 Razgovor z volje-vel - 15.25 Zabavna glasba, vmes ob-vestila - 15.55-16.00 Ljubljanska kro-nika.

III. program

22.15-23.00 Nočni koncert: Anton Lajovic: Pesem jeseni - E. Bloch: Schelemo, rapsozija za celo in ork.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

Upor na ladji Game

Tednik »F. N. št. 34«. Predstave ob 15, 18 in 21. V glavni vlogi Humphrey Bogart, Jose Ferrer, Fred MacMurray in Van Johnson. - Ob 10 matineja istega filma. - Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 in od 14 dalje za matinejo pa od 9 dalje

KINO »KOMUNA«

Ameriški barvni film

Bosonoga grofica

Tednik »F. N. št. 34«. Predstave ob 15, 18 in 21. V glavni vlogi Ava Gardner, Humphrey Bogart, Rossano Brazzi in Edmond O'Brien. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. Danes zadnjikrat!

KINO »SLOGA«: franc. film »Podzemlje Pariza«

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Uri. Danes zadnjikrat.

KINO VIC: amer. barvni film »Kleo-patra«

Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Danes zadnjikrat!

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

Gola ostroga

Tednik. V glavni vlogi: James Stewart, Janet Leigh in Robert Ryan. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

Nocoj bomo peli

V glavni vlogi: David Wayne. Predstave ob 16, 18 in 20 uri. Prodaja vstopnic od 14 ure dalje.

TOVARNA LETAL »UTVA« PANČEVO

razpisuje natečaj za

stalne poslovne predstavnike

v vseh republiških centrih v FLRJ

ki bodo opravljali vse posle pri plasiranju aluminija-stih izdelkov za zgradbe, posredovali pri razgovorih s kupci, sklepali pogodbe in opravljali vse ostale posle komercialno-tehnične narave.

V poštev za natečaj prihajajo osebe, ki imajo stalno zaposlitev in lahko opravljajo tudi ta posel, s strokovno izobrazbo:

- a) inženir arhitekt
b) starejši gradbeni tehnik ali
c) ekonomist,

ki ima že izkušnje pri takih poslih

Interesenti lahko na svojo zahtevo dobe pri tovarni podrobnejše pogoje za prevzem tega posla.

Ponudbe z obsežnim življenjepisom in opisom do-seđanjega dela pošljite sekretariatu tovarne na zgornji naslov najkasneje do 15. septembra 1957.

2719

Avto in strela

Gostje so gledali, kako je Walter Gregory iz Evingtona v Angliji med nevihto skočil k avtomobilu in skušal zapreti šipe na vratih. V trenutku ga je zagrnila modrikasta luč, iz njegovih prstov pa so švigale iskre. Možu, ki ga je oplazila strela, se ni nič zgodilo, le prepaden je bil potem kot 90-letni starček.

Največji letalski laboratorij

Minuli mesec so v Veliki Britaniji slavnostno odprli največje in najsodobnejše središče za letalske raziskave. Gradbeni stroški so znašali 30 milijonov funtov ali 50 milijard v našem denarju. Ta velikanski laboratorij za potrebe letalstva stoji v bližini angleškega mesta Bedford.

Diktatorjeva snubitve

Italijanski tednik »Oggi« objavljaja spomine 67-letne vdove bivšega fašističnega diktatorja Mussolinija. V nadaljevanjih opisuje vdova nekatere intimne momente iz življenja svojega moža. Takole je opisala čas, ko je živela na vasi blizu Dovie, kjer je bil Mussolini učitelj. Nikoli ni omenil zakonske zveze, kar na lepem je vdrl v hišo z revolverjem v rokah in rekel: »V samokresu imam šest krogel, za vsakega izmed vas v hiši po eno, če mi ne daste hčere za ženo.«

DOLGINI SO SE SESTALI

»Klub prekelj in dolginov« bo vložil prošnjo za nekatere davčne olajšave

Pred dnevi se je zbralo v Hamburgu več sto kaj čudnih gostov. Bili so sami velikani, saj je merila najmanjša ženska 180, najmanjši moški pa 190 cm. Vsi ti dolgini so člani nemškega »Kluba dolginov in prekelj«, ki so ga ustanovili pred štirimi leti v Münchenu in šteje zdaj že 1100 članov. Na redni letni občni zbor so prišli tudi prav nič manjši delegati iz nekaterih sosednjih dežel.

Zakaj so se zbrali ljudje, katerim mora vsak izmed nas »navadnih« zemljanov pogledati navzgor, če hoče govoriti z njimi? Kar predstavljate si, da merite štiri centimetre manj kot dva metra! Prav toliko je merila najvišja udeleženka, ki je prišla na zborovanje iz Kiela, najvišji moški pa je bil iz Kassela in je meril 224 cm.

Predvsem bi radi ti velikani dosegli določene davčne olajšave; statistični podatki namreč povedo, da potrošijo dolginke po

vprečno po deset odstotkov več za prehrano kot njihove manjše vrstnice, pri moških pa je ta odstotek še za polovico višji. To je že precejšen izdelek, da sploh ne omenjamo občutnih »nadnormalnih« stroškov za obleko, perilo in čevlje.

Na občnem zboru so ugotovili, da finančno ministristvo doslej še ni pokazalo razumevanja za večje potrebe dolginov. Pripravili so novo, argumentirano poročilo, ki ga bodo naslovili na pristojni urad. Če tudi to ne bo zaleglo, bo klub v imenu svojih članov vložil tožbo, s katero bo skušal prodreti do najvišje državne ustanove.

Po mnenju nemškega »Kluba prekelj in dolginov« naj bi konfekcijska podjetja mislila tudi na te državljanke, industrija pohištva pa naj bi izdelovala določeni odstotek svojih proizvodov v »naravnih velikosti«. Tudi v uradih imajo dolgini za običajnimi pisalnimi mizami večne težave, ker ne morejo udobno iztegniti nog, pa tudi sicer morajo zdeti sključeni na prenzkih stolihi.

In še o nečem so se pomnili nemški dolgini na svojem občnem zboru. Vojaški obvezniki so podpisali prošnjo, naslovljeno na ministristvo za vojsko, ki naj bi dolgine zbrala v posebnih enotah. Najraje bi postali topničarji ali stražarji vojaške policije. S tem hočejo doseči, da bi se vojaška oprema in uniforma v teh enotah

prilagodili njihovim večjim potrebam, pa tudi za hrano bi bilo laže, ker bi imelo vojaško poveljstvo vse dolgine skupaj. Razen tega bi se ognili tudi neprijetnemu občutku, ki ga človek ima, če ga kar naprej ogovarjajo: »Hej, ti preklja! Da, da, tebe mislim!«

Pri Barceloni je bilo pred kratkim evropsko prvenstvo v smučanju na vodi. Prvakinja je postala Italijanka Pjera Castelvetri, prvak pa Francoz Jean Muller, ki ju vidite na sliki

Obzirna poslušalka

V času, ko so Harry Belafonte, Elvis Presley in podobni pevci in pesalci poglavitni junaki »generacije rock and rolla«, preseneča ugotovitev, da so v minulih sedmih letih prodali po vsem svetu nad milijon gramofonskih plošč s posnetki slovitega pianista Arthura Rubinsteina.

Rubinstein je začel igrati na klavir, ko mu je bilo komaj tri leta, s petimi leti je že prvič javno nastopil, v petdesetih letih pa

je imel v skoraj vseh deželah po svetu okoli 6000 koncertnih nastopov. Glasbenik, ki sodi med največje mojstre glasbene umetnosti, je zelo priljubljen tudi kot spreten in duhovit kramljač. Takole pripoveduje o enem izmed svojih koncertnih nastopov:

»Tisti večer sem čutil, da sem razpoložen bolje kot kdaj koli. Ze med nastopom sem razmišljal, kaj bom zaigral za dodatek. Po odzivu občinstva sem čutil, da bom moral zaigrati še kakih pet skladb. Ko sem zaključil napovedani program, se je razleglo po dvorani silovito ploskanje z navdušenimi klici. Stopil sem z odra, potem pa sem se čez nekaj trenutkov vrnil, da bi se iznova priklonil. Presenečen sem opazil, da se je začela dvorana prazniti. Z dodatkom torej ni bilo nič. Pozanimal sem se za vzroke. Povedali so mi, da je vzkliknila takoj po mojem nastopu ena izmed najbolj navdušenih poslušalk: »Nikar ne poskajite več! Ne mučite umetnika! Mar še niste dobili dovolj za denar, ki ste ga dali za vstopnice?« — Občinstvo je razumelo in je začelo odhajati, Rubinstein pa je svoji oboževalki kasneje le dopovedal, kako radi se umetniki odzovejo pozivu, naj zaigrajo še kaj posebej...

V Bodensko jezero je pred tedni sirmoglavilo letalo švicarske letalske družbe. Nedavno so ruševine dvignili s posebnim žerjavom, da bi po njih ugotovili vzroke nesreče. V razbitinah so našli truplo pilota Pierra Cherveta, tragični tovor pa je pri prevozu v Romanshorn, kjer bodo proučevali vzroke, krasila švicarska zastava s šopkom cvetja

Opomin

V občinski pisarni francoskega mesta Troyes je čakal ženin Albert Marchall na matičarja, da bi registriral mlado zakonsko zvezo. Medtem ko sta nevesta in ženin klepetala pri steni, je padla ženinu na glavo težka slika in ga močno poškodovala. S hudimi poškodbami na glavi so ga prepeljali v bolnišnico. Slika je tehtala 35 kg.

Na milijone podobnih planetov?

Profesor harvardske univerze George Wald je dejal, da je po mnenju znanstvenikov v vsemirju na desetine milijonov planetov, ki so podobni zemlji. Po njegovem mnenju je na večini izmed teh planetov življenje prav tako razvito kot pri nas, le da je morda na različnih razvojnih stopnjah.

Drobne ZANIMIVOSTI

NOV ELEKTRONSKI MIKROSKOP

Neko francosko podjetje je izdelalo nov elektronski mikroskop, ki lahko poveča do 100 tisočkrat. Ze do prihodnjega leta bodo dobili te aparate številni pariški raziskovalni laboratoriji.

KADILCI PIPE IMAJO PREDNOST

Pri opravljanju gospodinskih del so baje znatno spretnejši in manj živčni tisti možje, ki kadijo pipe; vsaj tako so pokazali rezultati ankete med ameriški gospodinjami. Na anketna vprašanja je odgovorilo 3000 žena. Nad 64 odstotkov jih je dalo prednost »piparjem«. Le v enem oziru so zavzele gospodinjke negativno stališče do možih, ki kadijo pipe: niso pripravni za čuvanje otrok.

SIN V VOJAŠKEM NAHREBNIKU

Stražar pred vojašnico v italijanski Carrari je bil zelo presenečen, ko se je vojak Marchi vrnil z dopusta z dojenčkom v nahrbtniku. Vojak je kmalu razložil vso reč: ko sta se z ženo na postaji poslovljala, je vzel še enkrat v naročje dva meseca starega sinčka, da bi ga poljubil. Vlak je potegnil tako naglo, da ženi ni več mogla vzeti dojenčka. Z naslednjim vlakom se je pripeljala Marchieva žena po dva meseca starega »vojaka«.

V 13 MESECIH PET OTROK

V francoskem kraju Maseuil se je zgodilo nekaj nenavadnega: v 13 mesecih je rodila kmečka gospodinja pet otrok, in sicer najprej dvojčke, nato pa trojčke.

DIAMANTNO ZOBOVJE

Parški zlatar Armand Claire izdeluje umetno zobovje za Abdulaha Zevina, šemenskega šejka. Arabski vojvoda je naročil umetno zobovje, v katerem bo vsak zob okrašen z diamantom. Da bo res vse v redu, sta zlatarju priskočila na pomoč dva zobarja.

NESREČA V BOLNIŠNICI

Natakarica Isabel Shaffer iz Morgentowna v ZDA je vložila tožbo proti neki bolnišnici za odškodnino 25.000 dolarjev. V bolnišnici so ji z rentgenskim aparatom snemali kostolom na roki, pa je padla s stola in si zlomila nogo.

FARUKOVE SKREBI

Debelušni bivši egiptovski kralj Faruk je naročil pri nekem ameriškem skladatelju jazza posebno skladbo »Rock and Roll«. Po ritmu bo Faruk vsako jutro toledoval, da bo shušjal.

STARI GREŠNIK

V italijanskem kraju Lodi je moral neki mehanik plačati odškodnino za dozo, ki jo je ukradel leta 1943 ob Donu. Okradeni kmet se je pritožil pri poveljstvu italijanskega polka, zaradi naglega umika pa prokni niso ugodili. Po štirinajstih letih je zdaj moral mehanik plačati odškodnino.

NAVDUŠENI KAZNJENEC

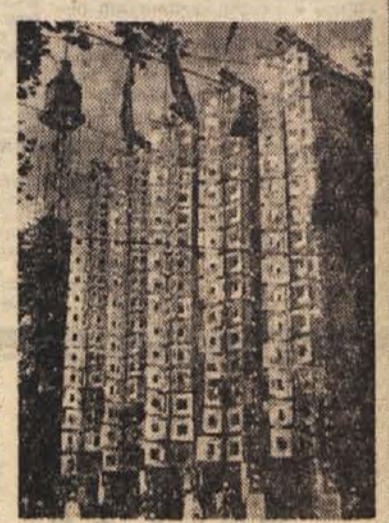
Norman Smith, bivši guverner v Burmi, je imel pred kratkim predavante v winchesterskih zaporih. Po predavanju se mu je približal eden izmed kaznjencev: »Če bi bil vvedel, da ste tako dober govornik, bi vam leta 1949 prav gotovo ne ukradel avtomobila.«

SELE ZDAJ TMA DOKAZ

Annamarie, 17-letno dekletko iz Baden Badena, je šele pred dnevi lahko rekla, da je tudi »uradno« rojena meča je celo vrsto težav, preden je dokazala svoje rojstvo, vse to pa zaradi birokracije in malomarnosti staršev, ki so v velikem vznemirjenju pozabili prijaviti njeno rojstvo pri krajevem matičarju.

Kako piha veter, se človek vpraša ob pogledu na zastavi, ki vihrata v nasprotni smeri. Pomislili bi na sepiarjio, vendar lahko potrdita verodostojnost posnetka ministra Švedske in Norveške, ki sta se šela v Klitterhusu Angelholmsu na Švedskem. Vzrok je prav gotovo višinska razlika v položaju obeh zastav, ker je vlekel veter blizu morske obale pri tleh v eno, nad slemenom enonadstropne stanovanjske hiše pa v drugo smer

V Milanu je bila pred kratkim razstava moderne umetnosti in arhitekture. Posnetek kaže vhod v razstavne prostore

Ljudje imajo svojevrstne domislice in se poročajo na kaj nenaavadnih krajih. Tako sta si izbrala italijanska bolniška sestra Antonieta Santonastro in njen ameriški ženin italijanskega rodu Joe Mastronardi za »poročni urad« preitaliano postajo v newyorškem pristanišču, prvi poljub kot mladoporočenca pa sta si dala skozi rešilni pas na italijanskem parniku »Augustus«, kjer je Antonietta v službi

Antični sladokusci

Kuharska spretnost ali, če hočete, umetnost je prav tako stara kakor ogenj. Nastala je tistega dne, ko je prazgodovinskemu človeku prvič prišlo na misel, da je približal ognju kos mesa. Vodo so ljudje najprej grehli v votlem kamenju, šele mnogo kasneje so začeli izdelovati posodo iz žgane ilovice. Tako se je začelo.

Grki Homerjevega časa še niso poznali drugega kuharskega strokovnjaka kakor »magel-rosa« ali peka, ki pa je moral znati pripraviti tudi nekatere preproste kuhane jedi. Kmalu pa so postali veliki sladokusci. Ze v drugem tisočletju pred našim časom so se pojavile prve kuharske bukve: recepte so pisali na popokčene tablice. Jedi so kuhali v bronastih posodah, kotli pa so bili po navadi srebrni. Vino so hranili v amforah iz ilovice, pili pa so iz lepo izdelanih kovinskih bokalov.

BOGATI JEDILNIKI

Prebivalci antične Grčije so jedli malone ose jedi, ki jih poznamo in cenimo še zdaj, med njimi celo kaviar. Bili so veliki ljubitelji školjk, živih, pečenih ali kuhanih, ki pa so jim vselej dodajali poper, kumino in druge začimbe. Med jajci so najbolj cenili pavja, jedli pa so jih sneža. Za posebno poslastico so veljale pečene svinjske noge, jetra diojih prašičev in ovčje glave s smokdami. Jedli so tudi golobe, perutnino oseh orst in razno divjačino, ki so jo pripravljali z medom in rožmarinom. Takratni grški gozdovi so bili polni diojih prašičev, na otoku Melosu pa so živele najboljše kože antične dobe.

Grški sladokusci so poznali tudi najboljša vrste morskih rib in rakov. Zelo so cenili povrtno ter so na primer pridelovali okoli 20 vrst kumar in poznali blizu 100 vrst gob. Med sadjem so bile posebno znane smokve in grozdje z Nikostrate, debele hruške in jabolka z Ebeje ter drnje in lešniki z Naksosa. Med vsemi jedmi pa je bil najbolj imeniten kruh, ki je bil bel kakor sneg, posušenega pa so pro-

dajali v daljnih deželah Evrope in Azije. Grško vino je bilo tako močno, da so mu morali dodajati morskovo vodo.

OB JEDI TUDI GLASBA

Pri kosilu so starogrški bogataši obvezno poslušali glasbo, ki so jo izvajali izbrani godci. Med slavnostnimi kosili so prirajali tudi nastope plesalcev in svenoda plesalk, svojo umetnost pa so ob takih priložnostih pogosto razkazovali tudi akrobati.

Rimljani so v kuharski spretnosti znatno presegle Grke. Najbolj znameniti rimski sladokusci je bil Lukul, ki je napravil vse imetje, ko je pošiljal posebne odprave v ose dežele tedanjega sveta, da so tam iskale recepte za najbolj okusne jedi. Nič manjši sladokusci ni bil Helioabal, ki je svojim gostom postregel med drugim z možgančki 600 nojev. Med večerjami v Neronovi palači se je odpirala streha, na goste je padal pravcati dež coetja.

LED IN SERVIETE

Za časa Cezarja in drugih rimskih cesarjev so jedli praviloma leže. Na pojedinah so najprej pili sladko vino, šele zatem so se začeli mastiti. Kosilo se je končalo s sladicami in s sladkanim sadjem. V imenitnih hišah ni nikoli primanjkovalo ledu, ki so ga prinašali s planin. Rimljani so tudi prvi začeli uporabljati serviete, čeprav so jedli s prsti. Uporabljali so po dve, in sicer so si eno privezali okoli vratu, v drugo pa so si brisali prste.

Med vsemi jedmi je najbolj slovela nekakšna kasa iz več vrst žita, rekli pa so ji »pulentum«. Vendar so Rimljani najbolj cenili juhe. V antičnem Rimu so pojedli toliko mesa, da so večkrat s posebnimi zakoni skušali omejiti prodajo. Takrat je prišlo v modo tudi oslovsko meso. Pozneje so začeli pripravljati in se navduševati nad takšnimi posebnostmi, da je vse skupaj postajalo že neokusno. Naposled so bogati Rimljani glede jedi postali že bolj snobni kakor pa resnični sladokusci.

Za dobro voljo

JAKŠIČEVE MISLI

Znani pesnik Djura Jakšič je zadajal precejšnje skrbi urednikom listov, ker je pozno pošiljal rokopise. Nekoč ga je obiskal urednik. Jakšič je bil zelo zamisljen.

»Kam pa si se tako zamislil, Djura? Dinar ti tam, če mi poveš, kaj si mislil!«
 »Ni vredno niti dinarja.«
 »No, na kaj si mislil?«
 »Nate, dragi prijatelj,« se je nasmehnil Jakšič.

Prvi svetilničar: »Saj ne bo dolgo, Fred! Kmalu bom popravil luč...«

PISATELJ IN PISAR

Leta 1910 je moral književnik Ivan Kozarac k vojakom. V Karlovcu se je javil v četni pisarni, kjer ga je sprejel nemški podoficir, ki je slabo govoril hrvaško.

»Kaj ste po poklicu?« ga je vprašal.

»Književnik sem,« je odgovoril Kozarac.

Podoficir ni razumel pomena te besede, zato mu je Kozarac skušal razložiti, kaj pomeni beseda pisatelj.

»Ah, tako,« je rekel podoficir, »zdaj pa razumem: književodja in pisar. Prišli boste v pisarno našega polka.«

SVOBODNE VOLITVE

Francoski vojskovodja Saint-Yier je sklical pred volitvami Napoleona za dosmrtnega francoskega konzula veliko zborovanje, na katerem je med drugim dejal:

»Vojaki! Ljudstvo naj odloči, ali bomo izvolili generala Bonaparta za dosmrtnega francoskega konzula. Nikakor nočem vplivati na vas, posem protovoljno se morate odločiti. Eno pa vam povem: lastnoročno bom ubil prsiga, ki ne bo volil generala Bonaparta.«

»Zena tako rada plete, da včasih pozabi na pravo mero...«

»Mar res ne boš nikoli pozabila, da si pred poroko delala v tovarni ribjih konserv?«